

ZAKON O UPRAVNOM POSTUPKU

PRVI DIO OPCE ODREDBE

I - OSNOVNA NACELA

1. Vazenje zakona

Clanak 1.

(1) Po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: federacija) i organi uprave kantona-zupanije, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obvezama ili pravnim interesima građana, pravnih osoba ili drugih stranaka.

(2) Nadležna tijela kantona - zupanija mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka koja moraju biti sukladna ovom zakonu.

(3) Po ovom zakonu dužna su postupati i poduzeca (društva), ustanove i druge pravne osobe kad u obavljanju javnih ovlasti (u daljem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeca, rješavaju u upravnim stvarima.

2. Poseban postupak

Clanak 2.

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim zakonom urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugacije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti protivna nacelima ovog zakona.

3. Supsidijarna primjena zakona

Clanak 3.

U upravnim oblastima za koje je zakonom propisan poseban postupak, postupa se po odredbama tog zakona, s tim da se po odredbama ovog zakona postupa u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom.

4. Nacelo zakonitosti

Clanak 4.

(1) Organi i institucije koje imaju javne ovlasti kada postupaju u upravnim stvarima dužni su da te stvari rješavaju na osnovu zakona i drugih propisa, kao i općih akata institucija koje imaju javne ovlasti i koje one donose na osnovu javnih ovlasti.

(2) U upravnim stvarima u kojima je organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti zakonom ili na zakonu zasnovanom propisu ovlasten da rješava po slobodnoj ocjeni, rješenje mora biti doneseno u granicama ovlastenja i u skladu s ciljem s kojim je ovlastenje dato.

(3) Pravila postupka utvrđena odredbama ovog zakona vaze i za slucajeve u kojima je organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti ovlasten da u upravnim stvarima rjesava po slobodnoj ocjeni.

5. Zastita prava gradjana i zastita javnog interesa

Clanak 5.

(1) Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rjesavaju, duzni su da strankama omoguce da sto lakse zastite i ostvare svoja prava, vodeci pri tom racuna da ostvarenje njihovih prava ne bude na stetnu prava drugih osoba niti u suprotnosti sa zakonom utvrdjenim javnim interesom.

Godina V - Broj 2 Utorak, 20. sijeclnja/januara 1998.

S A R A J E V O

Akontacija za I kvartal 1998.

ukljucujuci i pretplatu za

"Sluzbeni glasnik BiH": KM 45.-

(2) Kad sluzbena osoba koja rjesava neku upravnu stvar, s obzirom na postojece cinjenicno stanje, sazna ili ocijeni da odredjena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozorice je na to.

(3) Ako se na osnovu zakona strankama nalazu kakve obveze, prema njima ce se primjenjivati one mjere predvidjene propisima koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postize cilj zakona.

6. Nacelo efikasnosti

Clanak 6.

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti rjesavaju u upravnim stvarima, duzni su da osiguraju efikasno ostvarivanje prava i interesa gradjana, poduzeca (drustava), ustanova i drugih pravnih osoba, sto obuhvata dobru organizaciju na izvrsavanju poslova od strane organa, koja osigurava brzo, potpuno i kvalitetno rjesavanje upravnih stvari u upravnom postupku uz svestrano razmatranje tih stvari.

7. Nacelo materijalne istine

Clanak 7.

U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari, i u tom cilju moraju se utvrditi sve cinjenice koje su od vaznosti za donosenje zakonitog i pravilnog rjesenja.

8. Nacelo saslanja stranke

Clanak 8.

(1) Prije donosenja rjesenja stranci se mora pruziti mogucnost da se izjasni o svim cinjenicama i okolnostima koje su vazne za donosenje rjesenja.

(2) Rjesenje se moze donijeti bez prethodnog izjasnjenja stranke samo u slucajevima kad je to zakonom dopusteno.

9. Ocjena dokaza

Clanak 9.

Koje ce cinjenice uzeti kao dokazane odlucuje ovlastena sluzbena osoba po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i brizljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka.

10. Samostalnost u rjesavanju

Clanak 10.

(1) Organ vodi upravni postupak i donosi rjesenje samostalno u okviru ovlasti datih zakonom, drugim propisima i opcim ak-tima.

(2) Ovlastena sluzbena osoba organa nadleznog za vodjenje postupka samostalno utvrđuje cinjenice i okolnosti, i na podlozi utvrđenih cinjenica i okolnosti primjenjuje propise, odnosno opce akte na konkretni slucaj.

11. Pravo zalbe

Clanak 11.

(1) Protiv rjesenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo zalbe. Samo zakonom moze se propisati da u pojedinim upravnim stvarima zalba nije dopustena, i to ako se na drugi nacin osigura zastita prava i zakonitosti.

(2) Ako nema organa uprave drugog stupnja, zalba protiv prvostupanjskog rjesenja moze se izjaviti samo kad je to zak-onom predvidjeno. Tim zakonom odredit ce se i organ koji ce rjesavati po zalbi.

(3) Pod uvjetima iz ovog zakona stranka ima pravo zalbe i kad prvostupanjski organ nije u odredjenom roku donio rjesenje o njenom zahtjevu.

(4) Protiv rjesenja donesenog u drugom stupnju zalba nije dopustena.

12. Konacnost rjesenja

Clanak 12.

Rjesenje protiv kojeg se ne moze izjaviti redovno pravno sredstvo (zalba) u upravnom postupku (konacno u upravnom postupku), a kojim je stranka stekla neko pravo, odnosno kojim su stranci odredjene neke obveze, moze se ponistiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slucajevima koji su ovim ili drugim zakonom predvidjeni.

13. Pravomocnost rjesenja

Clanak 13.

Rjesenje protiv koga se ne moze izjaviti zalba niti pokrenuti upravni spor (pravomocno rjesenje), a kojim je stranka stekla odredjena prava, odnosno kojim su stranci odredjene neke obveze, moze se ponistiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slucajevima koji su ovim ili drugim zakonom predvidjeni.

14. Ekonomicnost postupka

Clanak 14.

Postupak se ima voditi brzo i sa sto manje troskova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje ucestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve sto je potrebno za pravilno utvrdjivanje cinjenicnog stanja i za donosenje zakonitog i pravilnog rjesenja.

15. Pomoc neukoj stranci

Clanak 15.

Organ koji vodi postupak starat ce se da neznanje i neukost stranke i drugih osoba koje ucestvuju u postupku ne bude na stetu prava koja im po zakonu pripadaju.

16. Upotreba jezika i pisma

Clanak 16.

- (1) Upravni postupak vodi se na bosanskom jeziku i hrvat-skom jeziku, a kao sredstva komuniciranja mogu se koristiti i ostali jezici.
- (2) Organ koji vodi upravni postupak osigurava ravnopravnu upotrebu bosanskog jezika i hrvatskog jezika.
- (3) Ako je federalnim zakonom kao sluzbeni jezik odredjen i dodatni jezik, taj jezik ce se koristiti sukladno federalnom zak-onu.
- (4) Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, organ koji vodi postupak duzan je da joj omoguci da prati tok postupka na svom jeziku. Organ ce pouciti stranku odnosno drugog ucesnika o mogucnosti koristenja njenog jezika u postupku, a u zapisnik ce se zabiljeziti da je stranka, odnosno drugi ucesnik poucen o tom pravu i njegova izjava u svezi sa datom poukom unijet ce se u zapisnik.
- (5) Stranke i drugi ucesnici u postupku koji nisu drzavljeni Federacije Bosne i Hercegovine, a ne znaju jezik na kome se vodi postupak, imaju pravo da tok postupka prate preko tumaca (prevodioca).
- (6) U upravnom postupku sluzbeno pismo je latinica.

17. Upotreba izraza "organ"

Clanak 17.

Pod organom koji vodi postupak odnosno rjesava u upravnim stvarima, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se organi uprave i upravne ustanove, sluzbe i institucije iz clanka 1. ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugacije odredjeno.

II - NADLEZNOSTI

1. Stvarna i mjesna nadležnost

Clanak 18.

(1) Stvarna nadležnost za rješavanje u upravnom postupku određuje se po propisima kojima se uređuje određena upravna oblast ili po propisima kojima se određuje nadležnost pojedinih organa.

(2) Mjesna nadležnost se određuje po federalnim propisima kojima su uređene federalne jedinice (kantoni - županije) Federacije, kao i po propisima o teritorijalnoj podjeli općina i po propisima o organizaciji federalnih i kantonalnih-županijskih organa uprave, odnosno po gradskim i općinskim propisima o organizaciji gradskih i općinskih službi za upravu.

Clanak 19.

(1) Za rješavanje u upravnim stvarima u prvom stupnju stvarno je nadležan federalni i kantonalni-županijski organ

uprave, odnosno gradska i općinska služba za upravu, a ko zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća nije određena nadležnost drugog organa.

(2) Federalni organi uprave rješavaju u prvom stupnju u onim upravnim stvarima iz isključive nadležnosti federacije, i zajedničke nadležnosti Federacije i kantona-županije koje su federalnim zakonom stavljene u nadležnost tih organa, osim pitanja koja su federalnim zakonom prenesena na kantonalne-županijske organe uprave, odnosno gradske i općinske službe za upravu, kao i u upravnim stvarima iz nadležnosti kantona-županije koje su zakonom kantona-županije prenesene na federalne organe uprave.

(3) Kantonalni-županijski organi uprave rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima koje su kantonalnim-županijskim zakonom stavljene u nadležnost kantonalnih-županijskih organa uprave i u upravnim stvarima koje su federalnim zakonom prenesene na kantonalne-županijske organe uprave.

(4) Gradske odnosno općinske službe za upravu rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima iz oblasti uprave i samouprave koje su statutom grada odnosno općine i propisom gradskog odnosno općinskog vijeća stavljene u nadležnost gradskih odnosno općinskih službi za upravu, kao i u upravnim stvarima koje su federalnim i kantonalnim-županijskim zakonom prenesene u nadležnost tih službi.

(5) Ako propisima iz st. 1. do 4. ovog članka nije određeno koji je organ uprave stvarno nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari, a to se ne može utvrditi ni po prirodi stvari, takva stvar spada u nadležnost organa uprave koji je nadležan za poslove uprave u Federaciji odnosno kantonu- županiji, a u gradu i općini služba koja se odredi propisom gradskog odnosno općinskog vijeća.

Clanak 20.

(1) Nijedan organ ne može preuzeti određenu upravnu stvar iz nadležnosti drugog organa i sam je riješiti, osim ako je to zakonom predviđeno i pod uvjetima propisanim tim zakonom.

(2) Organ nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari može samo na osnovu izriciteg zakonskog ovlaštenja prenijeti rješavanje u toj stvari na drugi organ.

(3) Stvarna i mjesna nadležnost ne mogu se mijenjati dogovorom stranaka, dogovorom organa i stranaka, ni dogovorom organa, osim ako je to zakonom drukcije određeno.

Clanak 21.

(1) U okviru propisa predviđenih u članku 18. stavak 2. ovog zakona, mjesna nadležnost se određuje:

1) u stvarima koje se odnose na nepokretnost - prema mjestu gdje se nepokretnost nalazi;

2) u stvarima koje se odnose na djelatnost nekog organa, poduzeca (društva), ustanove ili druge pravne osobe -prema mjestu njihovog sjedista. U stvarima koje se odnose na djelatnost poslovnih jedinica pravnih osoba,

nadležnost se određuje prema sjedistu poslovne jedinice;

3) u stvarima koje se odnose na vođenje radnje ili na pro-fesionalnu djelatnost pojedinih osoba koja se obavlja ili

se ima obavljati u određenom mjestu - prema sjedistu radnje, odnosno prema mjestu gdje se djelatnost obavlja;

4) u ostalim stvarima - prema prebivalistu stranke. Kad ima više stranaka, nadležnost se određuje prema stranci prema kojoj je zahtjev upravljen. Ako stranka nema prebivaliste u Federaciji, nadležnost se određuje prema mjestu njenog boravista, a ako nema ni boravista - prema mjestu njenog posljednjeg prebivalista, odnosno boravista u Federaciji.

(2) Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti po odredbama stavka 1. toc. 1 do 4. ovog članka, ona se određuje prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje postupka.

(3) U stvarima koje se odnose na brod ili zrakoplov, ili u kojima je povod za vođenje postupka nastao na brodu ili zrak-oplovu, mjesna se nadležnost određuje prema maticnoj luci broda, odnosno maticnom pristanistu zrakoplova.

(4) Odredbe ovog članka primjenjuju se ako posebnim pro-pisima nije drugačije određeno.

Članak 22.

(1) Ako bi prema odredbama članka 21. ovog zakona istovremeno bila mjesno nadležna dva ili više organa, nadležan je onaj organ koji je prvi pokrenuo postupak, ali se mjesno nadležni organi mogu sporazumjeti koji će od njih voditi postupak.

(2) Svaki mjesno nadležni organ izvršit će na svom području one radnje postupka koje ne trpe odlaganje.

Članak 23.

Organ koji je pokrenuo postupak kao mjesno nadležan zadržava nadležnost i kad u toku postupka nastupe okolnosti prema kojima bi bio mjesno nadležan drugi organ. Organ koji je pokrenuo postupak može ustupiti predmet organu koji je prema novim okolnostima postao mjesno nadležan, ako se time znatno olakšava postupak, naročito za stranku.

Članak 24.

(1) Svaki organ pazi po službenoj dužnosti u toku cijelog postupka na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.

(2) Ako organ nadje da nije nadležan za rad po određenoj upravnoj stvari, postupice na način propisan u članku 65. st.3. i 4. ovog zakona.

(3) Ako je nenadležni organ izvršio koju radnju postupka, nadležni organ kome je stvar ustupljena cijeniće da li će koju od tih radnji ponoviti. 2. Stranke sa diplomatskim imunitetom

Članak 25.

(1) Glede nadležnosti domaćih organa u stvarima u kojima je stranka stranac koji uživa pravo imuniteta u Federaciji, strana država ili međunarodna organizacija, imaju u upravnom pos-

tupku položaj uređen međunarodnim pravom, odnosno međunarodnim ugovorima, priznatim od strane Bosne i Hercegovine i Federacije.

(2) U slučaju sumnje o postojanju i obimu prava imuniteta, objašnjenje daje organ uprave nadležan za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

(3) Službene radnje koje se tiču osoba koje uživaju pravo imuniteta obavljaju se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

3. Prostorno ograničenje nadležnosti

Članak 26.

(1) Svaki organ vrši službeni rad u granicama svog područja.

(2) Ako postoji opasnost zbog odgađanja, a službeni radnjubi trebalo izvršiti van granica područja organa, organ može izvršiti radnju i van granica svog područja. On je dužan da o tome odmah obavijesti organ na čijem je području tu radnju poduzeo.

(3) Službene radnje u zgradama ili drugim objektima u posjedu vojnih organa obavljaju se po prethodnoj prijavi zapovjedniku zgrade, odnosno objekta i po sporazumu s njim.

(4) Službene radnje koje se obavljaju na eksteritorijalnom području vrše se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

4. Sukob nadležnosti

Članak 27.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između organizacionih jedinica federalnih organa uprave koje se nalaze van sjedišta federalnog organa uprave, a osnovane su sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave, rješava federalni organ uprave iz čije nadležnosti obavljaju poslove te organizacione jedinice.

Članak 28.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku na nivou Federacije rješava:

1) između federalnih organa uprave, između federalnih organa uprave i federalnih ustanova, kao i između federalnih ustanova - Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije);

2) između organa uprave dva ili više kantona-zupanija - Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vrhovni sud Federacije);

3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dva ili više kantona-zupanija, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i federalnih organa uprave - Vrhovni sud Federacije;

4) između federalnih organa uprave i federalnih ustanova i kantonalnih-zupanijskih organa uprave i kantonalnih-zupanijskih ustanova, kao i federalnih i kantonalnih-zupanijskih institucija koje imaju javne ovlasti - Vrhovni sud Federacije.

Članak 29.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između vlada dva ili više kantona-zupanija, odnosno između Vlade Federacije i vlade kantona-zupanije, rješava Vrhovni sud Federacije.

Clanak 30.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između federalnih organa koji nisu predviđeni u čl. 27. i 28. ovog zakona i za koje nije određena nadležnost drugog organa ili suda, rješava Vrhovni sud Federacije.

Clanak 31.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u kantonu-zupanijirješava:

- 1) između kantonalnih-zupanijskih organa uprave, između kantonalnih-zupanijskih organa uprave i kantonalnih-zupanijskih ustanova, kao i između kantonalnih-zupanijskih ustanova - vlada kantona-zupanije;
- 2) između kantonalnih-zupanijskih institucija koje imaju javne ovlasti i kantonalnih-zupanijskih organa uprave i kantonalnih-zupanijskih ustanova - najvisi sud kantona-zupanije.

Clanak 32.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u općini rješava:

- 1) između općinskih službi za upravu, između općinskih službi za upravu i općinskih ustanova, kao i između općinskih ustanova - općinski načelnik;
- 2) između općinskih službi za upravu dvije ili više općina - najvisi i sud kantona-zupanije;
- 3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dvije ili više općina, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i općinskih službi za upravu - najvisi sud kantona-zupanije;
- 4) između općinskih načelnika dvije ili više općina, odnosno između općinskog načelnika i vlade kantona-zupanije - najvisi i sud kantona-zupanije.

Clanak 33.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u gradu rješava:

- 1) između gradskih službi za upravu, između gradskih službi za upravu i gradskih ustanova, kao i između gradskih ustanova - gradonačelnik;
- 2) između gradskih službi za upravu i općinskih službi za upravu - najvisi sud kantona-zupanije;
- 3) između gradskih institucija koje imaju javne ovlasti, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i gradskih službi za upravu i gradskih ustanova - najvisi sud kantona-zupanije.

Clanak 34.

- (1) Kada se dva organa izjasne kao nadležni ili kao nenadležni za rješavanje u istoj upravnoj stvari, prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti podnosi organ koji je posljednji odlučivao o svojoj nadležnosti, a može ga podnijeti i stranka.
- (2) Organ koji rješava sukob nadležnosti istovremeno će ponistiti rješenje koje je u upravnoj stvari donio nenadležni

organ, odnosno ponistice zakljucak kojim se nadlezni organ izjasnio kao nenadlezan i dostavit ce spise predmeta nadleznom organu.

(3) Protiv rjesenja kojim se odlucuje o sukobu nadleznosti stranka ne moze izjaviti posebnu zalbu ni voditi poseban upravni spor.

(4) Odredbe clanka 22. stavak 2. ovog zakona shodno se primjenjuje i u slucaju sukoba nadleznosti.

Clanak 35.

(1) Ako organ u sukobu smatra da mu je rjesenjem kojim je odluceno o sukobu nadleznosti povrijedjeno kakvo pravo, moze na to rjesenje izjaviti zalbu. Ako je o sukobu nadleznosti rijesio nadlezni sud, zalba nije dopustena.

(2) Ako organ nadlezan za rjesavanje po zalbi iz stavka 1. ovog clanka utvrdi da rjesenje o sukobu nije zasnovano na propisima, raspravit ce odnose koji su usljed toga nastali izmedju organa koji se zalio i organa koji je rjesenjem o sukobu nadleznosti oglasen za nadleznog, vodeci racuna o pravima koja po odgovrajucim propisima pripadaju organu koji se zalio. Rjesenje doneseno po zalbi smatra se prvostupanjskim rjesenjem o odnosima koji se njime rjesavaju.

(3) Zalba po stavku 1. ovog clanka i rjesenje doneseno po toj zalbi nemaju uticaja na upravni postupak u konkretnom pred-metu, jer tu upravnu stvar rjesava organ koji je odredjen kao nadlezan rjesenjem donesenim o sukobu nadleznosti.

5. Sluzbena osoba ovlastena za vodjenje postupka i za rjesavanje

Clanak 36.

(1) U upravnoj stvari za cije je rjesavanje nadlezan organ uprave, rjesenje u upravnom postupku donosi rukovoditelj tog organa, ako propisima o organizaciji tog organa ili drugim posebnim propisima nije drukcije odredjeno.

(2) Rukovoditelj organa uprave moze ovlastiti drugu sluzbenu osobu istog organa da rjesava u upravnim stvarima iz odredjene vrste upravnih poslova ili drugu strucnu sluzbenu osobu za vodjenje postupka odnosno preduzimanje radnje u pos-tupku prije donosenja rjesenja.

(3) O ovlastenju sluzbenih osoba iz stavka 2. ovog clanka, rukovoditelj organa uprave duzan je donijeti posebno rjesenje koje sadrzi licne podatke sluzbenih osoba i obim njihovih ovlastenja za rjesavanje u upravnim stvarima (da rjesava upravne stvari ili da vodi upravni postupak ili i jedno i drugo).

(4) Ovlastenje za rjesavanje obuhvata i vodjenje postupka koje prethodi rjesavanju.

Clanak 37.

Ako je za rjesavanje u upravoj stvari nadlezna Vlada Feder-acije ili vlada kantona-zupanije, postupak vodi i priprema prijed-log rjesenja ovlastena osoba ili tijelo koje svojim aktom odrede te vlade, ako posebnim propisima nije drugacije odredjeno.

Clanak 38.

Ako je za rjesavanje u upravnoj stvari nadlezan dom Parla-menta Federacije ili zakonodavno tijelo kantona-zupanije od-nosno gradsko ili opcinsko vijece, postupak vodi i priprema prijedlog rjesenja ovlastena osoba ili komisija ili drugo tijelo koje svojim aktom odrede ti organi, ako zakonom odnosno drugim propisom nije drukcije odredjeno.

Clanak 39.

U upravnim stvarima u kojima rjesava institucija koja ima javne ovlasti, rjesenje donosi rukovoditelj institucije, ako zak-onom ili drugim propisom nije drukcije odredjeno. Rukovoditelj moze ovlastiti drugu sluzbenu osobu institucije da poduzima radnje u postupku do donosenja rjesenja ili da rjesava u upravnim stvarima iz nadleznosti te institucije, o cemu se donosi posebno rjesenje koje sadrzi licne podatke sluzbenih osoba i obime ovlastenja za rjesavanje u upravnim stvarima.

6. Pravna pomoc

Clanak 40.

- (1) Za izvršenje pojedinih radnji u postupku koje se imaju poduzeti izvan područja nadležnog organa, ovaj će organ zamoliti organ uprave na čijem se području radnja ima poduzeti da izvrši te radnje.
- (2) Organ nadležan za rješavanje u upravnoj stvari može, radi lakšeg i bržeg obavljanja radnje ili izbjegavanja nepotrebnih troškova, zamoliti drugi odgovarajući organ ovlasten za poduzimanje takve radnje da izvrši pojedinu radnju u postupku.

Clanak 41.

- (1) Organi, kao i institucije koje imaju javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, dužni su jedni drugima ukazivati pravnu pomoc u upravnom postupku. Ova se pomoc trazi posebnom molbom.
- (2) Zamoljeni organi, odnosno institucije iz stavka 1. ovog clanka, dužni su postupati po molbi u granicama svog područja i djelokruga, bez odgadjanja, a najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema molbe.
- (3) Pravna pomoc za izvršenje pojedinih radnji u postupku može se traziti od sudova samo u okviru posebnih propisa. Izuzetno, organ, odnosno institucija koja ima javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, može traziti od sudova da im dostave spise koji su potrebni za vodjenje upravnog postupka. Sudovi su dužni postupiti po takvom trazenju ako se time ne ometa sam sudski postupak. Sud može odrediti rok u kom mu se spisi moraju vratiti.
- (4) Za pravnu pomoc u odnosu sa inozemnim organima vaze odredbe medjunarodnih ugovora, a ako ovih ugovora nema, primjenjuje se nacelo reciprociteta. Ako postoji sumnja o postojanju reciprociteta, objasnjenje o tom pitanju zatrazit ce se od organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.
- (5) Domaci organi ukazuju pravnu pomoc inozemnim organima na nacin predvidjen u domacem zakonu. Organ ce uskratiti pravnu pomoc ako se trazi radnja koja je protivna domacem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog organa može se izvršiti i na nacin koji zahtijeva inozemni organ, ako takav postupak nije protivan domacem zakonu.
- (6) Ako medjunarodnim ugovorima nije predvidjena mogucnost neposrednog kontakta sa inozemnim organima, domaci organi kontaktiraju sa inozemnim organima preko organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

7. Izuzece

Clanak 42.

Sluzbena osoba koja je ovlastena da rjesava ili da obavlja pojedine radnje u postupku, izuzet ce se od rada u predmetu:

- 1) ako je u predmetu u kome se vodi postupak stranka, suovlastenik, odnosno suobveznik, svjedok, vjestak, puno-mocnik ili zakonski zastupnik stranke;
- 2) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomocnikom stranke srodnik po krvi u pravoj liniji, a u pobocnoj liniji do cetvrtog stupnja zakljucno, bracni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zakljucno, pa i onda kad je brak prestao;
- 3) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomocnikom stranke u odnosu staraoca, usvojioca, usvojenika ili hra-nioca;
- 4) ako je u prvostupanjskom postupku ucestvovalo u vodjenju postupka ili u donosenju rjesenja.

Clanak 43.

Sluzbena osoba koja je ovlastena da rjesava u odredjenoj upravnoj stvari ili da obavi koju radnju u postupku, cim sazna da postoji koji od razloga za izuzece iz clanka 42. ovog zakona, duzna je da prekine svaki dalji rad na predmetu i da o tome obavijesti organ nadlezan za rjesavanje o izuzecu (clanak 45). Ako sluzbena osoba smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njeno izuzece, obavijestit ce o tome isti organ ne prekidajuci rad.

Clanak 44.

- (1) Stranka moze zahtijevati izuzece sluzbene osobe iz razloga navedenih u clanku 42. ovog zakona, a i kad postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njenu nepristrasnost. U svom zahtjevu stranka mora navesti okolnosti zbog kojih smatra da postoji koji od razloga za izuzece.
- (2) Sluzbena osoba za koju je stranka zahtijevala izuzece iz nekog od razloga navedenog u clanku 42. ovog zakona ne moze, sve do donosenja zakljucka o ovom zahtjevu, obavljati nikakve radnje u postupku, osim onih koje ne trpe odgadjanje.

Clanak 45.

- (1) O izuzecu sluzbene osobe u federalnom organu uprave i federalne ustanove, odnosno u kantonalnom-zupanijskom or-ganu uprave i kantonalnoj- zupanijskoj ustanovi, odlucuje rukovoditelj koji rukovodi tim organom odnosno ustanovom.
- (2) O izuzecu sluzbene osobe u gradskoj odnosno opcinskoj sluzbi za upravu odlucuje gradonacelnik odnosno opcinski nacel-nik.
- (3) O izuzecu sluzbene osobe organa koji se nalazi u sastavu organa uprave odlucuje rukovoditelj organa koji se nalazi u sastavu organa uprave.
- (4) O izuzecu rukovoditelja iz stavka 1. ovog clanka odlucuje Vlada Federacije odnosno vlada kantona-zupanije, a o izuzecu rukovoditelja organa koji se nalazi u sastavu drugog organa uprave odlucuje rukovoditelj organa u cijem se sastavu nalazi taj organ.
- (5) O izuzecu gradonacelnika odnosno opcinskog nacelnika odlucuje gradsko odnosno opcinsko vijece.
- (6) O izuzecu sluzbene osobe institucije koja ima javne ovlasti odlucuje rukovoditelj te institucije, a o izuzecu rukovoditelja te institucije odlucuje organ utvrdjen statutom ili drugim opcim aktom institucije, ako zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona ili drugim posebnim propisom nije drukcije odredjeno.
- (7) Odredbe ovog zakona o izuzecu sluzbenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzece sluzbenih osoba iz cl. 37. i 38. ovog zakona. O izuzecu tih osoba odlucuju odgovarajuca vlada

od-nosno dom.

(8) O izuzecu se odlucuje zakljuckom.

Clanak 46.

(1) U zakljucku o izuzecu odredit ce se sluzbena osoba koja ce rjesavati, odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kome je izuzece odredjeno.

(2) Protiv zakljucka kojim se odredjuje izuzece nije dopustena zalba.

Clanak 47.

(1) Odredbe clanka 45. ovog zakona o izuzecu sluzbenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzece zapisnicara.

(2) Zakljucak o izuzecu zapisnicara donosi sluzbena osoba koja je ovlastena da vodi postupak.

III - STRANKA I NJENO ZASTUPANJE

1. Stranka

Clanak 48.

Stranka je osoba po cijem je zahtjevu pokrenut postupak ili protiv koje se vodi postupak, ili koja radi zastite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da ucestvuje u postupku.

Clanak 49.

(1) Stranka u upravnom postupku moze biti svaka fizicka i pravna osoba.

(2) Organi uprave i drugi organ i poslovna jedinica poduzeca (društva), naselje, grupa osoba i dr. koji nemaju svojstvo pravne osobe, mogu biti stranke u postupku, ako mogu biti nosioci prava i obveza o kojima se rjesava u upravnom postupku.

(3) Stranka moze biti i sindikalna organizacija ako se upravni postupak odnosi na kakvo pravo ili pravni interes sluzbenika i namjestenika u organima uprave, kao i radnika u poduzecu (društvu), ustanovi ili drugoj pravnoj osobi.

(4) Kad u vršenju poslova iz svoje nadležnosti ombudsmen nadje da je konacnim upravnim aktom povrijedjeno ljudsko dos-tojanstvo prava i slobode gradjana zajamcene ustavom on moze prisustvovati upravnom postupku do donosenja pravomocne sudske odluke i u postupcima vanrednih pravnih lijekova.

Clanak 50.

(1) Poduzece (društvo), ustanova i druga pravna osoba, drustvena organizacija i udruzenje gradjana koji prema svom opcem aktu imaju zadatak da stite odredjena prava i interese svojih clanova, mogu, po pristanku svog clana, u njegovo ime da stave zahtjev koji se odnosi na takva prava i interese, kao i da stupe u vec pokrenuti postupak sa svim pravima stranke.

(2) Pravna osoba iz stavka 1. ovog clanka, moze da zastupa svog radnika u upravnom postupku na njegov zahtjev, ako je to predvidjeno opcim aktom te pravne osobe.

Clanak 51.

(1) Ako su tuzitelj, pravobranitelj i drugi organi vlasti zakonom ovlasteni da u upravnom postupku zastupaju javne interese, imaju u granicama svojih ovlastenja, prava i dužnosti stranke.

(2) Organi iz stavka 1. ovog članka, ne mogu u upravnom postupku imati sira ovlastenja nego što ih imaju stranke, ako zakonom nije drukcije određeno.

2. Procesna sposobnost i zakonski zastupnik

Članak 52.

(1) Fizicka osoba koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (procesna sposobnost).

(2) Za procesno nesposobnu fizicku osobu radnje u postupku obavlja njegov zakonski zastupnik. Zakonski zastupnik se određuje na osnovu zakona ili aktom nadležnog organa donešenog na osnovu zakona.

(3) Pravna osoba obavlja radnje u postupku preko svog predstavnika odnosno zakonskog zastupnika. Predstavnik, odnosno zakonski zastupnik pravne osobe određuje se njegovim općim aktom, ako nije određen zakonom ili aktom nadležnog organa donesenog na osnovu zakona.

(4) Organ uprave obavlja radnje u postupku preko zakonom određenog predstavnika, poslovna jedinica poduzeca (društva)-preko osobe koja rukovodi radom poslovne jedinice, a naselje, odnosno grupa osoba koje nemaju svojstvo pravne osobe - preko osobe koju oni odrede, ako posebnim propisima nije drugacije određeno.

(5) Kad organ koji vodi postupak ustanovi da zakonski zastupnik osobe pod starateljstvom ne pokazuje potrebnu pažnju u zastupanju, obavijestiti će o tome organ starateljstva.

Članak 53.

(1) U toku cijelog postupka organ će po službenoj dužnosti paziti da li osoba koja se pojavljuje kao stranka može biti stranka u postupku, i da li stranku zastupa njen zakonski zastupnik odnosno predstavnik.

(2) Ako u toku postupka nastupi smrt stranke, postupak se može obustaviti ili nastaviti, zavisno od prirode upravne stvari koja je predmet postupka. Ako prema prirodi stvari postupak ne može da se nastavi, organ će obustaviti postupak zaključkom protiv kojeg je dopustena posebna žalba.

3. Privremeni zastupnik

Članak 54.

(1) Ako procesno nesposobna stranka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja ima poduzeti protiv osobe čije je boraviste nepoznato, a koja nema punomocnika, organ koji vodi postupak postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika ako to traži hitnost predmeta, a postupak se mora provesti. Organ koji vodi postupak će odmah izvijestiti o tome organ starateljstva, a ako je privremeni zastupnik postavljen osobi čije je boraviste nepoznato, objaviti će svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobičajen način.

(2) Ako poduzeće (društvo), ustanova ili druga pravna osoba nema zakonskog zastupnika, predstavnika ni punomocnika, organ koji vodi postupak, pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka, postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika, po pravilu, iz reda osoba iz pravne osobe, i o tome će, bez odgađanja, obavijestiti

tu pravnu osobu.

(3) Na način predviđen u odredbama st. 1. i 2. ovog članka, postaviti će se privremeni zastupnik i kad se ima izvršiti radnja koja se ne može odgoditi, a stranku, odnosno njenog punomoćnika ili zastupnika nije moguće pravovremeno pozvati. O tome će se stranka, punomoćnik ili zastupnik odmah obavijestiti.

(4) Postavljena osoba je dužna primiti se zastupanja, a zastupanje može odbiti samo iz razloga koji su predviđeni posebnim propisima. Privremeni zastupnik učestvuje samo u postupku za koji je izricito postavljen i to dok se ne pojavi zakonski zastupnik ili predstavnik, odnosno sama stranka ili njen punomoćnik.

4. Zajednički predstavnik

Članak 55.

(1) Dvije ili više stranaka mogu, ako posebnim propisom nije drugačije određeno, u istom predmetu istupati zajednički. One su u takvom slučaju dužne naznačiti tko će od njih istupati kao njihov zajednički predstavnik, ili postaviti zajedničkog punomoćnika.

(2) Organ koji vodi postupak, može, ako to ne zabranjuje poseban propis, odrediti strankama koje u postupku učestvuju s istovjetnim zahtjevima da u određenom roku naznače tko će ih između njih predstavljati, ili da postave zajedničkog punomoćnika o čemu se donosi zaključak. Ako stranke po takvom zaključku ne postupe, može to odrediti sam organ koji vodi postupak, u kom slučaju zajednički predstavnik, odnosno punomoćnik zadržava to svojstvo sve dok stranke ne postave drugog. Protiv takvog zaključka stranke imaju pravo posebne žalbe, ali žalba ne odgađa izvršenje zaključka.

(3) I u slučaju određivanja zajedničkog predstavnika, odnosno punomoćnika, svaka stranka zadržava pravo da istupa kao stranka u postupku, da daje izjave, da samostalno izjavljuje žalbe i koristi druga pravna sredstva.

5. Punomoćnik

Članak 56.

(1) Stranka, odnosno njen zakonski zastupnik može odrediti punomoćnika koji će je zastupati u postupku, osim u radnjama u kojima je potrebno da sama stranka daje izjave.

(2) Radnje u postupku koje punomoćnik poduzima u granicama punomoći imaju isto pravno djelovanje kao da ih je poduzela sama stranka.

(3) I pored punomoćnika, sama stranka može davati izjave, a ove izjave se mogu od stranke i neposredno tražiti.

(4) Stranka koja je prisutna kad njen punomoćnik daje usmenu izjavu, može neposredno poslije date izjave, izmijeniti ili opozvati izjavu svog punomoćnika. Ako u pismenim ili usmenim izjavama koje se tiču činjenica postoji nesuglasnost između izjava stranke i njenog punomoćnika, organ koji vodi postupak cijenit će obje izjave u smislu članka 9. ovog zakona.

Članak 57.

(1) Punomoćnik može biti svaka osoba koja je potpuno poslovno sposobna, osim osobe koja se bavi nadriparstvom.

(2) Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja se bavi nadriparstvom, organ će takvoj osobi uskratiti dalje zastupanje o čemu se donosi zaključak i o tome će odmah obavijestiti stranku.

(3) Protiv zaključka o uskracivanju zastupanja može se izjaviti posebna žalba, koja ne odgađa izvršenje zaključka.

Članak 58.

(1) Punomoć se može dati pismeno, ili usmeno u zapisnik koji sacinjava službena osoba organa koji vodi postupak.

(2) Stranka koja nije pismena ili nije u stanju da se potpiše staviće na pismenu punomoć umjesto potpisa otisak prsta. Ako se punomoć izdaje osobi koja nije advokat, potrebno je i prisustvo dvojice svjedoka koji će se potpisati na punomoć.

(3) Iznimno, službena osoba koja vodi postupak ili obavlja pojedine radnje u postupku može dopustiti da u ime stranke, kao njen punomoćnik, izvrši određenu radnju osoba koja nije podnizela punomoć (član porodice i dr), ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom roku podnese odgovarajuću punomoć za tu radnju.

Članak 59.

(1) Ako je punomoć data u obliku privatne isprave, pa se posumnja u njenu istinitost, može se narediti da se podnese ovjerena punomoć.

(2) Pravilnost punomoci ispituje se po službenoj dužnosti, a nedostaci pismene punomoci uklanjaju se shodno odredbi članka 67. ovog zakona, pri čemu službena osoba, koja vodi postupak može dopustiti punomoćniku s neurednom punomoci da izvrši hitne radnje u postupku.

Članak 60.

(1) Za sadržaj i obim punomoci mjerodavne su odredbe punomoci. Punomoć se može dati za cio postupak ili samo za pojedine radnje, a može se i vremenski ograničiti.

(2) Punomoć ne prestaje smrću stranke, gubitkom njene procesne sposobnosti ili promjenom njenog zakonskog zastupnika, ali pravni sljedbenik stranke, odnosno njen novi zakonski zastupnik može opozvati raniju punomoć.

(3) Na pitanja u svezi s punomoci koja nisu uređena odredbama ovog zakona shodno će se primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak.

Članak 61.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na stranke, vaze shodno i za njihove zakonske zastupnike, punomoćnike, privremene zastupnike i zajedničke predstavnike.

Članak 62.

(1) Stranci će se dozvoliti da u stvarima za koje se traži stručno poznavanje pitanja u svezi s predmetom postupka dovede stručnu osobu koja će joj davati obavještenja i savjete (stručni pomagač). Ova osoba ne zastupa stranku.

(2) Stranka ne može dovesti kao stručnog pomagača osobu koja nije poslovno sposobna ili koja se bavi nadriparstvom.

IV - KOMUNICIRANJE ORGANA I STRANAKA

1. Podnesci

Clanak 63.

(1) Pod podnescima se podrazumijevaju zahtjevi, obrasci koji se koriste za automatsku obradu podataka, prijedlozi, pri-jave, molbe, žalbe, prigovori i druga priopćenja kojima se pojedinci ili pravne osobe obraćaju organima.

(2) Podnesi se, po pravilu, predaju neposredno ili salju postom pismeno, ili se usmeno priopćavaju na zapisnik kod organa, a mogu se, ako nije drugačije propisano, izjavljivati i faksom ili telegrafski. Kratka i hitna priopćenja mogu se davati i telefonski, ako je to po prirodi stvari moguće.

Clanak 64.

Podnesak se predaje organu nadležnom za prijem podneska, a može se predati svakog radnog dana u toku radnog vremena. Za usmene podneske koji nisu vezani s rokom ili inače nisu neodložni, može se odrediti da se predaju samo u određene sate u toku radnog vremena. Vrijeme za predaju ovakvih podnesaka objavljuje svaki organ u svojim prostorijama na vidnom mjestu.

Clanak 65.

(1) Organ koji je nadležan za prijem podneska, odnosno usmenog priopćenja, dužan je primiti podnesak koji mu se pre-daje, odnosno uzeti na zapisnik usmeno priopćenje.

(2) Službena osoba koja primi podnesak dužna je po službenoj dužnosti ili na usmeno traženje podnositelja dati

potvrdu o prijemu podneska. Za ovu potvrdu ne plaća se taksa.

(3) Ako organ nije nadležan za prijem pismenog podneska, odnosno priopćenja na zapisnik, službena osoba ovog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnositelj i pored toga zahtijeva da se njegov podnesak odnosno priopćenje na zapisnik primi, službena osoba je dužna primiti takav podnesak, odnosno usmeno priopćenje.

Ako organ nađe da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijet će zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.

(4) Kad organ postom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgadjanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku. Ako organ koji je dobio podnesak ne može da utvrdi koji je organ nadležan za rad po podnesku, donijet će bez odlaganja zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.

(5) Protiv zaključka donesenog po st. 3. i 4. ovog članka, dopuštena je posebna žalba.

(6) Ako organ postom dobije tuzbu za pokretanje upravnog spora, tuzbu će bez odgadjanja dostaviti nadležnom sudu, o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca tuzbe.

Clanak 66.

(1) Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti. Podnesak narocito treba da sadrži: oznacjenje organa kome se upućuje, predmet na koji se odnosi zahtjev, odnosno prijedlog, tko je zastupnik ili punomoćnik ako ga ima, i ime i prezime i boraviste (adresu) podnosioca odnosno zastupnika ili punomoćnika.

(2) Podnositelj je dužan svojeručno potpisati podnesak. Izuzetno, podnesak može umjesto podnosioca potpisati njegov braćni drug, jedan od njegovih roditelja, sin ili kći, ili odvjetnik koji je po ovlaštenju stranke sastavio podnesak. Osoba koja je potpisala podnesak za

podnosioca duzna je da na podnesku potpise svoje ime i stavi svoju adresu.

(3) Ako je podnosilac nepismen ili nije u stanju da se potpise, potpisat ce ga druga pismena osoba, koja ce potpisati i svoje ime i adresu.

Clanak 67.

(1) Ako podnesak sadrzi koji formalni nedostatak koji sprijecava postupanje po podnesku, ili je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, ne moze se samo zbog toga odbaciti. Organ koji je primio takav podnesak duzan je uciniti one radnje koje ce osigurati da se nedostaci otklone i odredit ce podnosiocu rok u kome je duzan da to ucini. Ovo se moze saopčiti podnosiocu pismeno, faksom ili telefonski, a i usmeno, ako se podnosilac zatekne kod organa koji ovo saopćava. O ucinjenom saopćenju organ ce sastaviti sluzbenu zabiljesku u spisu.

(2) Ako podnosilac otkloni nedostatke u odredjenom roku, smatrat ce se da je podnesak bio od pocetka uredan. Ako pod-nosilac ne otkloni nedostatke u odredjenom roku, pa se usljed toga ne moze po podnesku postupati, smatrat ce se da podnesak nije ni podnesen. O tome ce organ donijeti zakljucak protiv koga se moze izjaviti posebna zalba. Na ovu posljedicu podnosilac ce se narocito upozoriti u pozivu za ispravku podneska.

(3) Kad je podnesak poslan faksom, telegrafski ili je prim-ljeno telefonsko priopćenje, pa se posumnja da podnesak nije podnijela osoba cije je ime oznaceno na telegrafskom ili fax podnesku, odnosno da ne potice od osobe koja je pri telefonskom priopćenju kazala svoje ime, nadlezni organ ce povesti postupak za utvrdjivanje ovih cinjenica, pa ako se nedostaci ne otklone, postupit ce na nacin propisan u stavku 2. ovog clanka.

Clanak 68.

Ako podnesak sadrzi vise zahtjeva koji se moraju rjesavati odvojeno, organ koji primi podnesak uzet ce u rjesavanje zahtjeve za cije je rjesavanje nadlezan, a sa ostalim zahtjevima postupit ce u smislu clanka 65. stavka 4. ovog zakona.

2. Pozivanje

Clanak 69.

(1) Organ koji vodi postupak ovlasten je da poziva osobu cije je prisustvo u postupku potrebno, a koje boravi na njegovom podrucju. Po pravilu, pozivanje se ne moze vrsiti radi dostavljanja pismenih otpravaka rjesenja i zakljucaka, ili radi saopćenja koja se mogu izvršiti postom i na drugi nacin pogodniji za osobu kojoj se saopćenje ima uciniti.

(2) Izuzetno, na usmenu raspravu moze biti pozvana osoba koja boravi van podrucja organa koji vodi postupak, ako se time postupak ubrzava ili olaksava, a dolazak ne prouzrokuje vece troskove ili vecu dangubu za pozvanog.

(3) Pozivanje se vrsi pismenim putem, ako posebnim pro-pisima nije predvidjen drugi nacin pozivanja.

Clanak 70.

(1) U pismenom pozivu naznacit ce se naziv organa koji poziva, ime i prezime i adresa osobe koja se poziva, mjesto, dan, a kad je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vjestak itd.), a zatim i koja pomocna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. U pozivu se mora navesti da li je pozvana osoba duzna da

dodje licno ili moze poslati punomocnika koji ce je zastupati, a zatim ce se upozoriti da je u slucaju sprijecenosti da se odazove pozivu duzna da izvijesti organ koji je izdao poziv. Pozvani ce se isto tako upozoriti da moze biti priveden ako se iz neopravdanih razloga ne odazove pozivu, ili ne izvijesti da je sprijecen da dodje, odnosno da moze biti novcano kaznjen.

(2) U pozivu na usmenu raspravu stranka se moze pozvati da podnese pismene i druge dokaze, a moze se upozoriti i da moze povesti svjedoke na koje se namjerava pozvati.

(3) Kad to dopusta priroda stvari, moze se ostaviti na volju pozvanoj osobi da umjesto licnog dolaska preda, do odredjenog dana, potrebnu pismenu izjavu.

Clanak 71.

(1) Pri pozivanju organ ce voditi racuna da se osoba cije je prisustvo potrebno, pozove da dodje u vrijeme koje ce najmanje ometati pozvanog u obavljanju njegovog redovnog posla.

(2) Nitko ne moze biti pozvan da dodje u toku noci. Pozivanje za dolazak nocu moze se izvršiti samo izuzetno, ako je to predvidjeno posebnim propisima i ako se radi o izvršenju hitnih i neodgodivih mjera koje u pozivu moraju biti navedene, kao i propis na osnovu kojeg se vrši to pozivanje.

Clanak 72.

(1) Pozvana osoba duzna je da se odazove pozivu.

(2) Ako je pozvana osoba zbog bolesti ili kog drugog opravdanog razloga sprijecena da dodje, duzna je odmah po

prijemu poziva o tome izvijestiti organ koji je izdao poziv, a ako je razlog sprijecenosti nastao kasnije onda odmah poslije saznanja tog razloga.

(3) Ako se osoba kojoj je poziv licno dostavljen (clanak 83.) ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda, moze biti privedena, ako je njeno prisustvo potrebno, a pored toga i kaznjena novcanom kaznom do 50 DM. Ove ce se mjere primijeniti samo ako je u pozivu bilo naznaceno da ce se te mjere primijeniti. Ako su zbog neopravdanog izostanka pozvane osobe nastali troškovi u postupku, moze se odrediti da te troškove snosi osoba koja je izostala. Zaključak o privodjenju, o izricanju kazne ili o placanju troškova, donosi sluzbena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovoditeljkom tog organa, odnosno sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje u slicnim stvarima. Protiv ovog zaključka dopustena je posebna zalba.

(4) Ako se pozivu nije odazvala vojna osoba ili sluzbenik policije, organ ce se obratiti nadleznoj vojnoj komandi odnosno organu policije te osobe sa zahtjevom da se ona dovede, a moze ga i kazniti po stavku 3. ovog clanka, odnosno odrediti da snosi troškove.

3. Zapisnik

Clanak 73.

(1) O usmenoj raspravi ili drugoj vaznijoj radnji u postupku, kao i vaznijim usmenim izjavama stranaka ili trecih osoba u postupku, sastavlja se zapisnik.

(2) O manje vaznim radnjama i izjavama stranaka i trecih osoba koje bitno ne uticu na rjesenje stvari, o upravljanju toka postupka, o saopćenjima, sluzbenim opazanjima, usmenim uput-stvima i nalozima, kao i okolnostima, koje se ticu samo unu-tras njeg rada organa kod koga se vodi postupak, nece se, po pravilu, sastavljati zapisnik vec ce se u samom spisu

sastaviti službena zabiljeska, koju potpisuje službena osoba koja ju je sastavila, uz oznaku datuma. Ne mora se sastavljati zapisnik ni o onim usmenim zahtjevima stranke o kojima se odlučuje po skraćenom postupku, a kojima se udovoljava.

Članak 74.

(1) U zapisnik se unosi: naziv organa koji obavlja radnju, broj i datum, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja i predmet u kome se ona obavlja, imena službenih osoba, prisutnih stranaka i njihovih zastupnika ili punomoćnika i drugih osoba koje su prisutne izvođenju radnje.

(2) Zapisnik treba da sadrži točno i kratko tok i sadržaj u postupku izvršene radnje i datih izvjava i da se te radnje i izvjava ograniče na ono što se tiče same stvari koja je predmet postupka. U zapisniku se navode sve isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvođenju radnje, a prema potrebi, ove se isprave prilazu zapisniku.

(3) Izjave stranaka, svjedoka, vjestaka i drugih osoba koje učestvuju u postupku, a koje su značajne za donošenje rješenja, upisuju se u zapisnik što točnije, a prema potrebi i njihovim riječima. U zapisnik se upisuju i svi zaključci koji se u toku radnje donesu.

(4) Ako se koje saslušanje obavlja preko tumača (prevoditelja), označiti će se na kom je jeziku saslušani govorio i tko je bio tumač (prevoditelj).

(5) Zapisnik se vodi u toku obavljanja službene radnje. Ako se radnja ne može istog dana završiti, unijet će se svakog dana posebno u isti zapisnik ono što je tog dana urađeno i to će se potpisati.

(6) Ako se radnja o kojoj se vodi zapisnik nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti da je bilo prekida.

(7) Ako su u toku radnje izradjeni ili pribavljeni planovi, skice, crtezi, fotografije i tome slično, te akte će svojim potpisom ovjeriti službena osoba i priključiti zapisniku, a u zapisniku konstatovati akte koji su uzeti.

(8) Propisima se može odrediti da se zapisnik u određenim stvarima može voditi u vidu knjige ili drugih sredstava evidencije.

Članak 75.

(1) Zapisnik mora biti vodjen uredno i u njemu se ne smije ništa brisati. Mjesta koja su precrtana do zaključenja zapisnika moraju ostati citljiva, i njih svojim potpisom ovjerava službena osoba koja rukovodi radnjom postupka.

(2) U već potpisanom zapisniku ne smije se ništa dodavati ni mijenjati. Dopuna u već zaključenom zapisniku unosi se u do-datak zapisnika.

Članak 76.

(1) Prije zaključenja zapisnik će se pročitati saslušanim osobama i ostalim osobama koje učestvuju u radnji postupka. Ove osobe imaju pravo da i same pregledaju zapisnik i da stavljaju svoje primjedbe, a službena osoba je obvezna to omogućiti. Na kraju zapisnika navest će se da je zapisnik pročitao i da nisu stavljene nikakve primjedbe, ili ako jesu, ukratko će se upisati sadržaj datih primjedaba. Te primjedbe će potpisati osoba koja ih je dala. Zatim će se pristupiti potpisivanju zapisnika na način što će se prvo potpisati osobe koje su saslušane, odnosno davale izvjava u postupku, a na kraju zapisnik će ovjeriti svojim potpisom službena osoba koja je rukovodila radnjom, kao i zapisničar, ako ga je bilo.

(2) Stranka, svjedoci, vjestaci i druge osobe koje su saslušane u postupku u zapisniku će se

potpisati ispod onog dijela zapisnika gdje je upisana njihova izjava.

(3) Ako su vrsena suocenja, dio zapisnika o tome potpisat ce osobe koje su suocene.

(4) Ako se zapisnik sastoji od vise listova, oni ce se oznaciti rednim brojevima, a svaki list ce na kraju svojim potpisom ovjeriti sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka i osoba cija je izjava upisana na kraju lista.

(5) Dopune vec zaključenog zapisnika ponovo ce se potpisati i ovjeriti.

(6) Ako osoba koja treba da potpise zapisnik nije pismena, ili ne moze da pise, potpisat ce ga jedna pismena osoba koja ce staviti i svoj potpis. Ovo ne moze biti sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka, niti zapisnicar.

(7) Ako neka osoba nece da potpise zapisnik, ili se udalji prije zaključenja zapisnika, to ce se upisati u zapisnik i navesti razlog zbog kog je potpis uskracen.

Clanak 77.

(1) Zapisnik sastavljen sukladno s odredbama clanka 76. ovog zakona jeste javna isprava. Zapisnik je dokaz o toku i sadrzini radnje postupka i datih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je saslusana osoba stavila primjedbu da nisu pravilno sastavljeni.

(2) Dozvoljeno je dokazivati netocnost zapisnika.

Clanak 78.

(1) Kad u upravnom postupku rjesava kolegijalni organ, o vijecanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Kad je u postupku po zalbi jednoglasno odluceno, ne mora se sastavljati zapisnik o vijecanju i glasanju, vec se o tome moze sastaviti samo sluzbena zabiljeska u spisu koja se ovjerava potpisom sluzbene osobe koja predsjedava kolegijalnim organom.

(2) U zapisnik o vijecanju i glasanju upisuje se, pored po-dataka o licnom sastavu kolegijalnog organa, oznacjenje pred-meta o kome je rijec i kratak sadrzaj onoga sto je rijeseno, kao i odvojena misljenja ako ih je bilo. Ovaj zapisnik potpisuje osoba koja predsjedava i zapisnicar.

(3) Kad u upravnom postupku rjesava organ zakonodavne ili organ izvrsne vlasti, nece se voditi poseban zapisnik o vijecanju i glasanju, vec ce se zakljucak donesen u upravnoj stvari unijeti u zapisnik, kao i ostali zakljucci tih organa.

4. Razgledanje spisa i obavjestavanje o toku postupka

Clanak 79.

(1) Stranke imaju pravo da razgledaju spise predmeta i da o svom trosku prepisu potrebne spise, a organ je obvezan to omoguciti. Spisi se razgledaju i prepisuju pod nadzorom odredjene sluzbene osobe.

(2) Pravo da razgleda spise i da o svom trosku prepise pojedine spise ima i svaka druga osoba koja ucini vjerovatnim svoj pravni interes za to, kao i drustvena organizacijai udruzenje gradjana, ako za to postoji opravdan interes.

(3) Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa moze se staviti i usmeno. Organ moze traziti od osobe iz stavka 2. ovog clanka, da pismeno ili usmeno na zapisnik obrazlozi postojanje svog pravnog interesa.

(4) Ne mogu se razgledati ni prepisivati: zapisnik o vijecanju i glasanju, sluzbeni referati i nacrti rjesenja, kao ni drugi spisi koji se vode kao povjerljivi, ako bi se time mogla osujetiti svrha postupka, ili ako se to protivi javnom interesu ili opravdanom interesu jedne stranke ili trecih osoba.

(5) Stranka i svaka druga osoba koja ucini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu, kao i

zainteresirani organi, imaju pravo da se obavjestavaju o toku postupka.

(6) Protiv odbijanja zahtjeva iz odredaba ovog clanka, dopustena je posebna zalba i kad zakljucak nije izdat pismeno. Zalba se moze izjaviti odmah.

V - DOSTAVLJANJE PISMENA

1. Nacin dostavljanja pismena

Clanak 80.

(1) Dostavljanje pismena (poziva, rjesenja, zakljucaka i drugih sluzbenih spisa) vrshi se, po pravilu, tako sto se pismeno predaje osobi kojoj je namijenjeno.

(2) Dostavljanje se vrshi preko poste ili ga vrshi organ preko svoje sluzbene osobe. Osoba kojoj ima da se pismeno dostavi moze biti pozvana radi prijema pismena samo izuzetno, kad to zahtjeva priroda ili znacaj pismena koje se ima uruciti, ako je takva dostava posebnim propisom predvidjena.

(3) Nacin dostavljanja odredjuje organ cije se pismeno dostavlja sukladno odredbama ovog zakona, o dostavljanju pismena.

Clanak 81.

(1) Dostavljanje se vrshi samo radnim danom, i to danju.

(2) Organ cije se pismeno ima dostaviti moze, izuzetno, iz osobito vaznih razloga odrediti da se dostavljanje izvrshi i u nedjelju ili drugi neradni dan ili na dan drzavnog praznika.

(3) Dostavljanje postom moze se vrshiti i u dane iz stavka 2. ovog clanka.

Clanak 82.

(1) Dostavljanje se vrshi, po pravilu, u stanu ili na radnom mjestu gdje je zaposlena osoba kojoj se dostavljanje ima izvrshiti, a odvjetniku u njegovom odvjetnickom uredu.

(2) Dostavljanje se moze izvrshiti i van prostorija navedenih u stavku 1. ovog clanka, ako osoba kojoj se dostavljanje vrshi pristane primiti pismeno koje se dostavlja, a ako tih prostorija nema, moze se takvoj osobi izvrshiti dostavljanje gdje god se ona zatekne.

2. Obvezno osobno dostavljanje pismena

Clanak 83.

(1) Dostavljanje se mora izvrshiti licno osobi kojoj je pismeno namijenjeno kad je takvo dostavljanje odredjeno ovim zakonom ili drugim propisom, kad od dana dostavljanja pocinje teci rok koji se po zakonu ne moze produzavati, ili kad to odredi organ koji je naredio dostavljanje. Smatra se da je izvrsheno osobno dostavljanje odvjetniku i predajom pismena osobi zaposlenoj u odvjetnickom uredu.

(2) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima osobno izvrshiti ne zatekne u stanu, odnosno na radnom mjestu, ili se u odvjetnickom uredu ne zatekne ni osoba koja je u njoj zaposlena, dostavljac ce se obavijestiti kad i na kom mjestu ga moze naci, pa ce mu kod koje od osoba navedenih u clanku 84. ovog zakona, ostaviti pismeno obavjestenje da odredjeni dan i sat bude u svom stanu, odnosno na radnom mjestu, radi primanja pismena. Ako i poslije toga dostavljac ne zatekne osobu kojoj se dostavljanje ima izvrshiti, dostavljac ce postupiti na nacin propisan u clanku 86. ovog zakona, i tada se smatra da je dostavljanje izvrsheno.

(3) Dostavljanjem pismena zakonskom zastupniku, punomocniku ili punomocniku za primanje pismena (clanak 88), smatra se da je dostavljanje izvršeno samoj stranci.

3. Posredno dostavljanje pismena

Clanak 84.

(1) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti, ne zatekne u svom stanu, dostavljanje se vrši predajom pismena nekom od odraslih članova njegovog domaćinstva, a ako se ni oni ne zateknu u stanu, pismeno se može predati susjedu, ako on na to pristane.

(2) Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti osobi koja je na istom mjestu zaposlena, ako ona pristane da primi pismeno. Dostavljanje odvjetniku može se izvršiti i predajom pismena osobi zaposlenoj u odvjetničkom uredu.

(3) Dostavljanje po st. 1. i 2. ovog clanka ne može se izvršiti osobi koja u istom postupku učestvuje sa suprotnim interesom.

Clanak 85.

(1) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna i da joj osoba navedena u clanku 84. ovog zakona ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti organu koji ga je izdao, uz naznacenje gdje se odsutna osoba nalazi.

(2) Ako je boraviste osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti i pored istraživanja, ostalo nepoznato, organ koji je izdao pis-meno postaviti će toj osobi privremenog zastupnika u smislu clanka 54. ovog zakona i njemu će predati pismeno.

Clanak 86.

(1) Ako se dostavljanje ne može izvršiti ni na način propisan u clanku 84. ovog zakona, a nije utvrđeno da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna, dostavljač će predati pismeno nadležnom organu općine na čijem se području nalazi boraviste osobe kojoj se dostavljanje vrši, ili posti u mjestu njegovog boravista, ako se dostavljanje vrši preko poste. Na vratima stana osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će pribiti pismeno saopćenje u kojem je naznaceno gdje se pismeno nalazi. Na saopćenju i na samom pismenu koje se imalo dostaviti,

dostavljač će naznaciti razlog ovakvog dostavljanja, kao i datum kad je saopćenje u kojem je naznaceno pribio na vrata, i staviti svoj potpis.

(2) Dostavljanje se smatra izvršenim kad je saopćenje pribijeno na vrata s tim da ostecenje ili unistenje ovog saopćenja izvršeno nakon pribijanja na vratima nema uticaja na valjanost dostavljanja.

(3) O dostavljanju izvršenom na način propisan u stavku 1. ovog clanka, obavijestiti će se organ koji je naredio dostavljanje.

4. Posebni slucajevi dostavljanja pismena

a) Dostavljanje pismena zakonskom zastupniku i punomocniku

Clanak 87.

(1) Dostavljanje zakonskom zastupniku ili punomocniku, ako ih stranka ima, vrši se na način propisan u čl. 80. do 86. ovog zakona.

(2) Ako više stranaka imaju zajedničkog zakonskog zastupnika ili punomocnika u istom predmetu, dostavljanje se za sve njih vrši tom zakonskom zastupniku, odnosno punomocniku. Ako stranka ima više punomocnika, dovoljno je da se dostavljanje izvrši samo jednom od njih.

b) Dostavljanje pismena punomocniku za primanje pismena

Članak 88.

(1) Stranka može ovlastiti određenu osobu kojoj se imaju vršiti sva dostavljanja za nju. Kad stranka pismeno obavijesti o tom ovlastenju organ koji vodi postupak, taj organ je obavezan sva dostavljanja vršiti ovom punomocniku (punomocnik za primanje pismena).

(2) Punomocnik za primanje pismena dužan je svaki akt bez odgađanja poslati stranci.

(3) Ako bi neposredno dostavljanje stranci, punomocniku ili zakonskom zastupniku znatno odugovlačilo postupak, službena osoba koja vodi postupak može naložiti stranci da po određenom predmetu, a u određenom roku postavi u sjedistu organa punomocnika za primanje pismena. Ako stranka ne postupi po ovom nalogu, organ može postupiti shodno članku 54. ovog zakona.

(4) Kad se stranka ili njen zakonski zastupnik nalaze u inozemstvu, a nemaju punomocnika u Federaciji, pozvat će se pri dostavljanju prvog pismena da u određenom roku postave punomocnika ili punomocnika za primanje pismena, i upozorit će se da će im se, ako u ostavljenom roku ne postave punomocnika, postaviti po službenoj dužnosti punomocnik za primanje pismena, odnosno privremeni zastupnik.

(5) Dostavljanjem pismena punomocniku za primanje pismena smatra se da je dostavljanje izvršeno stranci kojoj je pismo imalo biti dostavljeno.

Članak 89.

(1) Kad više stranaka koje u postupku zajednički učestvuju s istovjetnim zahtjevima nemaju zajedničkog punomocnika, dužne su pri prvoj radnji u postupku prijaviti organu zajedničkog punomocnika za primanje pismena, po mogućstvu takvog koji stanuje u sjedistu organa. Dok ne prijave zajedničkog punomocnika za primanje pismena, smatrat će se za takvog punomocnika ona stranka između njih koja je na prvom zajedničkom podnesku prva potpisana ili označena. Ako se na takav način ne može odrediti punomocnik, službena osoba koja vodi

postupak može odrediti za punomocnika bilo koju od tih stranaka. Ako je broj stranaka velik ili su iz raznih mjesta, mogu stranke prijaviti, a i sama službena osoba može odrediti i više takvih punomocnika i označiti koju će od stranaka svaki od njih zastupati.

(2) Zajednički punomocnik za primanje pismena dužan je bez odgađanja obavijestiti sve stranke o pismenu koje je za njih primio i omogućiti im da pregledaju, prepisu i ovjere pismo koje, po pravilu, on treba da čuva.

(3) U pismenu koje se dostavlja punomocniku za primanje pismena označit će se sve osobe za koje se dostavljanje vrši.

c) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzecima (društvima), ustanovama i drugim pravnim osobama

Članak 90.

(1) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzecima (društva), ustanovama i drugim pravnim osobama vrši se predajom pismena službenoj osobi odnosno osobi određenoj za primanje pismena, tih organa odnosno pravnih osoba, ako za pojedine slučajeve nije drukcije propisano.

(2) Ako u postupku učestvuju poslovne jedinice, naselja, grupe osoba i dr. (članak 49. stavak 2.) dostavljanje se vrši predajom pismena osobi koju su oni odredili za primanje pismena (članak 52. stavak 4.).

(3) Ako dostavljač u tijeku radnog vremena ne nađe osobu određenu za primanje pismena, predaju pismena može izvršiti ma kojoj osobi zaposlenoj u tom organu, odnosno pravnoj osobi, koja se zatekne u njihovim prostorijama.

d) Dostavljanje pismena ostalim osobama

Članak 91.

(1) Fizickim osobama i pravnim osobama u inozemstvu, kao i stranim državama, međunarodnim organizacijama i osobama u Federaciji koje uživaju diplomatski imunitet, dostavljanje pismena se obavlja preko organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine, ako međunarodnim ugovorima nije drukcije određeno.

(2) Državljanima Federacije koji se nalaze u inozemstvu, dostavljanje izvoda iz matičnih knjiga, svjedodžaba, diploma, uvjerenja, potvrda i drugih pismena izdatih na zahtjev stranke, može se obavljati neposredno. Dostavljanje ovih i drugih pismena može se obavljati i preko diplomatskih i konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

(3) Vojnim osobama, pripadnicima policije, osobama zaposlenim u suhozemnom, riječnom, pomorskom i zračnom saobraćaju, dostavljanje pismena se može izvršiti i preko njihove komande, odnosno organa ili pravne osobe u kojima su zaposleni.

(4) Osobama koje su lišene slobode dostavljanje pismena se vrši preko uprave ustanove u kojoj se nalaze.

e) Dostavljanje pismena javnim priopćenjem

Članak 92.

Ako se radi o osobi ili više osoba koje organu nisu poznate ili koje se ne mogu odrediti, dostavljanje pismena će se izvršiti javnim priopćenjem na oglasnoj tabli organa koji je pismeno izdao. Smatra se da je dostavljanje pismena izvršeno poslije isteka 15 dana od dana isticanja priopćenja na oglasnoj tabli, ako organ koji je pismeno izdao ne odredi duži rok. Pored objavljanja na oglasnoj tabli, organ može objaviti priopćenje u novinama, odnosno drugim sredstvima javnog informiranja ili na koji drugi uobičajeni način.

f) Odbijanje prijema pismena

Članak 93.

(1) Ako osoba kojoj je pismeno upućeno, odnosno odrasli član njegovog domaćinstva bez zakonskog razloga odbije da primi pismeno, ili to učini osoba zaposlena u organu, poduzetu (društvu), ustanovi ili drugoj pravnoj osobi ili u odvjetničkom uredu, odnosno ako to učini osoba koju su za prijem pismena odredili naselje, grupa osoba i dr. (članak 49. stavak 2.), dostavljač će pismeno ostaviti u stanu ili radnom mjestu gdje je ta osoba zaposlena ili će pismeno pribiti na vrata stana ili prostorije gdje je zaposlena.

(2) Kad je dostavljanje pismena izvršeno na način predviđen u stavku 1. ovog članka,

dostavljač će zabilježiti na dostavnici datum, sat i razlog odbijanja prijema, kao i mjesto gdje je pis-meno ostavio, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

g) Promjena stana

Članak 94.

- (1) Kad stranka ili njen zakonski zastupnik u toku postupka promijene svoje prebivaliste ili stan, dužni su da o tome odmah obavijeste organ koji vodi postupak.
- (2) Ako oni to ne učine, a dostavljač i pored istraživanja ne može saznati kuda su se odselili, organ će odrediti da se sva dalja dostavljanja pismena u postupku za tu stranku vrše pribijanjem pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.
- (3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana pribijanja pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.
- (4) Kad punomoćnik, odnosno punomoćnik za primanje pismena u toku postupka promijeni svoje prebivaliste ili stan, a ne obavijesti o tome organ koji vodi postupak, dostavljanje će se izvršiti kao da punomoćnik nije ni postavljen.

5. Dostavnica

Članak 95.

- (1) Dokaz za izvršeno dostavljanje pismena predstavlja potvrda o dostavljanju (dostavnica).
- (2) Dostavnica sadrži: naziv organa koji dostavlja, broj i datum, naziv pismena koje se dostavlja, ime stranke odnosno osobe kojoj se pismeno dostavlja i njena adresa.
- (3) Na dostavnici se upisuje datum dostavljanja i potpisuje je primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam slovima naznačiti datum prijema.
- (4) Ako je primalac nepismen ili ne može da se potpiše, dostavljač će na dostavnici naznačiti njegovo ime i datum predaje i staviti će napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis.
- (5) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima datum predaje, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

6. Greške u dostavljanju pismena

Članak 96.

- (1) Ako pri dostavljanju pismena bude učinjena greška koja se odnosi na datum dostavljanja ili osobu kojoj je pismeno predato, organ o čijem se pismenu radi dužan je sprovesti postupak radi utvrđivanja tih činjenica. Smatrat će se da je dostavljanje izvršeno onog datuma za koji se u postupku utvrdi da je osoba kojoj je pismeno namijenjeno stvarno dobila to pismeno.
- (2) Ako je dostavnica nestala, izvršeno dostavljanje pismena može se dokazivati i drugim sredstvima što se utvrđuje u postupku, sukladno odredbi stavka 1. ovog članka.

VI - ROKOVI

Članak 97.

- (1) Za poduzimanje pojedinih radnji u postupku mogu biti određeni rokovi.
- (2) Ako rokovi nisu određeni zakonom ili drugim propisom, određuje ih, s obzirom na okolnosti slučaja, službena osoba koja vodi postupak.

(3) Rok koji je odredila službena osoba koja vodi postupak, kao i rok određen propisima za koji je predviđena mogućnost produženja, može se produžiti na molbu zainteresirane osobe koja se podnese prije isteka roka ili tri dana po isteku roka, ako postoje opravdani razlozi za produženje, o čemu se sačinjava službena zabiljeska u spisu.

Članak 98.

(1) Rokovi se određuju na dane, mjeseci i godine.

(2) Kad je rok određen po danima, dan u koji je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od koga treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi naredni dan. Rok koji je određen po mjesecima, odnosno po godinama završava se istekom onog dana, mjeseca, odnosno godine, koji po svom broju odgovara danu kad je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno danu u koji pada događaj od koga se računa trajanje roka. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok istice posljednjeg dana tog mjeseca.

(3) Svrsetak roka može se označiti i izvjesnim kalendarskim datumom.

Članak 99.

(1) Početak i tok rokova ne spriječavaju nedjeljni dani od-nosno dani kada se ne radi i dani državnih praznika.

(2) Ako posljednji dan roka pada u nedjelju ili na dan državnog praznika, ili u neki drugi dan kad organ kod koga se radnja postupka ima poduzeti, ne radi, rok istice istekom prvog narednog radnog dana.

Članak 100.

(1) Podnesak je podnesen u roku ako je prije nego što rok istekne stigao organu kome je imao biti predat.

(2) Kad je podnesak upućen postom preporučeno ili telegraf-ski, dan predaje posti smatra se danom predaje organu kome je upućen.

(3) Za osobe koje se nalaze u vojsci Federacije, dan predaje podneska vojnoj jedinici, odnosno vojnoj ustanovi ili stabu, smatra se danom predaje organu kome je upućen.

(4) Za osobe lišene slobode, dan predaje podneska upravi ustanove u kojoj se te osobe nalaze, smatra se danom predaje organu kome je upućen.

(5) Ako je nadležni organ odredio dan kad će se raspravljati o podnesku koji je stranka dužna da podnese, pa pozvao stranku da podnesak dostavi do određenog dana, organ je dužan uzeti u razmatranje podnesak koji je primljen prije početka raspravljanja.

VII - POVRAT U PREDJASNJE STANJE

Članak 101.

(1) Stranci koja je iz opravdanih razloga propustila da u roku izvrši neku radnju postupka, pa je usljed tog propuštanja isk-ljuc ena od vršenja ove radnje, dozvolit ce se, po njenom prijedlogu, povrat u predjasje stanje.

(2) Na prijedlog stranke koja je propustila da u roku preda podnesak, dozvolit ce joj se povrat u predjasje stanje i kad je ona iz neznanja ili ociglednom omaskom podnesak pravovremeno poslala postom ili neposredno predala nenadleznom organu.

(3) Povrat u predjasnje stanje dozvolit ce se i u slucaju kad je stranka ociglednom omaskom prekoracila rok, ali je podnesak ipak primljen od nadleznog organa najkasnije za tri dana poslije isteka roka, ako bi stranka zbog zakasnjenja izgubila neko pravo.

Clanak 102.

(1) Stranka je duzna da u prijedlogu za povrat u predjasnje stanje iznese okolnosti zbog kojih je bila sprijecena da u roku izvrši propustenu radnju i da te okolnosti ucini bar vjerovratnim (clanak 160.).

(2) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje ne moze se zasnivati na okolnosti koju je organ vec ranije ocijenio nedovoljnom za produzenje roka ili odgadjanje rasprave.

(3) Ako se povrat u predjasnje stanje trazi zbog toga sto je propusteno da se podnese kakav podnesak, prijedlogu treba prilozi i taj podnesak.

Clanak 103.

(1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje podnosi se u roku od osam dana racunajuci od dana kad je prestao razlog koji je prouzrokovao propustanje, a ako je stranka tek kasnije saznala za propustanje, onda od dana kad je to saznala.

(2) Poslije isteka tri mjeseca od dana propustanja ne moze se traziti povrat u predjasnje stanje.

(3) Ako se propusti rok iz st. 1. i 2. ovog clanka za trazenje povrata, ne moze se traziti povrat zbog propustanja ovog roka.

Clanak 104.

(1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje podnosi se organu kod koga je trebalo izvršiti propustenu radnju.

(2) O prijedlogu odlucuje zakljuckom organ kod koga je trebalo izvršiti propustenu radnju.

(3) Nepravovremeno podnesen prijedlog odbacit ce se bez daljeg postupka.

(4) Ako su cinjenice na kojima se prijedlog zasniva opce poznate, nadlezni organ moze odluciti o prijedlogu bez izjasnjenja protivne stranke.

Clanak 105.

(1) Protiv zakljucka kojim se dozvoljava povrat u predjasnje stanje nije dopustena zalba, osim ako je povrat dozvoljen po prijedlogu koji je nepravovremeno podnesen ili je nedopusten (clanak 103. stavak 3.).

(2) Protiv zakljucka kojim je odbijen prijedlog za povrat u predjasnje stanje dopustena je posebna zalba samo ako je zak-ljuc ak donio prvostupanjski organ.

(3) Zalba nije dopustena protiv zakljucka o prijedlogu za povrat u predjasnje stanje koji je donio organ nadlezan za rjesavanje u drugom stupnju o glavnoj stvari.

(4) Protiv zakljucka kojim je kao nepravovremen odbacen prijedlog za povrat u predjasnje stanje dopustena je posebna zalba samo kad je zakljucak donio prvostupanjski organ.

Clanak 106.

(1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje ne zaustavlja tok postupka, ali organ nadlezan za odlucivanje o prijedlogu moze privremeno prekinuti postupak dok zakljucak o prijedlogu

kojim je riješeno o povratu ne postane konačan.

(2) Kad je povrat u predjasnje stanje dozvoljen, postupak se vraća u ono stanje u kome se nalazio prije propuštanja, a ponistavaju se sva rješenja i zaključci koje je organ donio u svezi s propuštanjem.

VIII - ODRZAVANJE REDA

Clanak 107.

(1) Službena osoba koja rukovodi radnjom postupka dužna je da se stara o održavanju reda pri radu.

(2) S tim ciljem službena osoba je ovlastena da opominje osobe koje smetaju rad organa i da određuje mjere potrebne da se red održi o čemu se u spisu sačinjava službena zabiljeska.

(3) Osoba koja prisustvuje kakvoj radnji postupka ne smije nositi oružje ili opasno orudje.

Clanak 108.

(1) Osoba koja i pored opomene ometa rad ili učini nepristojnost pri vršenju radnje postupka ili neće da odloži oružje od-nosno orudje, može biti udaljena. Osoba koja učestvuje u radnji postupka može biti udaljena tek posto je prethodno bila opomenuta da će biti udaljena i posto su joj bile predocene pravne posljedice takve mjere. Udaljenje zbog narušavanja reda ili zbog nepristojnosti ili nošenja oružja ili opasnog orudja, izriče službena osoba koja rukovodi radnjom postupka.

(2) Ako na osnovu odredbe stavka 1. ovog članka, bude udaljena stranka koja nema punomoćnika, ili ako bude udaljen punomoćnik čiji vlastodavac nije prisutan, službena osoba koja rukovodi radnjom postupka pozvat će osobu koja se udaljava da postavi svog punomoćnika. Ako pozvana osoba to ne učini, službena osoba može odgoditi radnju na trosak osobe koja je odbila da postavi svog punomoćnika, a može mu i sama postaviti punomoćnika, ako je to potrebno. Ovakav punomoćnik može zastupati samo u onoj radnji postupka s koje je stranka udaljena.

(3) O udaljenju iz st. 1. i 2. ovog članka donosi se zaključak. Protiv zaključka donesenog po stavku 2. ovog članka, može se izjaviti posebna žalba.

Clanak 109.

(1) Tko u radnji postupka teže naruši red ili učini krupniju nepristojnost, može se, pored udaljenja, kazniti novčanom kaznom do 50 DM.

(2) Ova kazna ne isključuje krivičnu ili disciplinsku odgovornost.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovog članka može biti kaznjena i osoba koja svojim podneskom grubo povrijedi običaje ponasanja prema organu ili službenoj osobi koja vodi postupak.

Clanak 110.

(1) Novčane kazne, zbog radnji predviđenih u članku 109. stavak 1. ovog zakona, izriče službena osoba koja rukovodi radnjom postupka, a zbog radnji predviđenih u članku 109. stavak 3. - organ koji vodi postupak.

(2) Protiv zaključka o kazni može se izjaviti posebna žalba. Žalba protiv zaključka o novčanoj kazni zbog narušavanja reda ne odgađa izvršenje te kazne.

IX - TROSKOVI POSTUPKA

1. Troškovi organa i stranaka

Clanak 111.

(1) Izdaci u gotovom novcu organa koji vodi postupak, kao što su: putni troškovi službenih osoba, izdaci za svjedoke, vjestake, tumace, uvidjaj, oglase i sl., a koji su nastali provođenjem postupka po nekoj upravnoj stvari, padaju, po pravilu, na teret onoga koji je bio postupak vodio.

(2) Kad osoba koja učestvuje u postupku prouzrokuje svojom krivicom ili obijescu troškove pojedinih radnji u postupku, dužna je da snosi te troškove.

(3) Kad je postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno po stranku, troškove postupka snosi organ koji je postupak pokrenuo.

Clanak 112.

(1) Svaka stranka snosi, po pravilu, sama svoje troškove prouzrokovane postupkom, kao što su troškovi dolaznja, dan-guba, izdaci na takse, za pravno zastupanje i stručno pomaganje.

(2) Kad u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je stetu postupak okončan, dužna je da protivnoj stranci naknadi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učestvovanjem u postupku. Ako je u takvom slučaju koja od stranaka djelimično uspjela sa svojim zahtjevom, ona je dužna da naknadi protivnoj stranci troškove srazmjerno dijelu svog zahtjeva s kojim nije uspjela. Stranka koja je obijescu prouzrokovala protivnoj stranci troškove u postupku, dužna je da toj stranci te troškove naknadi.

(3) Troškovi za pravno zastupanje naknadjuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

(4) Zahtjev za naknadu troškova po odredbama st. 2. i 3. ovog članka, mora biti stavljen prije donošenja rješenja kojim se rješava upravna stvar, na vrijeme, tako da organ koji vodi postupak može o njemu odlučiti u rješenju. U protivnom, stranka gubi pravo na naknadu troškova. Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo blagovremeno upozori stranku.

(5) Svaka stranka snosi svoje troškove postupka koji je završen poravnanjem, ako u poravnanju nije drukcije određeno.

(6) Troškovi stranke i druge osobe u postupku prouzrokovane postupkom pokrenutim po službenoj dužnosti ili u javnom interesu, a koje stranka, odnosno druga osoba u postupku nije izazvala svojim ponasanjem, snosi organ koji je pokrenuo postupak.

Clanak 113.

Troškove postupka u svezi s izvršenjem snosi izvršenik. Ako se ovi troškovi od njega ne mogu naplatiti, snosi ih stranka po cijem je prijedlogu izvršenje provedeno.

Clanak 114.

Ako se postupak pokrene po zahtjevu stranke, a sa sigurnošću se može predvidjeti da će izazvati izdatke u gotovom novcu (u svezi s uvidjajem, vjestacenjem, dolaskom svjedoka i sl.), organ koji vodi postupak može zaključkom odrediti da stranka unaprijed položi potreban iznos za pokrice tih troškova. Ako stranka ne položi taj iznos u određenom roku, organ može odustati od izvođenja tih dokaza ili obustaviti postupak, osim ako se

Clanak 115.

- (1) U rjesenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rjesenje određuje tko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti.
- (2) U rjesenju se mora posebno navesti da li će onaj koji snosi troškove imati da naknadi troškove drugoj stranci (clanak 112. st. 2. i 3.).
- (3) Ako troškove postupka snosi više osoba, troškovi će se između njih razdijeliti na jednake dijelove, odnosno u odgovarajućoj srazmjeri.
- (4) Ako organ u rjesenju ne odluci o troškovima, navest će se da će se o troškovima donijeti poseban zaključak.

Clanak 116.

- (1) Svjedoci, vjestaci, tumaci (prevoditelji) i službene osobe imaju pravo na naknadu troškova putovanja i izdataka izazvanih boravljenjem u mjestu radi izvršenja tih radnji, s tim da tim osobama pripada i naknada izgubljene zarade, ako za to vrijeme ne ostvaruju zaradu temeljem radnog odnosa u organu vlasti ili pravnoj osobi ili drugoj osobi odnosno instituciji u kojima su zaposlene. Pored naknade, vjestaci i tumaci imaju pravo i na posebnu nagradu.
- (2) Zahtjev za naknadu odnosno nagradu dužni su svjedoci, vjestaci i tumaci postaviti pri saslušanju, tumačenju (prevodjenju), odnosno davanju vjestakovog mišljenja. U protivnom, gube to pravo. Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo upozori svjedoka, vjestaka ili tumaca (prevoditelja).
- (3) Iznos naknada utvrđuje posebnim zaključkom organ koji vodi postupak, određujući tko je dužan da ih plati i u kom roku. Protiv ovog zaključka dopustena je posebna žalba. Ovaj zaključak ak predstavlja osnov za izvršenje.

Clanak 117.

- (1) Naknade troškova, izdataka i izgubljene zarade svjedocima, vjestacima i tuncima, odnosno posebne nagrade vjestacima i tuncima, način naplate i isplate tih naknada i nagrada, kao i oslobodjenje od plaćanja troškova, regulise se propisom Vlade Federacije za troškove pred federalnim organima na prijedlog federalnog ministra pravde, a propisom vlade kantona-zupanije za troškove pred kantonalnim-zupanijskim organima i općinskim i gradskim službama za upravu na prijedlog rukovoditelja kantonalnog-zupanijskog organa uprave nadležnog za opću upravu.
- (2) U pogledu naknade službenim osobama vaze propisi o naknadama za službene osobe koje utvrde organi iz stavka 1. ovog clanka.

2. Oslobadjanje od plaćanja troškova

Clanak 118.

- (1) Organ koji vodi postupak može osloboditi stranku snosenja troškova u cijelosti ili djelomično, ako nadje da ona ne može podnijeti troškove bez štete po nužno izdržavanje svoje

i svoje porodice. Organ donosi zaključak o tome po prijedlogu stranke, na osnovu uvjerenja o njenom imovnom stanju koje izdaje nadležni organ.

(2) Oslobođanje od snosenja troškova odnosi se na oslobodj anje od taksa, izdataka organa koji vodi postupak, kao sto su putni troškovi sluzbenih osoba, izdaci za svjedoke, vjestake, tumace, uvidjaj, oglase i sl., kao i na oslobodjanje od polaganja osiguranja za troškove.

(3) Strani drzavljeni oslobodit ce se snosenja troškova samo pod uvjetom reciprociteta. U slucaju sumnje o postojanju recip-rociteta, objasnjenje daje organ uprave nadležan za vanjske pos-love Bosne i Hercegovine. Za trazenje objasnjenja vazi odredba clanka 41. stavak 4. ovog zakona.

Clanak 119.

Organ koji vodi postupak moze u toku postupka ukinuti zaključak o oslobodjanju od snosenja troškova ako utvrdi da vise ne postoje razlozi zbog kojih je stranka bila oslobodjena snosenja troškova.

Clanak 120.

Protiv zaključka kojim se odbija zahtjev stranke za oslobodj anje snosenja troškova, kao i protiv zaključka iz clanka 119. ovog zakona, stranka moze izjaviti posebnu zalbu.

DRUGI DIO

PRVOSTUPANJSKI POSTUPAK

X - POKRETANJE POSTUPKA I ZAHTJEVI STRANAKA

1. Pokretanje postupka

Clanak 121.

Upravni postupak pokrece nadležni organ po sluzbenoj duznosti ili povodom zahtjeva stranke.

Clanak 122.

(1) Nadležni organ ce pokrenuti postupak po sluzbenoj duznosti kad to odredjuje zakon ili na zakonu zasnovan propis ili kad utvrdi ili sazna da, s obzirom na postojece cinjenicno stanje, treba radi zastite javnog interesa, pokrenuti upravni postupak.

(2) Pri pokretanju upravnog postupka po sluzbenoj duznosti nadležni organ uzima u obzir i eventualne predstavke gradjana i pravnih osoba i upozorenje organa.

Clanak 123.

(1) Upravni postupak je pokrenut cim je nadležni organ izvršio ma koju radnju radi vodjenja postupka.

(2) Ako nadležni organ povodom stavljenog zahtjeva stranke nadje da po vazecim propisima nema uvjeta za pokretanje pos-tupka, donijet ce o tome zaključak,kojim ce se podneseni zahtjev odbaciti kao preuranjen. Protiv tog zaključka dopustena je pose-bna zalba.

Clanak 124.

U stvarima u kojima je po zakonu ili po prirodi stvari za pokretanje i vođenje upravnog postupka potreban zahtjev stranke, nadležni organ može pokrenuti i voditi postupak samo ako postoji takav zahtjev.

2. Spajanje stvari u jedan postupak

Članak 125.

(1) Ako se prava ili obveze stranaka zasnivaju na istom ili sličnom činjeničnom stanju i na istom pravnom osnovu i ako je organ koji vodi postupak u pogledu svih predmeta stvarno nadležan, može se pokrenuti i voditi jedan postupak i onda kad je riječ o pravima i obvezama više stranaka.

(2) Pod istim uvjetima, jedna ili više stranaka mogu u jednom postupku ostvarivati i više različitih zahtjeva.

(3) O vođenju jednog postupka u ovakvim slučajevima nadležni organ će donijeti poseban zaključak, protiv koga se može izjaviti žalba, osim ako je zaključak donio drugostupanjski organ.

Članak 126.

Nadležni organ može javnim priopćenjem pokrenuti upravni postupak prema većem broju osoba koje organu nisu poznate ili se ne mogu odrediti, a koja u postupku mogu imati položaj stranke, ako je riječ o bitno istom zahtjevu prema svim tim osobama.

Članak 127.

(1) Kad se u smislu članka 125. ovog zakona vodi jedan postupak ili kad je postupak pokrenut javnim priopćenjem u smislu članka 126. ovog zakona, svaka stranka istupa u postupku samostalno.

(2) U zaključcima kojima se u takvom postupku poduzimaju izvjesne mjere prema strankama, mora se odrediti koja se od tih mjera odnosi na koju od stranaka, osim ako je riječ o strankama koje u postupku zajednički učestvuju s istovjetnim zahtjevima, ili ako zakonom nije drukčije propisano.

3. Izmjena zahtjeva

Članak 128.

(1) Posto je postupak pokrenut, stranka može do donosenja rješenja u prvom stupnju prosiriti stavljeni zahtjev, ili umjesto ranijeg zahtjeva staviti drugi, bez obzira da li se prošireni ili izmjenjeni zahtjev zasniva na istom pravnom osnovu, pod uvjetom da se takav zahtjev zasniva na bitno istom činjeničnom stanju.

(2) Ako organ koji vodi postupak ne dozvoli proširenje ili izmjenu zahtjeva, donijet će o tome zaključak. Protiv takvog zaključka dopustena je posebna žalba.

4. Odustanak od zahtjeva

Članak 129.

- (1) Stranka može odustati od svog zahtjeva u toku cijelog postupka.
- (2) Kad je postupak pokrenut povodom zahtjeva stranke, a stranka odustane od svog zahtjeva, organ koji vodi postupak donijet će zaključak kojim se postupak obustavlja. O tome će biti obavijestena protivna stranka, ako je ima.
- (3) Ako je dalje vođenje postupka potrebno u javnom inter-esu, ili ako to zahtijeva protivna stranka, nadležni organ će proizvesti vođenje postupka.
- (4) Kad je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, organ može obustaviti postupak. Ako je postupak u istoj stvari mogao biti pokrenut i po zahtjevu stranke, postupak će se nastaviti, ako stranka to zahtijeva.
- (5) Protiv zaključka kojim se obustavlja postupak dopustena je posebna žalba.

Članak 130.

- (1) Stranka odustaje od svog zahtjeva podnošenjem pismene izjave koju daje organu koji vodi postupak ili usmeno na zapisnik. Dok organ koji vodi postupak ne donese zaključak o obustavljanju postupka i ne dostavi ga stranci, stranka može opozvati svoj odustanak od zahtjeva.
- (2) Pojedina radnja ili propustanje stranke može se smatrati njenim odustankom od zahtjeva samo kad je to zakonom određeno.
- (3) Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije donošenja prvostupanjskog rješenja, a prije isteka roka za žalbu, zaključkom o obustavi postupka poništava se prvostupanjsko rješenje, ako je njime zahtjev stranke bio pozitivno ili djelomično pozitivno riješen. Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije izjavljene žalbe, a prije nego što joj je dostavljano rješenje doneseno povodom žalbe, zaključkom o obustavi postupka poništava se prvostupanjsko rješenje kojim je zahtjev stranke bio usvojen, bilo u cijelosti bilo djelomično, ako je stranka u cijelosti odustala od svog zahtjeva.

Članak 131.

Stranka koja je odustala od zahtjeva dužna je da snosi sve troškove koji su nastali do obustavljanja postupka, osim ako posebnim propisima nije drugačije propisano.

5. Poravnanje

Članak 132.

- (1) Ako u postupku učestvuju dvije ili više stranka sa suprotnim zahtjevima, službena osoba koja vodi postupak nastojat će u toku cijelog postupka da se stranke poravnaju, potpuno ili bar u pojedinim spornim točkama.
- (2) Poravnanje mora biti uvijek jasno i određeno, i ne smije biti na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba. Službena osoba koja vodi postupak mora na to paziti po službenoj dužnosti. Ako se utvrdi da bi poravnanje bilo na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba, organ koji vodi postupak neće prihvatiti da se zaključi poravnanje, i o tome će donijeti poseban zaključak.
- (3) Poravnanje se upisuje u zapisnik. Poravnanje je zaključeno kad stranke poslije procitanog zapisnika o poravnanju potpisu zapisnik. Ovjeren prepis zapisnika predat će se strankama ako ga traže.
- (4) Poravnanje ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku.
- (5) Organ pred kojim je zaključeno poravnanje donijet će zaključak kojim će prema potrebi postupak obustaviti u cijelosti ili djelomično.

(6) Ako zaključak o obustavljanju, odnosno o nastavljanju postupka nije u skladu sa zaključenim poravnanjem, protiv zaključka je dopuštena posebna žalba.

XI - POSTUPAK DO DONOSENJA RJESENJA

A. OPCA NACELA

1. Zajednicke odredbe

Clanak 133.

(1) Prije donosenja rjesenja imaju se utvrditi sve cinjenice i okolnosti koje su znacajne za rjesenje i strankama omoguciti da ostvare i zastite svoja prava i pravne interese o cemu se stara sluzbena osoba koja vodi postupak.

(2) Ovo se moze izvršiti u skracenom postupku ili u posebnom ispitnom postupku.

Clanak 134.

(1) Sluzbena osoba koja vodi postupak moze u toku cijelog postupka upotpunjavati cinjenicno stanje i izvoditi dokaze i o onim cinjenicama koje ranije u postupku nisu bile iznesene ili jos nisu utvrdjene.

(2) Sluzbena osoba koja vodi postupak naredit ce po sluzbenoj duznosti izvodjenje svakog dokaza ako nadje da je to potrebno radi razjasnjenja stvari.

(3) Sluzbena osoba koja vodi postupak obvezna je pribaviti po sluzbenoj duznosti podatke o cinjenicama o kojima sluzbenu evidenciju vodi organ nadležan za rjesavanje. Na isti nacin postupit ce sluzbena osoba u pogledu cinjenica o kojima sluzbenu evidenciju vodi drugi organ, odnosno poduzece (društvo), ustanova ili druga pravna osoba.

Clanak 135.

(1) Cinjenicno stanje na kom zasniva svoj zahtjev, stranka je duzna da iznese točno, istinito i određeno.

(2) Ako nije rijec o cinjenicama koje su opce poznate, stranka je duzna da za svoje navode ponudi dokaze i da ih po mogucnosti podnese. Ako sama stranka tako ne postupi, sluzbena osoba koja vodi postupak pozvat ce je da to ucini. Od stranke se nece traziti da pribavi i podnese dokaze koje brze i lakse moze pribaviti organ koji vodi postupak, niti da podnosi takva uvjerenja koja organi nisu duzni izdavati po clanku 170. ovog zakona.

(3) Ako stranka nije u naknadno odredjenom roku podnijela dokaze, organ ne moze zbog toga odbaciti zahtjev kao da nije podnesen (clanak 65. stavak 2.), nego je duzan da nastavi postupak i da, u skladu s pravilima postupka i prema materijalnom propisu, rijesi upravnu stvar.

Clanak 136.

(1) Stranka u tijeku postupka daje svoju izjavu, po pravilu, usmeno, a moze je dati i pismeno.

(2) Kad je rijec o slozenoj stvari ili kad su potrebna opsirnija strucna objasnjenja, sluzbena osoba koja vodi postupak moze naložiti stranci da podnese pismenu izjavu, određujući joj dovoljan rok za to. U takvom slucaju i stranka ima pravo da traži da joj se dopusti davanje pismene izjave.

(3) Ako je stranci naloženo ili dopušteno da podnese pismenu izjavu, ne moze joj se usljed toga oduzeti pravo da svoju izjavu da usmeno.

Clanak 137.

Ako se u toku postupka pojavi osoba koja do tada nije ucestvovala u postupku kao stranka, pa zahtjeva da ucestvuje u postupku kao stranka, sluzbena osoba koja vodi postupak ispitat ce njeno pravo da bude stranka i o tome ce donijeti zakljucak. Protiv zakljucka kojim se ne priznaje to svojstvo dopustena je posebna zalba.

Clanak 138.

Sluzbena osoba koja vodi postupak duzna je da, po potrebi, upozori stranku na njena prava u postupku i da joj ukazuje na pravne posljedice njenih radnji ili propustanja u postupku.

2. Skraceni postupak

Clanak 139.

(1) Organ moze po skracenom postupku rijesiti stvar nepos-redno:

1) ako je stranka u svom zahtjevu navela cinjenice ili podni-jela dokaze na podlozi kojih se moze utvrditi stanje stvari, ili ako se to stanje moze utvrditi na podlozi opcepoznatih cinjenica ili cinjenica koje su organu poznate;

2) ako se stanje stvari moze utvrditi na podlozi sluzbenih podataka kojima organ raspolaze, a nije potrebno posebno saslusanje stranke radi zastite njenih prava, odnosno pravnih interesa;

3) u slucaju kad je propisom predvidjeno da se stvar moze rijesiti na podlozi cinjenica ili okolnosti koje nisu potpuno

dokazane ili se dokazima samo posredno utvrdjuju, ali su cinjenice ili okolnosti ucinjene vjerovatnim, a iz svih

okolnosti proizilazi da se zahtjevu stranke ima udovoljiti;

4) kad je rijec o poduzimanju u javnom interesu hitnih mjera koje se ne mogu odgadjati, a cinjenice na kojima rjesenje treba da bude zasnovano su utvrdjene ili bar ucinjene vjerovatnim.

(2) Rjesenja iz toc. 1. i 2. stavka 1. ovog clanka, mogu se izradjivati elektronskim racunarima.

3. Poseban ispitni postupak

Clanak 140.

(1) Poseban ispitni postupak se provodi kad je to potrebno radi utvrdjivanja cinjenica i okolnosti koje su znacajne za razjasnjenje stvari ili radi davanja strankama mogucnosti da ostvare i zastite svoja prava i pravne interese.

(2) Tok ispitnog postupka odredjuje, prema okolnostima po-jedinog slucaja, sluzbena osoba koja vodi postupak,

pridrzavajuci se odredaba ovog zakona i propisa koji se odnose na stvar o kojoj je rijec.

(3) U ovim granicama sluzbena osoba koja vodi postupak narocito:odredjuje koje se radnje u postupku imaju izvrstiti i izdaje naredjenja za njihovo izvršenje; odredjuje red kojim ce se pojedine radnje vrsiti i rokove u kojima ce se izvrstiti, ako oni nisu propisani zakonom; odredjuje usmene rasprave i saslusanja, kao i sve sto je potrebno za njihovo odrzavanje; odlucuje koji se dokazi imaju izvesti i kojim dokaznim sredstvima, i odlucuje o svim prijedlozima i izjavama.

(4) Sluzbena osoba koja vodi postupak odlucuje da li ce se raspravljanje i dokazivanje vrsiti odvojeno o pojedinim spornim pitanjima ili zajedno za cio predmet.

Clanak 141.

(1) Stranka ima pravo da ucestvuje u ispitnom postupku i, radi ostvarenja cilja postupka, da daje potrebne podatke i brani svoja prava i zakonom zasticene interese, a sluzbena osoba je obvezna to omoguciti.

(2) Stranka moze iznositi cinjenice koje mogu uticati na rjesenje stvari i pobijati tocnost navoda koji se ne slazu s njenim navodima. Ona ima pravo da sve do donosenja rjesenja dopunjuje i objasnjava svoja tvrdjenja, a ako to cini poslije odrzane usmene rasprave, duzna je da opravda zbog cega to nije ucinila na raspravi.

(3) Sluzbena osoba koja vodi postupak duzna je da pruzi mogucnost stranci: da se izjasni o svim okolnostima i cinjeni-cama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima i ponudjenim dokazima, da ucestvuje u izvodjenju dokaza i da postavlja pitanja drugim strankama, svjedocima i vjestacima preko sluzbene osobe koja vodi postupak, a s njenom dozvolom i neposredno, kao i da se upozna s rezultatom izvodjenja dokaza i da se o tome izjasni. Nadležni organ ne moze donijeti rjesenje prije nego sto stranci pruzi mogucnost da se izjasni o cinjenicama i okolnostima na kojima treba da se zasniva rjesenje, a o kojima stranci nije bila data mogucnost da se izjasni.

4. Prethodno pitanje

clanak 142.

(1) Ako organ koji vodi postupak naidje na pitanje bez cijeg se rjesenja ne moze rijesiti sama stvar, a to pitanje cini samostalnu pravnu cjelinu za cije je rjesenje nadlezan sud ili koji drugi organ (prethodno pitanje), on moze, pod uvjetima iz ovog zakona, sam raspraviti to pitanje, ili postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne rijesi. O prekidu postupka donosi se zakljucak, protiv kog je dopustena posebna zalba, osim ako je zakljucak donio drugostupanjski organ.

(2) Ako je organ raspravio prethodno pitanje, rjesenje takvog pitanja ima pravno djelovanjesamo u stvari u kojoj je to pitanje rijeseno.

(3) U pitanju postojanja krivicnog djela i krivicne odgovor-nosti ucinioca, organ koji vodi postupak vezan je pravomocnom presudom krivicnog suda kojom je optuzeni oglasen krivim.

Clanak 143.

(1) Organ koji vodi postupak mora prekinuti postupak kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje krivicnog djela, na pos-tojanje braka, utvrdjivanje ocinstva, ili kad je to zakonom odredjeno.

(2) Kad se prethodno pitanje odnosi na krivicno djelo, a nema mogucnosti za krivicno gonjenje, organ koji vodi postupak raspraviti ce i to pitanje.

Clanak 144.

U slucaju kad se zbog prethodnog pitanja ne mora prekinuti postupak po clanku 143. stavak 2. ovog zakona, organ koji vodi postupak moze sam uzeti u pretres prethodno pitanje i raspraviti ga kao sastavni dio stvari, i na toj osnovi rijesiti samu stvar.

Clanak 145.

(1) Ako organ koji vodi upravni postupak ne uzme prethodno pitanje u pretres u smislu članka 144. ovog zakona, a postupak za rješavanje prethodnog pitanja koji se može voditi samo po službenoj dužnosti još nije pokrenut kod nadležnog organa, on će tražiti da nadležni organ pokrene postupak o tom pitanju.

(2) U stvari u kojoj se postupak za rješavanje prethodnog pitanja pokrene povodom zahtjeva stranke, organ koji vodi upravni postupak može zaključkom naložiti jednoj od stranaka da radi rješavanja prethodnog pitanja traži od nadležnog organa pokretanje postupka, određujući joj rok u kom je dužna da to učini, i da mu o podnesenom traženju podnese dokaz. Pri tom će organ koji vodi upravni postupak upozoriti stranku na posljedice propustanja. Rok za traženje pokretanja postupka za rješavanje prethodnog pitanja počinje teći od dana konacnosti zaključka.

(3) Ako stranka ne podnese u određenom roku dokaz da je od nadležnog organa tražila pokretanje postupka o prethodnom pitanju, smatrat će se da je stranka koja je postavila zahtjev odustala od njega, a organ koji vodi upravni postupak obustavit će postupak. Ako to nije učinila protivna stranka, organ će nastaviti postupak i sam će raspraviti prethodno pitanje.

(4) Protiv zaključka donesenog po stavku 2. ovog članka, dopustena je posebna žalba.

Članak 146.

(1) Postupak prekinut zbog rješavanja prethodnog pitanja kod nadležnog organa, nastaviti će se postojeći rješavanje doneseno o tom pitanju postane konačno.

(2) Postupak se može nastaviti po službenoj dužnosti i u slučaju kad se ocijeni da više nema razloga da se čeka na konačno rješavanje prethodnog pitanja kod nadležnog organa, osim u slučaju iz stavka 1. članka 143. ovog zakona.

5. Usmena rasprava

Članak 147.

Službena osoba koja vodi postupak određuje, na svoju inicijativu ili na prijedlog stranke, usmenu raspravu u svakom slučaju kad je to korisno za razjasnjenje stvari, a mora je odrediti:

- 1) u stvarima u kojima učestvuju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, ili
- 2) kad se ima izvršiti uvidjaj ili saslušanje svjedoka ili vjestaka.

Članak 148.

(1) Usmena rasprava je javna.

(2) Službena osoba koja vodi postupak može isključiti javnost za cijelu usmenu raspravu ili samo za jedan njen dio:

- 1) ako to zahtijevaju razlozi morala ili javne sigurnosti,
- 2) ako postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja usmene rasprave,
- 3) ako treba da se raspravlja o odnosima u nekoj obitelji,
- 4) ako treba da se raspravlja o okolnostima koje predstavljaju službenu, poslovnu, profesionalnu, naučnu ili umjetničku tajnu.

(3) Prijedlog za isključenje javnosti može staviti i zainteresirana osoba.

(4) O isključenju javnosti donosi se zaključak koji mora biti obrazložen i javno objavljen.

(5) Pri priopćavanju rješavanja javnost se ne može isključiti.

Članak 149.

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove punomoćnike i stručne pomagace.
- (2) Službena osoba koja vodi postupak može dopustiti da usmenoj raspravi s koje je javnost isključena prisustvuju pojedine službene osobe, naučni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu službu, odnosno naučni rad. Službena osoba koja vodi postupak upozorit će ove osobe da su dužne da čuvaju kao tajnu ono što budu na raspravi saznale.

Članak 150.

- (1) Organ koji vodi postupak dužan je da poduzima sve što je potrebno da se usmena rasprava obavi bez odugovlačenja i po mogućnosti bez prekidanja i odlaganja.
- (2) Osobama koje se pozivaju na usmenu raspravu mora se ostaviti dovoljno vremena da se pripreme za raspravu i da na nju dodju na vrijeme i bez vanrednih troškova. Pozvanim osobama ostavit će se, po pravilu, osam dana od dostavljanja poziva do dana rasprave.

Članak 151.

Kad je raspravljanje na usmenoj raspravi potrebno je izvršiti uvid u određene planove, spise ili druge predmete, ove predmete treba staviti na uvid pozvanim osobama istovremeno s određivanjem rasprave, a u pozivu za raspravu naznačiti vrijeme i mjesto, kad i gdje se oni mogu razgledati.

Članak 152.

- (1) Organ koji vodi postupak dužan je da i javno objavi određivanje usmene rasprave: kad postoji opasnost da se pojed-inac ni pozivi neće moći na vrijeme dostaviti, kad postoji vjerovatnoća da ima zainteresiranih osoba koje se još nisu po-javile kao stranke, ili kad to nalazu drugi slični razlozi.
- (2) Javna objava usmene rasprave treba da sadrži sve podatke koji moraju biti navedeni u pojedinacnom pozivu, kao i poziv da na raspravu dodje svako ko smatra da se stvar tiče njegovih pravno zaštićenih interesa. Ova se objava priopćava na način propisan u članku 92. ovog zakona.

Članak 153.

Usmena rasprava održat će se, po pravilu, u sjedistu organa koji vodi postupak. Ako je potreban uvidjaj u mjestu van sjedista tog organa, usmena rasprava se može održati na mjestu uvidjaja. Organ koji vodi postupak može odrediti za usmenu raspravu i drugo mjesto kad je to potrebno zbog znatnog smanjenja troškova i zbog temeljnijeg, brzeg ili jednostavnijeg raspravljanja stvari.

Članak 154.

- (1) Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na početku usmene rasprave utvrdi koje su od pozvanih osoba prisutne, a za odsutne, da provjeri da li su im pozivi pravilno dostavljeni.
- (2) Ako neka od stranaka koja još nije saslušana nije došla na raspravu, a nije utvrđeno da joj je poziv pravilno dostavljen, službena osoba koja vodi postupak odgodit će raspravu, osim u slučaju kad je usmena rasprava na vrijeme objavljena javnom objavom.
- (3) Ako na usmenu raspravu ne dodje stranka po cijem je zahtjevu postupak pokrenut, mada je uredno pozvana, a iz cjelokupnog stanja stvari se može pretpostaviti da je stranka zahtjev

povukla, sluzbena osoba koja vodi postupak obustavit ce postupak. Protiv zakljucka o tome dopustena je posebna zalba. Ako se ne moze pretpostaviti da je stranka sama povukla zahtjev, ili ako bi se postupak u javnom interesu morao nastaviti po sluzbenoj duznosti, sluzbena osoba ce prema okolnostima slucaja, provesti raspravu bez te osobe ili ce je odgoditi.

(4) Ako stranka protiv koje je pokrenut postupak neo-pravdano izostane mada je uredno pozvana, sluzbena osoba koja vodi postupak moze provesti raspravu i bez nje, a moze na njen trosak i odgoditi usmenu raspravu, ako je to potrebno radi pravil-nog rjesenja stvari.

Clanak 155.

(1) Ako prisutna stranka, i pored upozorenja na posljedice ne stavi u toku same rasprave primjedbu na rad koji se na raspravi obavlja, smatrat ce se da nema primjedbi. Ako ta stranka kasnije stavi primjedbu na rad obavljen na raspravi, organ koji rjesava o stvari cijenit ce tu primjedbu, ako ona moze imati uticaj na rjesavanje stvari, i ako nije data poslije rasprave da bi se odu-govlac io postupak.

(2) Ako stranka koja je pozvana javnim priopcenjem poziva nije dosla na raspravu, a primjedbe na rad obavljen na raspravi stavi poslije rasprave, ove ce se primjedbe uzeti u obzir pod uvjetom iz stavka 1. ovog clanka.

Clanak 156.

(1) Na usmenoj raspravi treba da se pretrese i utvrdi ono sto je predmet ispitnog postupka.

(2) Ako se predmet ne moze pretresti na jednoj raspravi, sluzbena osoba koja vodi postupak prekinut ce raspravu i zakazati sto prije njen nastavak. Za ovaj nastavak sluzbena osoba ce poduzeti sve mjere koje su propisane za odredjivanje usmene rasprave, a prisutnim osobama moze usmeno priopciti te mjere, kao i vrijeme i mjesto nastavka rasprave. Pri nastavku usmene rasprave sluzbena osoba koja vodi postupak iznijet ce u glavnim crtama tok dotadasnje rasprave.

(3) Za izvodjenje pismenih dokaza koji se naknadno podnesu ne mora se ponovo odredjivati usmena rasprava, ali ce se stranci dati mogucnost da se o izvedenim dokazima izjasni.

B. DOKAZIVANJE

1. Opce odredbe

Clanak 157.

(1) Cinjenice na podlozi kojih se donosi rjesenje utvrduju se dokazima.

(2) Kao dokazno sredstvo upotrijebit ce se sve sto je podesno za utvrdjivanje stanja stvari i sto odgovara pojedinom slucaju, kao sto su: isprave, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili repro-dukcija te kopije, svjedoci, izjava stranke, vjestaci, uvidjaj.

Clanak 158.

(1) Da li neku cinjenicu treba dokazivati ili ne, odlucuje sluzbena osoba koja vodi postupak, ovisno od toga da li ta cinjenica moze imati uticaja na rjesavanje stvari. Dokazi se, po pravilu, izvode posto se utvrdi sta je u cinjenicnom pogledu sporno ili sta treba dokazivati.

(2) Ne treba dokazivati cinjenice koje su opce poznate.

(3) Isto tako, ne treba dokazivati činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja, ali je dopušteno dokazivati nepostojanje tih činjenica, ako zakonom nije drukcije određeno.

Članak 159.

Ako je dokazivanje pred organom koji vodi postupak neizvodljivo ili skopcano s nesrazmjernim troškovima ili s velikim gubitkom vremena, dokazivanje ili pojedini dokazi mogu se izvoditi pred zamoljenim organom.

Članak 160.

Kad je propisom predviđeno da se stvar može riješiti na podlozi činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju (činjenice i okolnosti koje su učinjene vjerovatnim) ne moraju se izvoditi posebni dokazi radi utvrđivanja tih činjenica predviđeni odredbama ovog zakona o izvođenju dokaza.

Članak 161.

(1) Ako organu koji rješava o stvari nije poznato pravo koje vazi u stranoj državi, može se obavijestiti o tome kod federalnog organa uprave nadležnog za poslove pravosuđa i uprave.
(2) Organ koji rješava o stvari može od straneke zatražiti da podnese javnu ispravu koju je izdao nadležni inozemni organ kojom se potvrđuje koje pravo vazi u stranoj državi.
Dopušteno je dokazivanje stranog prava protivno ovakvoj javnoj ispravi, ako međunarodnim ugovorom nije drukcije predviđeno.

2. Isprave

Članak 162.

(1) Isprava koju je u propisanom obliku izdao organ u granicama svoje nadležnosti, a koja može biti prilagođena elektron-skoj obradi podataka, kao i isprava koju je u takvom obliku izdala institucija koja ima javne ovlasti odnosno druga pravna osoba (javna isprava), dokazuje ono što se u njoj potvrđuje ili određuje.
(2) U postupku dokazivanja, mikrofilmska kopija isprave, odnosno reprodukcija te kopije, izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovog članka, ako je takvu mikrofilmsku kopiju, odnosno reprodukciju te kopije, izdao organ u granicama svoje nadležnosti, odnosno institucija koja ima javne ovlasti ili druga pravna osoba.
(3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije, činjenice neistinito potvrđene ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije, neispravno sastavljena.
(4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska kopija, odnosno reprodukcija te kopije nije vjerna originalu.

Članak 163.

Ako je na ispravi nešto precrtano, ostrugano, ili inače izbrisano, umetnuto, ili ako na ispravi postoje kakvi drugi vanjski nedostaci, službena osoba koja vodi postupak ocijenit će prema svim okolnostima da li je time i u kojoj mjeri umanjena dokazna vrijednost isprave ili je isprava potpuno izgubila dokaznu vrijednost za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Clanak 164.

(1) Isprave koje sluze kao dokaz podnose stranke ili ih pribavlja sluzbena osoba koja vodi postupak. Stranka podnosi ispravu u originalu, mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije ili u ovjerenom prepisu ili ovjereoju fotokopiji, a moze je podnijeti i u prostom prepisu. Kad stranka podnese ispravu u ovjerenom prijepisu sluzbena osoba koja vodi postupak moze traziti da stranka pokaze originalnu ispravu, a kad podnese ispravu u prostom prepisu, sluzbena osoba ce utvrditi da li je prost prepis vjeran originalu. Mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija

te kopije koju je na propisan nacin izdao organ u grani-cama svoje nadleznosti ili institucija koja ima javne

ovlasti,odnosno druga pravna osoba,ima u upravnom postupku dokaznu vrijednost originalne isprave, u smislu clanka 162. stavak 1. ovog zakona, za rjesavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

(2) Ako je neke cinjenice ili okolnosti organ koji je za to bio nadlezan vec utvrdio ili su posvjedocene u javnoj ispravi (kao osobna karta, izvod iz maticne knjige i dr), organ koji vodi postupak uzet ce ove cinjenice i okolnosti za dokazane. Kad je u pitanju sticanje ili gubljenje prava, a postoji vjerovatnoća da su se te cinjenice i okolnosti naknadno izmijenile, ili ih na osnovu posebnih propisa treba posebno dokazati, sluzbena osoba ce traziti da stranka podnese posebne dokaze o tim cinjenicama i okolnostima, ili ce ih organ sam pribaviti.

Clanak 165.

(1) Sluzbena osoba koja vodi postupak moze pozvati stranku koja se poziva na kakvu ispravu da je podnese, ako njom raspolaze ili ako je moze pribaviti.

(2) Ako se isprava nalazi kod protivne stranke, a ta stranka nece dobrovoljno da je podnese ili pokaze, sluzbena osoba koja vodi postupak pozvat ce tu stranku da podnese ili pokaze ispravu na raspravi, da bi se druge stranke mogle o njoj izjasniti.

(3) Ako stranka koja je pozvana da podnese, odnosno pokaze ispravu ne postupi po pozivu, sluzbena osoba koja vodi postupak cijenit ce, s obzirom na sve okolnosti slucaja, od kakvog je to uticaja za rjesavanje stvari.

Clanak 166.

Ako se isprava koja se ima upotrijebiti kao dokaz u postupku nalazi kod organa ili institucije koja ima javne ovlasti odnosno druge pravne osobe, a stranka koja se pozvala na tu ispravu nije uspjela da je pribavi, organ koji vodi postupak pribavit ce ovu ispravu po sluzbenoj duznosti. Ti organi, institucije i pravne osobe duzni su postupiti po traženju nadleznog organa.

Clanak 167.

(1) Ako se isprava nalazi kod trece osobe, a ta osoba nece dobrovoljno da je pokaze, organ koji vodi postupak pozvat ce zakljuckom tu osobu da pokaze ispravu na raspravi, da bi se stranke mogle o njoj izjasniti.

(2) Treća osoba moze uskratiti pokazivanje isprave iz istih razloga, kao i svjedok svjedocenje.

(3) Protiv trece osobe koja bez opravdanog razloga, odbije da pokaze ispravu postupit ce se kao protiv onoga koji odbije da svjedoci.

(4) Protiv zakljucka kojim mu se naredjuje pokazivanje isprave, kao i protiv zakljucka o kazni zbog nepokazivanja is-prave, treća osoba ima pravo žalbe, koja odgadja izvršenje zak-ljuc ka.

(5) Stranka koja se poziva na ispravu koja se nalazi kod treće osobe dužna je naknaditi troškove koje je ta osoba imala u svezi sa pokazivanjem isprave.

Clanak 168.

(1) Sukladno Ustavu Federacije stranka ima pravo da podnosi isprave na jeziku iz članak 16. ovog zakona.

(2) Isprave koje su izdate na stranom jeziku podnose se u ovjerenom prevodu, ako je to potrebno.

(3) Isprave koje je izdao inozemni organ, koje u mjestu gdje su izdate vaze kao javne isprave, imaju pod uvjetima recipro-citeta, istu dokaznu snagu kao i domaće javne isprave, ako su propisno ovjerene.

3. Uvjerjenja

Clanak 169.

(1) Organi su dužni izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave (certifikate, potvrde i dr.) o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka, institucije koje imaju javne ovlasti, kao i druge pravne osobe i institucije, izdaju uvjerenja, odnosno druge isprave o činjenicama u svezi sa pos-lovima koje sukladno zakonu obavljaju te institucije odnosno pravne osobe i institucije.

(3) Uvjerenja i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija moraju se izdavati sukladno s podacima službene evidencije. Takva uvjerenja, odnosno druge isprave imaju značaj javne isprave.

(4) Pod službenom evidencijom podrazumijevaju se eviden-cije koje su ustanovlje ne zakonom ili drugim propisom, ili općim aktom institucije koja ima javne ovlasti odnosno druge pravne osobe i institucije.

(5) Uvjerjenje i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se stranci na usmeni zahtjev, po pravilu, istog dana kada je stranka zatražila izdavanje uvjerenja odnosno druge isprave, a najkasnije u roku od pet dana, ako propisom iz stavka 4. ovog članka, kojim je ustanovljena službena evidencija, nije drukcije određeno.

(6) Ako organi, pravne osobe i institucije iz st. 1. i 2. ovog članka, odbiju zahtjev za izdavanje uvjerenja, odnosno druge isprave dužni su da o tome donesu posebno rješenje. Ako u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva ne izdaju uvjerenje, odnosno drugu ispravu, niti donesu i dostave stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, smatra se da je zahtjev odbijen.

(7) Ako stranka, na osnovu dokaza kojima raspolaze, smatra da joj uvjerenje, odnosno druga isprava nije izdata u skladu s podacima iz službene evidencije, može zahtijevati izmjenu uvjer-enja, odnosno druge isprave. Organ, odnosno pravna osoba i institucije dužan da donese posebno rješenje, ako odbije zahtjev stranke da joj izmijeni, odnosno izda novo uvjerenje ili drugu ispravu. I u tom slučaju vazi rok od pet dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje novog uvjerenja, odnosno druge isprave, a ako to ne bude učinjeno u tom roku, smatra se da je zahtjev odbijen.

Clanak 170.

(1) Organi, odnosno poduzeca (društva), ustanove i druge pravne osobe dužni su izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave i o činjenicama o kojima ne vode službenu evidenciju, ako je to zakonom određeno. U tom slučaju činjenice se utvrđuju vodjen-jem postupka propisanog odredbama ove glave o dokazivanju.

(2) Uvjerenje, odnosno druga isprava izdata na način predviđen u stavku 1. ovog članka, ne vezuje organ kome je podnesena kao dokaz i koji treba da rješava o stvari. Ako organ ne prihvati to uvjerenje odnosno drugu ispravu kao dokaz, u tom slučaju on će sam pristupiti utvrđivanju činjenica navedenih u uvjerenju.

(3) Uvjerenje, odnosno druga isprava stranci se izdaje odnosno rješenje o odbijanju zahtjeva donosi i stranci dostavlja u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva, a ako se tako ne postupi, smatra se da je zahtjev stranke odbijen.

4. Svjedoci

Članak 171.

(1) Svjedok može biti svaka fizička osoba koja je bila sposobna da opazi činjenicu o kojoj ima da svjedoci i koja je u stanju da to svoje opazanje saopći.

(2) Osoba koja u postupku učestvuje u svojstvu službene osobe ne može biti svjedok.

Članak 172.

Svaka osoba koja se kao svjedok poziva dužna je da se odazove pozivu, a i da svjedoci, ako ovim zakonom nije drukcije određeno.

Članak 173.

Ne može se ispitati kao svjedok osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene, državne ili vojne tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti.

Članak 174.

(1) Svjedok može uskratiti svjedočenje:

1) na pojedina pitanja na koja bi odgovor izložio teskoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili krivičnom gonjenju,

njega, njegovog srodnika po krvi u pravoj liniji, a u pobocnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, njegovog bračnog druga ili srodnika po tazbini, do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao, kao i njegovog staraoca ili starinika, usvojioca ili usvojenika;

2) na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti, a da ne povrijedi obvezu, da čuva poslovnu, profesionalnu,

umjetničku ili znanstvenu tajnu;

3) o onome što je stranka povjerila svjedoku kao svom punomoćniku;

4) o onome o čemu se stranka ili druga osoba ispovijedala svjedoku, kao vjerskom ispovjedniku.

(2) Svjedok se može osloboditi dužnosti svjedočenja i o pojedinim drugim činjenicama kad iznese važne razloge za to. Ako je potrebno, on treba te razloge da učini vjerovatnim.

(3) Svjedok ne može zbog opasnosti od kakve imovinske štete uskratiti svjedočenje o pravnim poslovima pri kojima je bio prisutan kao svjedok, pisar ili posrednik, o radnjama koje je u svezi sa spornim pitanjem poduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, kao i o svakoj onoj radnji o kojoj je na osnovu posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

Članak 175.

- (1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno, bez prisustva onih svjedoka koji će se kasnije saslušati.
- (2) Saslušani svjedok ne smije se udaljiti bez dozvole službene osobe koja vodi postupak.
- (3) Službena osoba koja vodi postupak može već saslušanog svjedoka ponovo saslušati, a svjedoke čiji se iskazi ne slazu može suociti
- (4) Osoba koja zbog bolesti ili tjelesne nesposobnosti ne može doći po pozivu, ispitat će se u svom stanu.

Clanak 176.

- (1) Svjedok će se prethodno upozoriti da je dužan da govori istinu, da ne smije ništa presutjeti i da može na svoj iskaz biti zaklet, pa će mu se predočiti i posljedice davanja lažnog iskaza.
- (2) Od svjedoka će se zatim uzeti opći osobni podaci ovim redom: ime i prezime, zanimanje, boraviste, mjesto rođenja, godine života i bračno stanje. Ako je potrebno, svjedok će biti ispitan i o okolnostima koje se tiču njegove vjerodostojnosti kao svjedoka u predmetu o kom je riječ, a osobito o njegovim srodničkim odnosima prema strankama.
- (3) Službena osoba koja vodi postupak ukazat će svjedoku na koja pitanja može uskratiti svjedocenje.
- (4) Nakon toga svjedoku će se postavljati pitanja o samom predmetu i pozivat će se da iznese šta mu je o tome poznato
- (5) Nije dopušteno postavljati takva pitanja koja ukazuju na to kako bi se imalo odgovoriti.
- (6) Svjedok će se uvijek pitati otkuda mu je poznato ono što svjedoci.

Clanak 177.

- (1) Ako svjedok ne zna jezik na kom se vodi postupak, ispitat će se preko tumača (prevoditelja).
- (2) Ako je svjedok gluhi, pitanja će mu se postavljati pismeno, a ako je nijem pozvat će se da pismeno odgovori. Ako se ispitivanje ne može izvršiti na ovaj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

Clanak 178.

- (1) Posto saslušava svjedoka, službena osoba koja vodi postupak može odlučiti da svjedok položi zakletvu na svoj iskaz. Neće se zaklinjati svjedok koji je maloljetan ili koji ne može dovoljno da shvati značaj zakletve.
- (2) Zakletva se polaze usmeno izgovaranjem ovih riječi: "Zaklinjem se da sam o svemu o čemu sam ovdje pitan govorio istinu i da ništa što o ovoj stvari znam nisam prećutao".
- (3) Nijemi svjedoci koji znaju citati i pisati zaklinju se na taj način što potpisuju tekst zakletve, a gluhi svjedoci će pročitati tekst zakletve. Ako nijemi ili gluhi svjedoci ne znaju citati ni pisati, zaklet će se preko tumača.

Clanak 179.

- (1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslušan, organ koji vodi postupak može narediti da se prisilno dovede i da snosi troškove dovođenja, a može ga i kazniti novčano do 50 DM.
- (2) Ako svjedok dođe, pa bez opravdanog razloga odbije da svjedoci i ako je upozoren na posljedice odbijanja, može se kazniti novčano do 50 DM, a ako i poslije toga odbije da

svjedoci, može se još jedanput kazniti do 50 DM. Zaključak o izricanju novčane kazne donosi službena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovoditeljem tog organa, odnosno sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima.

(3) Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak, službena osoba koja vodi postupak ponistiti će zaključak o kazni ili troškovima. Ako svjedok naknadno pristane da svjedoci, službena osoba može ponistiti zaključak o kazni.

(4) Službena osoba koja vodi postupak može odlučiti da svjedok naknadi troškove koje je prouzrokovala svojim izostankom ili odbijanjem da svjedoci.

(5) Protiv zaključka o troškovima ili novčanoj kazni done-senog na temelju ovog članka, dopuštena je posebna žalba.

5. Izjava stranke

Članak 180.

(1) Ako za utvrđivanje određene činjenice ne postoji neposredan dokaz, ili se takva činjenica ne može utvrditi na podlozi drugih dokaznih sredstava, za utvrđivanje te činjenice može se kao dokazno sredstvo uzeti i usmeno data izjava stranke. Izjava stranke može se uzeti kao dokazno sredstvo i u stvarima malog značaja ako bi se određena činjenica imala utvrđivati saslušanjem svjedoka koji živi u mjestu udaljenom od sjedišta organa, ili bi inače, usljed pribavljanja drugih dokaza, bilo otežano ostvarenje prava stranke. Izjava se unosi u zapisnik.

(2) Zakonom se može propisati da se i u slučajevima, osim onih iz stavka 1. ovog članka, određene činjenice mogu dokazivati izjavom stranke.

(3) Vjerodostojnost izjave stranke cijeni se po načelu propisanom u članku 8. ovog zakona.

(4) Prije uzimanja izjave stranke službena osoba koja vodi postupak dužna je upozoriti stranku na krivičnu i materijalnu odgovornost za davanje lažne izjave.

6. Vjestaci

Članak 181.

Kad je za utvrđivanje ili ocjenu neke činjenice važne za rješavanje stvari potrebno stručno znanje kojim ne raspolaze službena osoba koja vodi postupak, izvest će se dokaz vjestacenjem.

Članak 182.

(1) Ako bi dokazivanje vjestacenjem bilo nesrazmjerno skupo prema značaju ili vrijednosti predmeta, stvar će se riješiti na temelju drugih dokaznih sredstava.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka, vjestacenje će se izvršiti ako stranka to zahtijeva i pristane da snosi troškove.

Članak 183.

(1) Radi izvođenja dokaza vjestacenjem, službena osoba koja vodi postupak, određuje, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, jednog vjestaka, a kad ocijeni da je vjestacenje složeno može odrediti dva ili više vjestaka.

(2) Za vjestake ce se odrediti osobe koje su strucne, i to prvenstveno one koje imaju posebno ovlastenje za davanje strucnog misljenja o pitanjima iz odgovorajuće struke, ako je takvo ovlastenje predvidjeno propisima.

(3) Stranka ce se, po pravilu, prethodno saslušati o licnosti vjestaka.

(4) Za vjestaka se ne može odrediti osoba koja ne može biti svjedok.

Clanak 184.

(1) Svako ko ima potrebnu strucnu spremu mora se primiti dužnosti vjestaka, osim ako ga službena osoba koja vodi postu-pak od toga oslobodi iz opravdanih razloga, kao što su preop-terec enost vjestacenjima, drugim poslovima i slicno.

(2) Oslobadjanje od dužnosti vjestacenja može tražiti i ruko-voditelj organa ili pravne osobe gdje je vjestak zaposlen, ako postoje opravdani razlozi.

Clanak 185.

(1) Vjestak može uskratiti vjestacenje iz istih razloga iz kojih svjedok svjedocenje.

(2) Osobe zaposlene u organu će biti oslobodjene dužnosti vjestacenja kad je posebnim propisom predvidjeno njihovo os-lobadj anje od te dužnosti.

Clanak 186.

(1) U pogledu izuzeca vjestaka, na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe ovog zakona, o izuzecu službenih osoba.

(2) Stranka može tražiti izuzeće vjestaka i ako učini vjerovat-nim okolnosti koje dovode u pitanje njegovo strucno znanje.

(3) O izuzecu vjestaka odlučuje zaključkom službena osoba koja vodi postupak.

Clanak 187.

(1) Prije pocetka vjestacenja, vjestaka treba upozoriti da je dužan da predmet vjestacenja brizljivo razmotri i u svojem pismenom nalazu točno navede što zapazi i nadje, kao i da svoje obrazloženo strucno misljenje iznese nepristrasno i sukladno s pravilima znanosti i vjestine.

(2) Službena osoba koja vodi postupak zatim pokazuje vjestaku predmet koji ovaj ima da razmotri.

(3) Kad vjestak izloži svoj nalaz i misljenje, službena osoba koja vodi postupak, kao i stranke, mogu mu postavljati pitanja i tražiti objasnjenja u pogledu datog nalaza i misljenja. Nalaz i misljenje daje se pismeno.

(4) U pogledu saslušavanja vjestaka na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe clanka 176. ovog zakona.

(5) Vjestak ne polaze zakletvu.

Clanak 188.

(1) Vjestaku se može naložiti da izvrši vjestacenje i izvan usmene rasprave. U tom slučaju može se tražiti da vjestak na usmenoj raspravi obrazloži svoj pismeni nalaz i misljenje.

(2) Ako je postavljeno više vjestaka, oni mogu svoj nalaz i misljenje dati zajednicki. Ako se ne slazu, svaki će od njih odvojeno izložiti svoj nalaz i misljenje.

Clanak 189.

- (1) Ako nalaz i misljenje vjestaka nisu jasni ili potpuni, ili ako se nalazi i misljenje vjestaka bitno razlikuju, ili ako misljenje nije dovoljno obrazloženo, ili se pojavi osnovana sumnja u tocnost datog misljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušavanjem vjestaka, obnovit ce se vjestacenje s istim ili drugim vjestacima, a moze se zatražiti i misljenje od koje znanstvene ili strucne ustanove.
- (2) Misljenje od znanstvene ili strucne ustanove moze se traziti onda kad se zbog složenosti slucaja ili zbog potrebe vršenja analize moze opravdano pretpostaviti da ce se na taj nacin doći do tocnijeg misljenja.

Clanak 190.

- (1) Ako vjestak koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda, ili dodje ali odbije da vjestaci, ili kad u ostavljenom roku ne podnese svoj pismeni nalaz i misljenje, moze se kazniti novcano do 50 DM. Ako su usljed neopravdanog izostanka vjestaka, usljed njegovog odbijanja da vjestaci, ili usljed propustanja da podnose pismeni nalazi i misljenje, nastali troskovi u postupku, moze se odrediti da te troskove snosi vjestak.
- (2) Zaključak o novcanoj kazni ili o placanju troskova donosi sluzbena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovoditeljem tog organa, odnosno sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje u slicnim stvarima.
- (3) Ako vjestak naknadno opravda svoj izostanak, ili naknadno opravda sto svoj pismeni nalaz i misljenje nije podnio na vrijeme, sluzbena osoba koja vodi postupak, ponistit ce zaključak o novcanoj kazni ili o troskovima, a ako vjestak naknadno pristane da vjestaci, sluzbena osoba moze ponistiti zaključak o novcanoj kazni.
- (4) Protiv zaključka o troskovima ili o novcanoj kazni donosenog na temelju st. 1. ili 2. ovog clanka, dopustena je posebna zalba.

7. Tumaci (prevoditelji)

Clanak 191.

- (1) Tumac je osoba koja se odredjuje radi sporazumjevanja sa ucesnikom u postupku koji je gluh ili nijem, a cijje se saslušanje ne moze izvršiti pismenim putem.
- (2) Ako u postupku ucestvuje osoba koja ne poznaje jezik na kojem se vodi postupak, toj osobi se odredjuje prevoditelj koji poznaje jezik te osobe.
- (3) Glede obveze odredjivanja tumaca, odnosno prevoditelja, oslobadjanja od te dužnosti, prava uskracivanja tumacenja odnosno prevodjenja, izuzeca i druga pitanja na odgovarajuci nacin se mijenjaju odredbe ovog zakona koje se odnose na vjestaka.

8. Uvidjaj

Clanak 192.

Uvidjaj se vrši kad je za utvrđivanje neke cinjenice ili za razjasnjenje bitnih okolnosti potrebno neposredno opazanje sluzbene osobe koja vodi postupak.

Clanak 193.

- (1) Stranke imaju pravo da prisustvuju uvidjaju. Koje ce osobe osim, stranaka, prisustvovati uvidjaju odredjuje sluzbena osoba koja vodi postupak.
- (2) Uvidjaj se moze izvršiti i uz sudjelovanje vjestaka.

Clanak 194.

Uvidjaj stvari koja se bez teskoce moze donijeti na mjesto gdje se postupak vodi, izvršit ce se na tom mjestu, a inace uvidjaj se vrši na mjestu gdje se stvar nalazi.

Clanak 195.

- (1) Vlasnik ili drzalac stvari, prostorija ili zemljiste koja se imaju razgledati, ili u kojima, odnosno na kojima se nalaze stvari uvidjaja, ili preko kojih je potrebno prijeci, duzan je dopustiti da se uvidjaj izvrši.
- (2) Ako vlasnik ili drzalac ne dopusti da se izvrši uvidjaj, na odgovarajuci nacin ce se primijeniti odredbe ovog zakona o uskracivanju svjedocenja.
- (3) Prema vlasniku ili drzaocu koji bez opravdanog razloga ne dopusti da se uvidjaj izvrši, mogu se primijeniti iste mjere koje se primjenuju prema svjedoku koji odbije da svjedoci (clanak 179. st. 2., 3. i 4.).
- (4) Steta koja je nanesena prilikom obavljanja uvidjaja spada u troskove postupka (clanak 111. stavak 1.) i naknadit ce se vlasniku ili drzaocu. O tome donosi zakljucak sluzbena osoba koja vodi postupak. Protiv tog zakljucka dopustena je posebna zalba.

Clanak 196.

Sluzbena osoba koja rukovodi uvidjajem pazit ce da uvidjaj ne bude zloupotrijebljen i da ne bude povrijedjena nicija pos-lovna, profesionalna, znanstvena ili umjetnicka tajna.

9. Osiguranje dokaza

Clanak 197.

- (1) Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz nece moci kasnije izvesti ili da ce njegovo izvodjenje biti otezano, moze se, radi osiguranja dokaza u svakom stanju postupka, pa i prije nego sto je postupak pokrenut, taj dokaz izvesti.
- (2) Osiguranje dokaza vrši se po sluzbenoj duznosti ili po prijedlogu stranke, odnosno osobe koja ima pravni interes.

Clanak 198.

- (1) Za osiguranje dokaza u toku postupka nadležan je organ koji vodi postupak.
- (2) Za osiguranje dokaza prije pokretanja postupka nadležan je organ na cijem se podrucju nalaze stvari koje treba razgledati, odnosno na cijem podrucju borave osobe koje treba saslušati.

Clanak 199.

- (1) O osiguranju dokaza donosi se poseban zaključak.
- (2) Protiv zaključka kojim se odbija prijedlog za osiguranje dokaza dopustena je posebna žalba, koja ne prekida tok postupka.

XII - RJESENJE

1. Organ koji donosi rjesenje

Clanak 200.

- (1) Na podlozi cinjenica utvrdjenih u postupku, organ nadležan za rješavanje donosi rjesenje o stvari koja je predmet postupka.
- (2) Kad o stvari rjesava kolegijalni organ, on moze rjesavati kad je prisutno vise od polovine njegovih clanova, a rjesenje donosi vecinom glasova prisutnih clanova, ako zakonom ili drugim propisima nije odredjena narocita vecina.
- (3) Glede rješavanja upravne stvari od strane organa izvršne vlasti, primjenjuju se odredbe ovog zakona, ako posebnim propisima koji uređuju ta pitanja o kojima rjesenje donosi organ izvršne vlasti nije drukcije odredjeno.

Clanak 201.

Kad je zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu odredjeno da o jednoj stvari rjesavaju dva ili vise organa, svaki je od njih duzan da rijesi o toj stvari. Ovi ce se organi sporazumjeti koji ce od njih izdati rjesenje, i u tom rjesenju mora biti naveden akt drugog organa.

Clanak 202.

- (1) Kad je u zakonu ili na zakonu utemeljenom propisu odredjeno da rjesenje donosi jedan organ u suglasnosti sa drugim organom, organ koji donosi rjesenje sastavlja rjesenje i salje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji moze dati suglasnost potvrdom na samom rjesenju ili posebnim aktom. U takvom slucaju rjesenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rjesenje.
- (2) U slucaju iz stavka 1. ovog clanka, organ koji donosi rjesenje sastavlja i salje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji moze dati suglasnost potvrdom na samom rjesenju ili posebnim aktom. U takvom slucaju rjesenje je done-seno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rjesenje.
- (3) Odredba stavka 2. ovog clanka vazi i za slucaj kad je u zakonu propisano da rjesenje donosi jedan organ uz potvrdu ili odobrenje drugog organa.
- (4) Kad je zakonom ili drugim propisom odredjeno da je nadležni organ duzan da prije donosenja rjesenja pribavi misljenje drugog organa, rjesenje se moze donijeti samo poslije pribavljenog misljenja.
- (5) Organ cija je suglasnost ili misljenje, odnosno potvrda ili odobrenje potrebno za donosenje rjesenja, duzan je suglasnost ili misljenje, odnosno potvrdu ili odobrenje dati u roku od 15 dana od dana kada mu je zatrazeno, ako posebnim propisima nije odredjen drugi rok. Ako taj organ u tom roku ne izda svoj akt i ne dostavi ga organu koji donosi rjesenje, kojim daje ili odbija suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno misljenje, smatra se da je dao suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno misljenje, a ako ne da nikakvo izjasnjenje, nadležni organ moze donijeti

rjesenje i bez pribavljene suglasnosti ili misljenja, odnosno potvrde ili odobrenja, ako posebnim propisima nije drugacije odredjeno.

Clanak 203.

Ako sluzbena osoba koja je vodila postupak nije ovlastena da donosi rjesenje, duzna je da podnese nacrt rjesenja organu koji donosi rjesenje. Ova sluzbena osoba potpisuje nacrt rjesenja (clanak 36. st. 2. i 3.).

2. Oblik i sastavni dijelovi rjesenja

Clanak 204.

(1) Svako rjesenje mora se kao takvo oznaciti. Iznimno, ako je to nuzno posebnim propisima moze se predvidjeti da se rjesenju moze dati i drugi naziv.

(2) Rjesenje se donosi pismeno. Iznimno, u slucajevima predvidjenim ovim zakonom, rjesenje se moze donijeti i usmeno.

(3) Pismeno rjesenje sadrzi: naziv organa, broj i datum, uvod, dispozitiv (izreku), obrazlozenje, uputstvo o pravnom lijeku, potpis ovlastene sluzbene osobe i pecat organa. U slucajevima predvidjenim zakonom ili propisom donesenim na temelju zakona, rjesenje ne mora sadrzavati pojedine od ovih dijelova. Ako se rjesenje obradjuje mehanografski, umjesto potpisa, moze da sadrzi faksimil ovlastene sluzbene osobe.

(4) I kad se rjesenje objavi usmeno, mora se izdati napismeno, sukladno ovom zakonu.

(5) Rjesenje se mora dostaviti stranci u originalu ili u ovjerenom prepisu.

Clanak 205.

(1) Uvod rjesenja sadrzi: naziv organa koji donosi rjesenje, propis o nadleznosti tog organa, ime stranke i njenog zakonskog zastupnika ili punomocnika ako ga ima i kratko oznacjenje predmeta postupka.

(2) Ako su rjesenje donijela dva ili vise organa, ili je done-seno uz suglasnost, potvrdu, odobrenje ili po pribavljenom misljenju drugog organa, to se ima navesti u uvodu, a ako je stvar rijesio kolegijalni organ, u uvodu se oznacava dan sjednice kolegijalnog organa na kojoj je stvar rijesena. Ako se rjesenje donosi po sluzbenoj duznosti, to se navodi u uvodu rjesenja.

Clanak 206.

(1) Dispozitivom se rjesava o predmetu postupka u cijelosti i o svim zahtjevima stranaka o kojima u toku postupka nije posebno rijeseno.

(2) Dispozitiv mora biti kratak i odredjen, a kad je potrebno moze se podijeliti i na vise tocaka.

(3) Dispozitivom se moze rijesiti i o troskovima postupka, ako ih je bilo, odredjujuci njihov iznos, tko ih je duzan platiti, kome i u kom roku. Ako se u dispozitivu ne rjesava o troskovima, navest ce se da ce se o njima donijeti poseban zakljucak.

(4) Ako se rjesenjem nalaze izvršenje kakve radnje, u dispozitivu ce se odrediti i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.

(5) Kad je propisano da zalba ne odgadja izvršenje rjesenja, to mora biti navedeno u dispozitivu.

Clanak 207.

(1) U jednostavnim stvarima u kojima ucestvuje samo jedna stranka, kao i u jednostavnim stvarima u kojima u postupku sudjeluju dvije ili vise stranaka, ali ni jedna ne prigovara postavljenom zahtjevu, a zahtjev se uvazava, obrazlozenje rjesenja moze sadrzavati samo kratko izlaganje zahtjeva stranke i pozivanje na pravne propise na temelju kojih je stvar rijesena. U ovakvim stvarima rjesenje se moze izdati i na propisanom obrascu.

(2) U ostalim stvarima obrazlozenje rjesenja sadrzi: kratko izlaganje zahtjeva stranaka, izvedene dokaze i utvrdjeno cin-jenic no stanje, razloge koji su bili odlucujuci pri ocjeni dokaza, razloge zbog kojih nije uvazen koji od zahtjeva stranaka, razloge koji s obzirom na utvrdjeno cinjenicno stanje upucuju na onakvo rjesenje kako je dato u dispozitivu i pravne propise na osnovu kojih je rijesena upravna stvar. Ako zalba ne odgadja izvršenje rjesenja, obrazlozenje sadrzi i pozivanje na propis koji to predvidja. U obrazlozenju rjesenja moraju biti obrazlozeni i oni

zakljucci protiv kojih nije dopustena posebna zalba.

(3) Kad je nadlezni organ zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu ovlasten da rijesi stvar po slobodnoj

ocjeni, duzan je da u obrazlozenju, pored podataka iz stavka 2. ovog clanka, navede propis u kojem je predvidjeno rjesavanje po slobodnoj ocjeni i da izlozi razloge kojima se pri donosenju rjesenja rukovodio. Ovi se razlozi ne moraju navesti kad je to u javnom interesu zakonom ili drugim propisom izricito predvidjeno.

(4) Ako je zakonom ili drugim propisom posebno predvidjeno da se u rjesenju donesenom po slobodnoj ocjeni ne moraju navesti razlozi kojima se organ pri donosenju rjesenja rukovodio, u obrazlozenju rjesenja navode se podaci iz stavka 2. ovog clanka, propis kojim je organ ovlasten da rijesi stvar po slobodnoj ocjeni i propis kojim je ovlasten da ne mora navesti razloge kojima se pri donosenju rjesenja rukovodio.

Clanak 208.

(1) Uputstvom o pravnom lijeku stranka se obavjestava da li protiv rjesenja moze izjaviti zalbu ili pokrenuti upravni spor ili drugi postupak pred sudom.

(2) Kad se protiv rjesenja moze izjaviti zalba, u uputstvu se navodi naziv organa kome se zalba izjavljuje, naziv organa kome se, u kom roku i s kolikom taksom zalba predaje, s tim da se navede i da se zalba moze izjaviti i na zapisnik kod organa koji je donio rjesenje.

(3) Kad se protiv rjesenja moze pokrenuti upravni spor, u uputstvu se navodi naziv i sjediste suda kom se tuzba podnosi, u kom roku i s kolikom taksom, a kad se moze pokrenuti drugi postupak pred sudom, navodi se sud kome se moze obratiti i u kom roku.

(4) Kad je u rjesenju dato pogresno uputstvo, stranka moze postupiti po vazecim propisima ili po uputstvu. Stranka koja postupi po pogresnom uputstvu, ne moze zbog toga imati stetnih posljedica.

(5) Kad u rjesenju nije dato nikakvo uputstvo ili je uputstvo nepotpuno, stranka moze postupiti po vazecim propisima, a moze u roku od osam dana traziti od organa koji je rjesenje donio da dopuni rjesenje. U takvom slucaju rok za zalbu, odnosno sudsku tuzbu tece od dana dostavljanja dopunjenog rjesenja.

(6) Kad je protiv rjesenja moguće izjaviti zalbu, a stranka je pogresno upucena da protiv toga rjesenja nema mjesta zalbi ili da se protiv njega moze pokrenuti upravni spor, rok za zalbu tece od dana dostavljanja rjesenja suda kojim je tuzba odbacena kao nedopustena, ako stranka nije vec prije toga podnijela zalbu nadleznom organu.

(7) Kad protiv rjesenja nije moguće izjaviti zalbu, a stranka je pogresno upucena da se protiv tog rjesenja moze zaliti, pa je izjavila zalbu i zbog toga propustila rok za pokretanje upravnog

spora, ovaj rok joj tece od dana dostavljanja rjesenja kojim joj je zalba odbacena, ako stranka nije vec prije toga pokrenula upravni spor.

(8) Uputstvo o pravnom lijeku, kao poseban sastavni dio rjesenja, stavlja se poslije obrazlozenja.

Clanak 209.

(1) Rjesenje potpisuje sluzbena osoba koja je ovlastena da donosi rjesenje (clanak 36).

(2) Rjesenje koje je donio kolegijalni organ potpisuje predsjedavajući, ako ovim zakonom ili posebnim propisom nije drugacije odredjeno.

(3) Kad je kolegijalni organ donio potpuno rjesenje, strankama se izdaje ovjeren prepis rjesenja, a kad je stvar rijesio zakljuckom, rjesenje se izradjuje u skladu sa tim zakljuckom, i ovjeren prepis takvog rjesenja izdaje se strankama.

Clanak 210.

(1) Kad je rijec o stvari koja se tice veceg broja odredjenih osoba, moze se za sve te osobe donijeti jedno rjesenje, ali one moraju biti imenovane u dispozitivu, a u obrazlozenju rjesenja moraju biti izloženi razlozi koji se na svaku od njih odnose. Ovakvo rjesenje mora se dostaviti svakoj od tih osoba, osim u slucaju predvidjenom u clanku 87. ovog zakona.

(2) Ako je rijec o stvari koja se tice veceg broja osoba koje organu nisu poznate, moze se za sve njih donijeti jedno rjesenje, ali ono mora sadrzavati takve podatke da se iz njih moze lako utvrditi na koje se osobe rjesenje odnosi (npr. stanovnici ili vlasnici imanja u odredjenoj ulici ili stranci iz jedne zgrade i sl).

Clanak 211.

(1) U stvarima manjeg znacaja u kojima se udovoljava zahtjevu stranke, a ne dira se u javni interes niti interes druge osobe, rjesenje se moze sastojati samo od dispozitiva u obliku sluzbene zabiljeske u spisu, ako su razlozi za takvo rjesenje ocigledni i ako nije drugacije propisano.

(2) Takvo se rjesenje, po pravilu, priopcava stranci usmeno, a napismeno joj se mora izdati ako ona to trazi.

(3) Takvo rjesenje, po pravilu, ne sadrzi obrazlozenje, osim ako je ono po prirodi stvari potrebno. Ovakvo rjesenje moze se izdati na propisanom obrascu.

Clanak 212.

Kad je rijec o poduzimanju iznimno hitnih mjera u cilju osiguranja javnog mira i sigurnosti ili radi otklanjanja nepos-redne opasnosti po zivot i zdravlje ljudi ili imovine, nadležni organ, odnosno ovlastena sluzbena osoba nadležnog organa (clanak 36.), moze donijeti rjesenje i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odgadjanja, s tim sto je duzan donijeti pismeno rjesenje najkasnije u roku od osam dana od dana donosenja usmenog rjesenja. Sadržaj pismenog rjesenja mora odgovarati sadržaju usmenog rjesenja.

3. Djelimicno, dopunsko i privremeno rjesenje

Clanak 213.

(1) Kad se o jednoj stvari rješava u više točaka, a samo su neke od njih dozrele za rješavanje, i kad se pokaze svrsishodnim da se o tim točkama riješi posebnim rješavanjem, nadležni organ može donijeti rješenje samo o tim točkama (djelimično rješenje).

(2) Djelimično rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja, kao samostalno rješenje.

Članak 214.

(1) Ako nadležni organ nije rješavanjem odlučio o svim pitanjima koja su bila predmet postupka, on može, po prijedlogu stranke ili po službenoj dužnosti, donijeti posebno rješenje o pitanjima koja već donesenim rješavanjem nisu obuhvaćena (dopunsko rješenje). Ako prijedlog stranke za donošenje dopunskog rješavanja bude odbijen, protiv zaključka o tome dopuštena je posebna žalba.

(2) Ako je predmet već dovoljno raspravljen dopunsko rješenje može se donijeti bez ponovnog provodjenja ispitnog postupka.

(3) Dopunsko rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja, samostalnim rješavanjem.

Članak 215.

(1) Ako je prema okolnostima slučaja neophodno prije okončanja postupka donijeti rješenje kojim se privremeno

uredjuju sporna pitanja ili odnosi, takvo se rješenje donosi na podlozi podataka koji postoje u času njegovog donošenja. U takvom rješavanju mora biti izricno naznačeno da je privremeno.

(2) Donošenje privremenog rješavanja po prijedlogu stranke nadležni organ može uvjetovati davanjem osiguranja za štetu koja bi mogla usljed izvršenja tog rješavanja nastati za protivnu stranku u slučaju da osnovni zahtjev predlagaca ne bude uvažen.

(3) Rješavanjem o glavnoj stvari koje se donosi nakon okončanja postupka, ukida se privremeno rješenje donijeto u toku postupka.

(4) Privremeno rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja, kao samostalno rješenje.

4. Rok za izdavanje rješavanja

Članak 216.

(1) Kad se postupak pokrene povodom zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti ako je to u interesu stranke, a prije donošenja rješavanja nije potrebno provoditi poseban ispitni postupak, niti postoje drugi razlozi zbog kojih se ne može donijeti rješenje bez odgode (rješavanje prethodnog pitanja i dr.), nadležni organ je dužan donijeti rješenje i dostaviti ga stranci sto prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje urednog zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

(2) U ostalim slučajevima kad se postupak pokrene povodom zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti ako je to u interesu stranke, nadležni organ je dužan donijeti rješenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

(3) Ako nadležni organ protiv kojeg je rješavanja dopuštena žalba ne donese rješenje i ne dostavi

ga stranci u roku iz st. 1. i 2. ovog clanka, stranka ima pravo izjaviti zalbu nadležnom organu, kao da je njen zahtjev odbijen.

(4) Kad se u postupku radi o slučajevima iz clanka 139. ovog zakona, nadležni organ je dužan rjesenje po zahtjevu stranke donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

5. Ispravljanje gresaka u rjesenju

Clanak 217.

(1) Organ koji je donio rjesenje, odnosno sluzbena osoba koja je potpisala ili izdala rjesenje, moze u svako vrijeme da ispravi greske u imenima ili brojevima, pisanju ili racunanju, kao i druge ocigledne netocnosti u rjesenju ili njegovim ovjerenim prepisima. Ispravka greske proizvodi pravni ucinak od dana od koga proizvodi pravni ucinak rjesenje koje se ispravlja.

(2) O ispravci se donosi poseban zakljucak koji se prilaze izvorniku rjesenja i cini njegov sastavi dio. Ovjeren prijepis zakljucka dostavlja se i strankama kojima je dostavljeno rjesenje. Zakljucak potpisuje sluzbena osoba koja je potpisala rjesenje. Zakljucak obvezno sadrzi broj i datum rjesenja koje se ispravlja.

(3) Protiv zakljucka kojim se vec doneseno rjesenje ispravlja ili kojim se odbija prijedlog za ispravljanje, dopustena je posebna zalba.

XIII - ZAKLJUCAK

Clanak 218.

(1) Zakljuckom se odlucuje o pitanjima koja se ticu postupka.

(2) Zakljuckom se odlucuje o onim pitanjima u kojima je ovim zakonom predvidjeno da se donosi zakljucak, kao i drugim pitanjima u svezi s provodjenjem postupka, a koja se ne rjesavaju rjesenjem.

Clanak 219.

(1) Zakljucak donosi sluzbena osoba koja obavlja onu radnju postupka pri kojoj se pojavilo pitanje koje je predmet zakljucka, ako ovim zakonom ili drugim propisima nije drugacije odredjeno.

(2) Ako se zakljuckom nalaze izvršenje neke radnje, odredit ce se i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.

(3) Zakljucak se sacinjava u vidu sluzbene zabiljeske u spisu i priopcava zainteresiranim osobama usmeno, a napismeno se izdaje kada se protiv zakljucka moze izjaviti posebna zalba, ili kad se moze odmah traziti izvršenje zakljucka.

(4) Zakljucak koji se izdaje pismeno sadrzi uvod, dispozitiv, obrazloženje i pouku o pravnom lijeku.

Clanak 220.

(1) Protiv zakljucka moze se izjaviti posebna zalba samo kad je to ovim ili drugim zakonom izricito predvidjeno.

(2) Zalba se izjavljuje u istom roku, na isti nacin i istom organu, kao i zalba protiv rjesenja.

(3) Zakljucke protiv kojih nije dopustena posebna zalba mogu zainteresirane osobe pobijati zalbom protiv rjesenja, osim ako je zalba protiv zakljucka ovim zakonom iskljucena.

(4) Zalba ne odgadja izvršenje zaključka, osim ako je ovim ili drugim zakonom ili samim zaključkom drugačije određeno.

TRECI DIO PRAVNI LIJEKOVI

A) REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

XIV - ZALBA

1. Pravo žalbe

Članak 221.

- (1) Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe.
- (2) Tuzitelj, pravobranitelj i drugi organi, kad su zakonom ovlaštteni, mogu izjaviti žalbu protiv rješenja kojim je povrijeđen zakon u korist pojedinaca ili pravne osobe, a na štetu javnog interesa.

Članak 222.

- (1) Pravo žalbe protiv prvostupanjskih rješenja federalnih organa uprave i federalnih ustanova, uređuje se federalnim zakonom iz odgovarajuće upravne oblasti.
- (2) Pravo žalbe protiv prvostupanjskih rješenja kantonalnih i općinskih organa uprave i ustanova koja se donose na temelju zakona kantona i zupanije, uređuje se zakonom kantona i zupanije iz odgovarajuće upravne oblasti.
- (3) Pri odlučivanju o pravu na žalbu protiv rješenja iz st. 1. i 2. ovog članka, treba voditi računa da se, po pravilu, protiv svih prvostupanjskih rješenja predvidi žalba i da se time osigura princip dvostupanjskog rješavanja u upravnom postupku, a da se žalba može isključiti samo iz naročito opravdanih razloga.
- (4) Zakonima iz st. 1. i 2. ovog članka određuje se i organ koji će rješavati po žalbi.
- (5) Protiv rješenja domova Parlamenta Federacije i zakonodavnog tijela kantona i zupanije odnosno gradskog i općinskog vijeća, kao i rješenja Vlade Federacije i vlade kantona i zupanije donesenog u prvom stupnju ne može se izjaviti žalba.
- (6) Ako protiv prvostupanjskih rješenja iz ovog članka žalba nije dopuštena, neposredno se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (7) Žalba mora biti dozvoljena protiv svih prvostupanjskih rješenja u kojima je zakonom isključen upravni spor.

2. Nadležnost organa za rješavanje o žalbi

Članak 223.

- (1) Ako je u prvostupanjskom upravnom postupku rješavano na temelju statuta ili propisa općinskog vijeća, u okviru isključivih prava i dužnosti općine, o žalbi protiv tih rješenja u drugom stupnju, rješava općinski organ određen statutom općine odnosno organ određen propisom općinskog vijeća.
- (2) Ako je u prvostupanjskom upravnom postupku rješavano na temelju statuta ili propisa gradskog vijeća, u okviru isključivih prava i obveza grada, u drugom stupnju protiv tih rješenja rješava gradski organ iz odgovarajuće upravne oblasti određen statutom grada

odnosno organ odredjen propisom gradskog vijeca.

(3) Protiv prvostupanjskih rjesenja opcinskog nacelnika i gradonacelnika odnosno opcinских i gradskih sluzbi za upravu, koja su u upravnom postupku donesena na temelju kantonalnog-z upanijskog zakona ili drugog kantonalnog- zupanijskog pro-pisa, u drugom stupnju rjesava nadlezni kantonalni-zupanijski organ iz odgovarajuce upravne oblasti, ako kantonalnim-zupani-jskim zakonom nije utvrdjena nadleznost drugog organa.

(4) Protiv prvostupanjskih rjesenja opcinskog nacelnika i gradonacelnika odnosno opcinских i gradskih sluzbi za upravu, koja su u upravnom postupku donesena na temelju federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, u drugom stupnju rjesava nadlezni federalni organ uprave iz odgovarajuce upravne oblasti, ako federalnim zakonom nije utvrdjena nadleznost drugog organa.

Clanak 224.

(1) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja kantonalnih-z upanijskih organa uprave i ustanova donesenih na temelju zakona i drugih propisa kantona- zupanije, rjesava nadlezni organ kantona-zupanije odredjen zakonom kantona-zupanije.

(2) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja kantonalne-z upanijske uprave odnosno kantonalne-zupanijske ustanove koje se nalaze u sustavu kantonalnog-zupanijskog organa uprave rjesava kantonalni-zupanijski organ uprave u cijem se sustavu nalazi ta uprava odnosno ustanova.

(3) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja organizacionih jedinica kantonalnih-zupanijskih organa uprave i kantonalnih-z upanijskih ustanova, koje su osnovane van sjedista kantonalnog-z upanijskog organa uprave i kantonalne-zupanijske ustanove, sa zadatkom da obavljaju odredjene upravne poslove iz nadleznosti kantonalnog-zupanijskog organa uprave i kantonalne-z upanijske ustanove, rjesava kantonalni-zupanijskih organ uprave i kantonalna-zupanijska ustanova kojoj pripada ta organizaciona jedinica.

(4) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja kantonalnih-zupanijskih organa uprave i kantonalnih-zupanijskih ustanova donesenih na temelju federalnih zakona i drugih federalnih pro-pisa, rjesava nadlezni federalni organ uprave odnosno federalna ustanova iz odgovarajuce upravne oblasti.

(5) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja federalne uprave odnosno federalne ustanove koje se nalaze u sastavu federalnog organa uprave, rjesava federalni organ uprave u cijem se sastavu nalazi ta uprava odnosno ustanova.

(6) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja organizacionih jedinica federalnih organa uprave i federalnih ustanova, koje su osnovane van sjedista federalnog organa uprave i federalne ustanove, s zadatkom da obavljaju odredjene upravne poslove iz nadleznosti federalnog organa uprave i federalne ustanove, rjesava federalni organ uprave i federalna ustanova kojoj pripada ta organizaciona jedinica.

(7) O zalbi protiv prvostupanjskih rjesenja federalnih organa uprave i federalne ustanove, rjesava federalni organ odredjen federalnim zakonom.

Clanak 225.

(1) O zalbi protiv rjesenja donesenog na osnovu clanka 201. ili 202. ovog zakona, rjesava organ koji je nadlezan za rjesavanje po zalbi protiv rjesenja organa koji je izdao (clanak 201), odnosno donio (clanak 202.) pobijano rjesenje, ako posebnim pro-pisom nije odredjeno da o zalbi rjesava drugi organ. U ovim slucajevima drugostupanjski organ moze samo ponistiti pobijano rjesenje, a ne moze ga izmijeniti.

(2) Ako je organ koji je prema stavku 1. ovog clanka imao da rjesava o zalbi dao suglasnost,

odobrenje ili potvrdu na prvostupanjsko rjesenje, o zalbi rjesava organ odredjen zakonom, a ako takav organ nije odredjen, protiv ovakvog rjesenja moze se ne-posredno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

Clanak 226.

(1) O zalbi protiv prvostupanjskog rjesenja koje donosi poduzece (društvo), ustanova ili druga pravna osoba rjesava organ odredjen statutom odnosno drugim opcim aktom tih pravnih osoba, ako zakonom nije propisano da o zalbi rjesava drugi organ.

(2) O zalbi protiv prvostupanjskog rjesenja institucije koja ima javne ovlasti, rjesava organ odredjen statutom te institucije, ako zakonom kojim je data javna ovlast nije propisano da o zalbi rjesava organ uprave odnosno drugi organ.

(3) Ako za rjesavanje o zalbi nije odredjen organ u smislu odredaba st. 1. i 2. ovog clanka, o zalbi rjesava organ uprave nadlezan za odgovarajucu upravnu oblast.

3. Rok za zalbu

Clanak 227.

(1) Zalba protiv rjesenja se podnosi u roku od 15 dana, ako zakonom nije drugacije odredjeno.

(2) Rok za zalbu za svaku osobu i za svaki organ kojima se rjesenje dostavlja racuna se od dana dostavljanja rjesenja.

Clanak 228.

(1) U toku roka za zalbu rjesenje se ne moze izvršiti. Kad je zalba propisno izjavljena, rjesenje se ne moze izvršiti sve dok se rjesenje koje je doneseno po zalbi ne dostavi stranci.

(2) Iznimno, rjesenje se moze izvršiti u zalbenom roku, kao i posto je zalba izjavljena, ako je to zakonom predvidjeno ili ako je rijec o poduzimanju hitnih mjera (clanak 139. stavak 1. tocka

4.), ili ako bi usljed odgadjanja izvršenja bila nanesena kojoj stranci steta koja se ne bi mogla popraviti. U posljednjem slucaju moze se traziti odgovarajuće osiguranje od stranke u cijem se interesu provodi izvršenje i ovim osiguranjem uvjetovati izvršenje.

4. Sadržaj žalbe

Clanak 229.

(1) U zalbi se mora navesti rjesenje koje se pobija, oznacujuci naziv organa koji ga je donio, i broj i datum rjesenja. Dovoljno je da zalilac izlozi u zalbi u kom je pogledu nezadovoljan rjesenjem, ali zalbu ne mora posebno obrazloziti.

(2) U zalbi se mogu iznositi nove cinjenice i novi dokazi, ali je zalilac duzan da obrazlozi zbog cega ih nije iznio u prvostupanjskom postupku.

(3) Ako su u zalbi iznesene nove cinjenice i novi dokazi, a u postupku sudjeluju dvije ili vise stranaka sa suprotnim interesima, zalbi se prilaze jos i onoliko prepisa zalbi koliko ima takvih stranaka. U takvom slucaju organ dostavlja svakoj takvoj stranci prepis žalbe i ostavlja joj rok da se o novim cinjenicama i dokazima izjasni. Ovaj rok ne moze biti kraci od osam, ni duzi od 15 dana.

5. Predavanje žalbe

Članak 230.

- (1) Žalba se neposredno predaje ili šalje postom organu koji je donio prvostupanjsko rješenje.
- (2) Ako je žalba predata ili poslata neposredno drugostupanjskom organu, on je odmah šalje organu prvog stupnja.
- (3) Žalba predata ili poslata neposredno drugostupanjskom organu u pogledu roka, smatra se kao da je predata prvostupanjskom organu.

6. Rad prvostupanjskog organa po žalbi

Članak 231.

- (1) Organ prvog stupnja ispituje da li je žalba dopustena, pravovremena i izjavljena od ovlastene osobe.
- (2) Nedopustenu, nepravovremenu ili od neovlastene osobe izjavljenu žalbu organ prvog stupnja, odbacit će svojim rješenjem.
- (3) Pravovremenost žalbe koja je predata ili poslata neposredno drugostupanjskom organu, organ prvog stupnja cijeni prema danu kad je predata, odnosno poslata drugostupanjskom organu.
- (4) Protiv rješenja kojim je žalba odbacena na osnovu stavka 2. ovog članka, stranka ima pravo žalbe. Ako organ koji rješava o žalbi nadje da je žalba opravdana riješit će ujedno i o žalbi koja je bila odbacena.

Članak 232.

- (1) Ako organ prvog stupnja koji je donio rješenje nadje da je žalba opravdana, a nije potrebno provoditi novi ispitni postupak, može stvar riješiti drugacije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se žalbom pobija.
- (2) Protiv novog rješenja stranka ima pravo žalbe.

Članak 233.

- (1) Ako organ koji je donio rješenje nadje povodom žalbe da je provedeni postupak bio nepotpun, a da je to moglo uticati na rješavanje stvari, on je dužan postupak upotpuniti u skladu s odredbama ovog zakona.
- (2) Organ koji je donio rješenje upotpunit će postupak i onda kad žalilac iznese u žalbi takve činjenice i dokaze koji bi mogli uticati na drugacije rješenje stvari, ako je žalocu morala biti data mogućnost da sudjeluje u postupku koji je prethodio donošenju rješenja, a ta mu mogućnost nije bila data, ili mu je bila data, a on je propustio da je koristi, ali je u žalbi opravdao to propuštanje.
- (3) Prema rezultatu dopunjenog postupka, organ koji je donio rješenje može u granicama zahtjeva stranke stvar riješiti drugacije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se žalbom pobija.
- (4) Protiv novog rješenja stranka ima pravo žalbe.

Članak 234.

Kad je rjesenje doneseno bez prethodno provedenog posebnog ispitnog postupka koji je bio obvezan, ili kad je done-seno po clanku 139. stavak 1. toc. 1., 2. i 3. ovog zakona, ali stranci nije bila data mgucnost da se izjasni o cinjenicama i okolnostima koje su od vaznosti za donosenje rjesenja, a stranka u zalbi trazi da se ispitni postupak provede, odnosno da joj se pruzi mogucnost da se izjasni o takvim cinjenicama i okolnostima, prvostupanjski organ je duzan da provede taj postupak. Nakon provodjenja postupka prvostupanjski organ moze uvaziti zahtjev iz zalbe i donijeti novo rjesenje.

Clanak 235.

(1) Kad organ koji je donio rjesenje nadje da je podnesena zalba dopustena, pravovremena i izjavljena od ovlastene osobe, a nije sukladno odredbama cl. 232. do 234. ovog zakona novim rjesenjem zamijenio rjesenje koje se zalbom pobija, duzan je, bez odgadjanja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zalbe, poslati zalbu organu nadleznom za rjesavanje o zalbi.

(2) Uz zalbu je duzan prilozi sve spise koji se odnose na predmet.

7. Rjesavanje drugostupanjskog organa o zalbi

Clanak 236.

(1) Ako je zalba nedopustena, nepravovremena ili izjavljena od neovlastene osobe, a prvostupanjski organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbacit ce je rjesenjem organ koji je nadlezan za rjesavanje o zalbi.

(2) Ako zalbu ne odbaci, drugostupanjski organ uzima pred-met u rjesavanje.

(3) Drugostupanjski organ moze odbiti zalbu, ponistiti rjesenje u cijelosti ili djelimicno, ili ga izmijeniti.

Clanak 237.

(1) Drugostupanjski organ ce odbiti zalbu kad utvrdi da je postupak koji je rjesenju prethodio pravilno proveden i da je rjesenje pravilno i na zakonu zasnovano, a zalba neosnovana.

(2) Drugostupanjski organ ce odbiti zalbu i kad nadje da je u prvostupanjskom postupku bilo nedostataka, ali da su oni takvi da nisu mogli uticati na rjesenje stvari.

(3) Kad drugostupanjski organ nadje da je prvostupanjsko rjesenje na zakonu zasnovano, ali zbog drugih razloga, a ne zbog onih koji su u rjesenju navedeni, on ce u svom rjesenju izloziti te razloge, a zalbu odbiti.

Clanak 238.

(1) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je u prvostupan-jskom postupku ucinjena nepravilnost koja cini rjesenje nistavim (clanak 264.) proglasit ce takvo rjesenje nistavim, kao i onaj dio postupka koji je obavljen poslije te nepravilnosti.

(2) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je prvostupanjsko rjesenje donio nenadlezan organ, ponistit ce to rjesenje po sluzbenoj duznosti i dostaviti predmet nadleznom organu na rjesavanje.

Clanak 239.

(1) Ako drugostupanjski organ utvrdi da su u prvostupanjskom postupku činjenice nepotpuno ili pogrešno utvrđene, da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rješenje stvari, ili da je dispozitiv pobijanog rješenja nejasan ili je u protivrječnosti s obrazloženjem, on će upotpuniti postupak i otkloniti izložene nedostatke bilo sam, bilo preko prvostupanjskog organa ili kog drugog zamoljenog organa, a ti organi su dužni postupiti po traženju drugostupanjskog organa. Ako drugostupanjski organ nadje da se na podlozi činjenica utvrđenih u upotpunjenom postupku stvar mora riješiti drugacije nego što je riješena prvostupanjskim rješenjem, on će svojim rješenjem ponistiti prvostupanjsko rješenje i sam riješiti stvar.

(2) Ako drugostupanjski organ nadje da će nedostatke prvostupanjskog postupka brže i ekonomičnije otkloniti prvostupanjski organ, on će svojim rješenjem ponistiti prvostupanjsko rješenje i vratiti predmet prvostupanjskom organu na ponovni postupak. U tom slučaju drugostupanjski organ je dužan svojim rješenjem da ukaze prvostupanjskom organu u kom pogledu treba upotpuniti postupak, a prvostupanjski organ je dužan u svemu da postupi po drugostupanjskom rješenju i bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema predmeta, da donese novo rješenje. Protiv novog rješenja stranka ima pravo žalbe.

Članak 240.

(1) Ako drugostupanjski organ utvrdi da su u prvostupanjskom rješenju pogrešno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak glede činjeničnog stanja, da je pogrešno primijenjen pravni propis na temelju koga se rješava stvar, da je u istoj upravnoj stvari već jednom ponisteno prvostupanjsko rješenje, a posebno ako prvostupanjski organ nije u svemu postupio po drugostupanjskom rješenju ili ako nadje da je na temelju slobodne ocjene trebalo donijeti drugacije rješenje, on će svojim rješenjem ponistiti prvostupanjsko rješenje i sam riješiti stvar.

(2) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je rješenje pravilno glede utvrđenih činjenica i u pogledu primjene zakona, ali da se cilj zbog koga je rješenje doneseno može postići i drugim sredstvima povoljnijim za stranku, izmijenit će prvostupanjsko rješenje u tom smislu.

Članak 241.

(1) Radi pravilnog rješenja stvari drugostupanjski organ može povodom žalbe izmijeniti prvostupanjsko rješenje u korist založca i mimo zahtjeva postavljenog u žalbi, a u okviru zahtjeva postavljenog u prvostupanjskom postupku, ako se tim ne vrijedja pravo druge osobe.

(2) S istim ciljem drugostupanjski organ može povodom žalbe izmijeniti prvostupanjsko rješenje na stetu založca, ali samo iz nekog od razloga predviđenih u čl. 260., 263. i 264. ovog zakona.

Članak 242.

(1) Odredbe ovog zakona koje se odnose na rješenje, sukobno se primjenjuju i na rješenja koja se donose po žalbi.

(2) U obrazloženju drugostupanjskog rješenja moraju se ocijeniti i svi navodi žalbe. Ako je već prvostupanjski organ u obrazloženju svog rješenja pravilno ocijenio navode koji se u žalbi iznose, drugostupanjski organ se može u svom rješenju samo pozvati na razloge iznesene u prvostupanjskom rješenju.

8. Žalba kad prvostupanjsko rješenje nije doneseno u zakonskom roku

Clanak 243.

(1) Ako je zalbu izjavila stranka po cijem zahtjevu prvostupanjnski organ nije donio rjesenje u zakonskom roku (clanak 216. st. 1. i 2), drugostupanjnski organ je duzan odmah, a najkasnije u roku od tri dana od prijema zalbe traziti da mu prvostupanjnski organ odmah dostavi sve spise predmeta i da pismeno iznese razloge zbog kojih rjesenje nije doneseno u roku.

Prvostupanjnski organ je obvezan postupiti po tom trazanju u roku koji odredi drugostupanjnski organ s tim da taj rok ne moze biti duzi od pet dana. Ako drugostupanjnski organ nadje da rjesenje nije doneseno u roku zbog opravdanih razloga, ili zbog krivice stranke, odredit ce prvostupanjnskom organu rok za donosenje rjesenja, koji ne moze biti duzi od 15 dana i vratiti mu sve spise predmeta na rjesavanje.

(2) Ako drugostupanjnski organ nadje da razlozi zbog kojih rjesenje nije doneseno u roku nisu opravdani, on ce rijesiti stvar prema spisima predmeta i donijet ce svoje rjesenje, ako je to moguće, a ako se stvar ne moze rijesiti prema spisima predmeta, sam ce provesti postupak i svojim rjesenjem rijesiti stvar. Izuzetno, ako drugostupanjnski organ nadje da ce postupak brze i ekonomicnije provesti prvostupanjnski organ, naložit ce tom organu da to ucini i da mu prikupljene podatke dostavi u odredjenom roku koji ne moze biti duzi od osam dana, a prvostupanjnski organ je obvezan postupiti po tom trazanju. Nakon sto prvostupanjnski organ dostavi trazene podatke i dokaze, drugostupanjnski organ ce odmah rijesiti stvar. Rjesenje drugostupanjnskog organa done-seno po ovoj odredbi je konacno.

9. Rok za donosenje rjesenja po zalbi

Clanak 244.

(1) Rjesenje po zalbi mora se donijeti i dostaviti stranci sto prije, a najkasnije u roku od 30 dana racunajuci od dana predaje zalbe, ako posebnim propisom nije odredjen kraci rok.

(2) Ako stranka odustane od zalbe, postupak po zalbi obustavlja se zakljuckom.

10. Dostavljanje drugostupanjnskog rjesenja

Clanak 245.

Organ koji je rijesio stvar u drugom stupnju salje, po pravilu, svoje rjesenje sa spisima predmeta prvostupanjnskom organu, koji je duzan da rjesenje dostavi strankama u roku od pet dana od dana prijema spisa.

B) IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

XV - OBNOVA POSTUPKA

1. Pokretanje obnove postupka

Clanak 246.

Postupak okončan rjesenjem ili zakljuckom protiv koga nema redovnog pravnog lijeka u upravnom postupku (konacno u upravnom postupku) obnovit ce se:

1) ako se sazna za nove cinjenice, ili se nadje ili stekne mogucnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u

svezi s vec izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drugacijeg rjesenja, da su

- te cinjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u ranijem postupku;
- 2) ako je rjesenje doneseno na podlozi lazne isprave ili laznog iskaza svjedoka ili vjestaka, ili ako je doslo kao posljedica kakvog djela kaznjivog po kaznenom zakonu
  - 3) ako se rjesenje temelji na presudi donesenoj u kaznenom postupku ili u postupku o privrednom prestupu, a ta presuda je pravomocno ukinuta;
  - 4) ako je rjesenje povoljno za stranku doneseno na temelju neistinitih navoda stranke kojima je organ koji je vodio postupak bio doveden u zabludu;
  - 5) ako se rjesenje organa koji je vodio postupak temelji na nekom prethodnom pitanju, a nadležni organ je to pitanje kasnije rijesio u bitnim tockama drugacije;
  - 6) ako je u donosenju rjesenja ucestvovala sluzbena osoba koja je po zakonu morala biti izuzeta;
  - 7) ako je rjesenje donijela sluzbena osoba nadleznog organa koja nije bila ovlastena za njegovo donosenje;
  - 8) ako kolegijalni organ koji je donio rjesenje nije rjesavao u sastavu predvidjenom vazecim propisima ili ako za rjesenje nije glasala propisana vecina;
  - 9) ako osobi koja je trebala da sudjeluje u svojstvu stranke nije bila data mogucnost da sudjeluje u postupku;
  - 10) ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik, a po zakonu je trebalo da je zastupa;
  - 11) ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila data mogucnost da se pod uvjetima iz clanka 16. ovog zakona sluzi svojim jezikom.

Clanak 247.

- (1) Obnovu upravnog postupka moze traziti stranka, a organ koji je donio rjesenje kojim je postupak okoncan, moze pokrenuti obnovu postupka po sluzbenoj duznosti.
- (2) Zbog okolnosti navedenih u clanku 246. toc. 1, 6, 7, 8. i 11. ovog zakona, stranka moze traziti obnovu postupka samo ako bez svoje krivice nije bila u stanju da u ranijem postupku iznese okolnosti zbog kojih trazi obnovu.
- (3) Iz razloga navedenih u clanku 246. toc. 6. do 11. ovog zakona, stranka ne moze traziti obnovu postupka, ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u ranijem postupku.
- (4) Tuzilac moze traziti obnovu postupka pod istim uvjetima kao i stranka.

Clanak 248.

Ako je rjesenje po kome se trazi obnova upravnog postupka bilo predmet upravnog spora, obnova se moze dozvoliti samo zbog onih cinjenica koje je organ utvrdio u ranijem upravnom postupku, a ne i zbog cinjenica koje je utvrdio sud u svom postupku.

Clanak 249.

- (1) Stranka moze traziti obnovu postupka u roku od 30 dana, i to:
  - 1) u slucaju iz clanka 246. tocka 1. - od dana kad je stranka mogla iznijeti nove cinjenice, odnosno upotrijebiti nove dokaze;
  - 2) u slucaju iz clanka 246. toc. 2. i 3. - od dana kad je stranka saznala za pravomocnu presudu u kaznenom postupku, ili u postupku o privrednom prestupu, a ako se postupak ne moze provesti, od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se

postupak ne može pokrenuti, odnosno za okolnosti zbog kojih nema mogućnosti za kazneno gonjenje, odnosno za gonjenje za privredni prijestup;

3) u slučaju iz članka 246. točka 5. - od dana kad je stranka mogla upotrijebiti novi akt (presudu, rješenje);

4) u slučaju iz članka 246. toč. 4, 6, 7. i 8. - od dana kad je stranka saznala za razlog obnove;

5) u slučaju iz članka 246. toč. 9, 10. i 11. - od dana kad je rješenje dostavljeno stranci.

(2) Ako bi rok određen u stavku 1. ovog članka, počeo teći prije nego što je rješenje postalo konačno u upravnom postupku, taj će se rok računati od dana kad rješenje postane konačno, odnosno od dostavljanja konačnog rješenja nadležnog organa.

(3) Nakon proteka roka od pet godina od dostavljanja konačnog rješenja stranci obnova se ne može tražiti niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti.

(4) Iznimno, i poslije roka od pet godina, obnova se može tražiti, odnosno pokrenuti samo iz razloga navedenih u članku 246. toč. 2, 3. i 5. ovog zakona.

Članak 250.

(1) Upravni postupak može se obnoviti iz razloga navedenih u članku 246. točka 2. ovog zakona i ako se kazneni postupak ne može provesti, ili ako postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti.

(2) Prije donosenja zaključka o obnovi upravnog postupka iz razloga navedenih u članku 246. točka 2. ovog zakona, službena osoba će od organa nadležnog za kazneno gonjenje zatražiti obavještenje o tome da li je kazneni postupak obustavljen, odnosno da li postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti. Službena osoba ne mora zatražiti takvo obavještenje ako je nastupila zastarjelost kaznenog gonjenja ili ako je nastupila smrt lica na čiju se kaznenu odgovornost ukazuje u zahtjevu za obnovu upravnog postupka, odnosno ako okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti sama službena osoba može sa sigurnošću utvrditi.

Članak 251.

Stranka je dužna u prijedlogu za obnovu postupka učiniti vjerojatnim okolnosti na kojim temelji prijedlog, kao i okolnost da je prijedlog stavljen u zakonskom roku.

2. Rješavanje o obnovi postupka

Članak 252.

(1) Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje ili šalje organu koji je o predmetu rješavao u prvom stupnju ili organu koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(2) O prijedlogu za obnovu postupka rješava onaj organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(3) Kad se obnova traži po rješavanju koje je doneseno u drugom stupnju, prvostupanjski organ koji primi prijedlog za obnovu priključit će spise predmeta prijedlogu i poslat će organu koji je rješavao u drugom stupnju odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema prijedloga.

Članak 253.

(1) Kad organ koji je nadležan za rješavanje o prijedlogu za obnovu primi prijedlog, dužan je da ispita da li je prijedlog pravovremen i izjavljen od strane ovlastene osobe i da li je okolnost

na kojoj se prijedlog temelji ucinjena vjerovatnom.

(2) Ako uvjeti iz stavka 1. ovog clanka nisu ispunjeni, nadležni organ ce svojim zakljuckom odbaciti prijedlog.

(3) Ako su uvjeti iz stavka 1. ovog clanka ispunjeni, nadležni organ ce ispitati da li su okolnosti, odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu takvi da bi mogli dovesti do drugacijeg rjesenja, pa ako utvrdi da nisu, odbit ce prijedlog svojim rjesen-jem.

Clanak 254.

(1) Ako nadležni organ ne odbaci niti odbije prijedlog za obnovu na temelju clanka 253. ovog zakona, donijet ce zakljucak da se obnova postupka dozvoljava i odredit ce u kome ce se opsegu postupak obnoviti. Ako se obnova postupka pokrece po sluzbenoj duznosti, nadležni organ donijet ce zakljucak kojim se obnova dozvoljava, ako prethodno utvrdi da su za obnovu ispun-jeni zakonski uvjeti. Ranije radnje u postupku na koje ne utjecu razlozi obnove nece se ponavljati.

(2) Kad je to prema okolnostima slucaja moguće, a u interesu je ubrzanja postupka, nadležni organ moze, cim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, prijeci na one radnje postupka koje se imaju obnoviti ne donoseci poseban zakljucak kojim se obnova doz-voljava.

(3) Kad o prijedlogu za obnovu odlucuje drugostupanjski organ, on ce sam izvršiti potrebne radnje u obnovljenom pos-tupku, a iznimno, ako nadje da ce te radnje brze i ekonomicnije izvršiti prvostupanjski organ, naložit ce mu da to ucini i da mu materijal o tome dostavi u odredjenom roku koji ne moze biti duzi od osam dana. Prvostupanjski organ je obvezan postupiti po nalogu drugostupanjskog organa.

Clanak 255.

Na podlozi podataka pribavljenih u prijasnjem i u ob-novljenom u pravnom postupku, nadležni organ donosi rjesenje o stvari koja je bila predmet obnove postupka, i njime moze prijasnje rjesenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rjesenjem. U ovom drugom slucaju, a s obzirom na sve okolnosti pojedinog slucaja, organ moze prijasnje rjesenje ponistiti ili ukinuti.

Clanak 256.

(1) Protiv zakljucka donesenog o prijedlogu za obnovu pos-tupka, kao i protiv rjesenja donesenog u obnovljenom postupku, moze se izjaviti zalba samo kad je taj zakljucak, odnosno rjesenje donio prvostupanjski organ.

(2) Ako je zakljucak ili rjesenje u obnovi postupka donio drugostupanjski organ, protiv tog zakljucka odnosno rjesenja moze se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Clanak 257.

(1) Prijedlog za obnovu postupka, po pravilu, ne odgadja izvršenje rjesenja po kome se obnova trazi, ali organ koji je nadležan za odlucivanje o prijedlogu za obnovu postupka, ako smatra da ce prijedlog za obnovu biti uvazen, moze po sluzbenoj duznosti ili na zahtjev stranke rijesiti da se odgodi izvršenje dok se ne odluci o pitanju obnove postupka.

(2) Zakljucak kojim se dopusta obnova postupka odgadja izvršenje rjesenja protiv koga je obnova dozvoljena.

XVI - OSOBITI SLUCAJEVI PONISTAVANJA, UKIDANJA

I MIJENJANJA RJESENJA

1. Mijenjanje i ponistavanje rjesenja u svezi s upravnim sporom

Clanak 258.

(1) Organ protiv cijeg je rjesenja pravovremeno pokrenut upravni spor moze do okoncanja spora, ako uvazava sve zahtjeve tuzbe, ponistiti ili izmijeniti svoje rjesenje iz onih razloga iz kojih bi sud mogao ponistiti takvo rjesenje, ako se time ne vrijedja pravo stranke u upravnom postupku ili trece osobe.

(2) Rjesenje o ponistavanju ili izmjeni rjesenja sukladno odredbi stavka 1. ovog clanka, organ donosi po sluzbenoj duznosti u momentu kad iz tuzbe koju mu je sud dostavio na odgovor i uvidom u cijeli spis utvrdi da je tuzba osnovana.

(3) Rjesenje doneseno po odredbi stavka 2. ovog clanka dostavlja se stranci i sudu kod kojeg je pokrenut upravni spor. Rjesenje se donosi u roku koji je sud odredio za davanje odgovora na tuzbu, odnosno prije nego se okonca upravni spor.

2. Zahtjev za zastitu zakonitosti

Clanak 259.

(1) Protiv pravomocnog rjesenja donesenog u stvari u kojoj se ne moze voditi upravni spor, a sudska zastita nije osigurana ni izvan upravnog spora, tuzilac ima pravo da podigne zahtjev za zastitu zakonitosti, ako smatra da je rjesenjem povrijedjen zakon.

(2) Zahtjev za zastitu zakonitosti po odredbi stavka 1. ovog clanka moze se podici u roku od 30 dana od dana kad je rjesenje dostavljeno tuzitelju, a ako mu nije dostavljeno - u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja stranci.

(3) Zahtjev za zastitu zakonitosti podize federalni tuzitelj kad o zahtjevu rjesava federalni organ, a kantonalni-zupanijski tuzitelj - kad o zahtjevu rjesava kantonalni-zupanijski organ odnosno gradska ili opcinska sluzba za upravu.

(4) O zahtjevu za zastitu zakonitosti protiv rjesenja koje je u upravnom postupku donio federalni organ uprave ili federalna ustanova, rjesava federalni organ uprave koji je nadležan za rjesavanje po zalbi protiv pobijanog rjesenja, a ako takvog organa uprave nema - Vlada Federacije.

(5) O zahtjevu za zastitu zakonitosti protiv rjesenja koje je u upravnom postupku donio kantonalno-zupanijski organ uprave ili ustanova, odnosno gradska ili opcinska sluzba za upravu, o zahtjevu za zastitu zakonitosti kantonalni-zupanijski organ uprave koji je nadležan za rjesavanje po zalbi protiv pobijanog rjesenja, a ako takvog organa uprave nema - vlada kantona-z upanije.

(6) Povodom zahtjeva za zastitu zakonitosti nadležni organ moze ukinuti pobijano rjesenje ili odbiti zahtjev. Protiv rjesenja donesenog po zahtjevu za zastitu zakonitosti zalba nije dopustena.

(7) Inicijativu nadležnom tuziocu za podnosenje zahtjeva za zastitu zakonitosti moze podnijeti i stranka i druga zainteresirana osoba.

3. Ponistavanje i ukidanje rjesenja po pravu nadzora

Clanak 260.

(1) Rjesenje koje je konacno u upravnom postupku nadlezni ce organ ponistiti po pravu nadzora:

1) ako je rjesenje donio stvarno nenadlezni organ, a nije rijec o slucaju predvidjenom u clanku 264. tocka 1. ovog zak-ona;

2) ako je u istoj stvari ranije doneseno pravomocno rjesenje kojim je ta upravna stvar drugacije rijesena;

3) ako je rjesenje donio jedan organ bez suglasnosti, potvrde, odobrenja ili misljenja drugog organa, a ovo je potrebno po zakonu ili drugom propisu utemeljenom na zakonu;

4) ako je rjesenje donio mjesno nenadlezan organ;

5) ako je rjesenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene, pritiska ili druge nedopustene radnje.

(2) Rjesenje koje je konacno u upravnom postupku moze se ukinuti po pravu nadzora ako je njime ocigledno povrijedjen materijalni zakon. U stvarima u kojima sudjeluju dvije ili vise stranaka sa suprotnim interesima, rjesenje se moze ukinuti samo po pristanku zainteresiranih stranaka.

(3) Ako je za donosenje rjesenja nadlezan organ uprave odnosno gradska ili opcinska sluzba za upravu, a rjesenje je donijelo zakonodavno tijelo ili organ izvrsne vlasti Federacije ili kantona-zupanije ili opcine odnosno grada, takvo se rjesenje ne moze ponistiti na osnovu odredbe tocke 1. stavka 1. ovog clanka, zbog toga sto ga nije donio nadlezni organ.

Clanak 261.

(1) Rjesenje moze ponistiti ili ukinuti po pravu nadzora drugostupanjski organ. Ako nema drugostupanjskog organa, rjesenje moze ponistiti ili ukinuti Vlada Federacije, ako se radi o rjesenju federalnog organa uprave ili federalne ustanove, odnosno vlada kantona-zupanije ako se radi o rjesenju kantonalnog-z upanijskog organa uprave ili kantonalne - zupanijske ustanove, kao i o rjesenju opcinskog nacelnika ili gradonacelnika, odnosno opcinske ili gradske sluzbe za upravu.

(2) Nadlezan organ donosi rjesenje o ponistenju rjesenja po sluzbenoj duznosti, na zahtjev stranke, tuzioca ili ombudsmana, a rjesenje o ukidanju po sluzbenoj duznosti ili na zahtjev tuzioca ili ombudsmana.

(3) Rjesenje o ponistenju na temelju toc. 1, 2. i 3. stavka 1. clanka 260. ovog zakona, moze se donijeti u roku od pet godina, a na temelju tocke 4. stavka 1. tog clanka - u roku od jedne godine od dana kad je rjesenje postalo konacno u upravnom postupku.

(4) Rjesenje o ponistenju rjesenja na temelju clanka 260. stavak 1. tocka 5. ovog zakona, moze se donijeti bez obzira na rokove utvrdjene u stavku 3. ovog clanka.

(5) Rjesenje o ukidanju na temelju stavka 2. clanka 260. ovog zakona moze se donijeti u roku od jedne godine od dana kad je rjesenje postalo konacno u upravnom postupku.

(6) Protiv rjesenja donesenog na osnovu clanka 260. ovog zakona, nije dopustena zalba, vec se protiv njega moze nepos-redno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

4. Ukidanje i mijenjanje pravomocnog rjesenja uz pristanak ili na zahtjev stranke

Clanak 262.

(1) Ako je pravomocnim rjesenjem stranka stekla neko pravo, a organ koji je donio to rjesenje smatra da je u tom rjesenju nepravilno primijenjen materijalni zakon, moze rjesenje ukinuti ili izmijeniti radi njegovog uskladjivanja sa zakonom samo ako stranka koja je na temelju tog

rjesenja stekla pravo na to pristane i ako se time ne vrijedja pravo trece osobe. Pristanak stranke je obvezan i za izmjenu na stetu stranke pravomocnog rjesenja kojim je stranci odredjena obveza.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1. ovog clanka, a na zahtjev stranke, moze se ukinuti ili izmijeniti i pravomocno rjesenje koje je nepovoljno po stranku. Ako organ nadje da nema potrebe da se rjesenje ukine ili izmijeni, duzan je da o tome obavijesti stranku.

(3) Izmjena rjesenja na temelju ovog clanka djeluje samo ubuduce.

(4) Rjesenje na osnovu st. 1. i 2. ovog clanka, donosi prvos-tupanjski organ koji je donio rjesenje, a drugostupanjski organ samo kad je svojim rjesenjem odlucio o stvari. Ako je taj organ ukinut ili je prestao biti nadlezan u stvari o kakvoj je rijec, rjesenje donosi organ koji je za tu stvar nadlezan u vrijeme donosenja rjesenja.

(5) Zalba protiv novog rjesenja donesenog na osnovu ovog clana dopustena je samo ako je to rjesenje donio prvostupanjski organ. Ako je rjesenje donio drugostupanjski organ, odnosno ako je rjesenje prvostupanjskog organa konacno, protiv tog rjesenja moze se pokrenuti upravni spor.

5. Izvanredno ukidanje rjesenja

Clanak 263.

(1) Izvršno rjesenje moze se ukinuti ako je to potrebno radi otklanjanja teske i neposredne opasnosti po zivot i zdravlje ljudi, javnu sigurnost, javni mir i poredak ili javni moral, ili radi otklanjanja poremećaja u privredi, ako se to ne bi moglo uspješno otkloniti drugim sredstvima, kojima bi se manje diralo u stecena prava. Rjesenje se moze ukinuti i samo djelimicno, u opsegu koliko je neophodno da se opasnost otkloni ili zastite navedeni javni interesi.

(2) Ako je rjesenje donio prvostupanjski organ, to rjesenje moze, u smislu stavka 1. ovog clanka, ukinuti drugostupanjski organ, a ako drugostupanjskog organa nema - odgovarajuci organ iz stavka 1. clanka 261. ovog zakona.

(3) Protiv rjesenja kojim se izvršno rjesenje ukida dopustena je zalba samo kad je to rjesenje donio prvostupanjski organ. U protivnom protiv takvog rjesenja moze se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

(4) Stranka koja usljed ukidanja rjesenja trpi stetu ima pravo na naknadu samo stvarne stete. Za rjesavanje o zahtjevu za naknadu stete nadlezan je u prvom stepenu sud koji bi po Zakonu o upravnim sporovima bio nadlezan za rjesavanje upravnog spora protiv rjesenja donesenog na temelju ovog clanka. O visini naknade stete ovaj sud rjesava po opcim pravilima o naknadi stete uzimajuci u obzir sve okolnosti slucaja.

6. Oglasavanje rjesenja nistavim

Clanak 264.

Nistavim se oglašava rjesenje:

- 1) koje je u upravnom postupku doneseno u stvari iz sudske nadleznosti ili u stvari o kojoj se uopce ne moze rjesavati u upravnom postupku;
- 2) koje bi svojim izvršenjem moglo prouzrokovati neko djelo kaznjivo po kaznenom zakonu;
- 3) cije izvršenje uopce nije moguće;
- 4) koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke (clanak 124.), a na koje rjesenje stranka nije naknadno

izricito ili precutno pristala;

5) koje sadrzi nepravilnost koja je po nekoj izricitoj zakon-skoj odredbi predvidjena kao razlog nistavosti.

Clanak 265.

(1) Rjesenje se moze u svako doba oglasiti nistavim po sluzbenoj duznosti ili po prijedlogu stranke ili tuzioca ili om-budsmana.

(2) Rjesenje se moze oglasiti nistavim u cijelosti ili djelimicno.

(3) Rjesenje oglasava nistavim organ koji ga je donio ili drugostupanjski organ, a ako drugostupanjskog organa nema -odgovarajuc i organ iz stavka 1. clanka 261. ovog zakona.

(4) Protiv rjesenja kojim se neko rjesenje oglasava nistavim ili se odbija prijedlog stranke ili tuzioca ili ombudsmana za oglasavanje rjesenja nistavim, dopustena je zalba. Ako nema organa koji rjesava o zalbi, protiv takvog rjesenja moze se nepos-redno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

7. Pravne posljedice ponistavanja i ukidanja

Clanak 266.

(1) Ponistavanjem rjesenja i oglasavanjem rjesenja nistavim, ponistavaju se i pravne posljedice koje je takvo rjesenje proiz-velo.

(2) Ukidanjem rjesenja ne ponistavaju se pravne posljedice koje je rjesenje vec proizvelo do dana ukidanja, ali se

onemogucava daljnje proizvodjenje pravnih posljedica ukinutog rjesenja.

(3) Organ koji sazna za rjesenje kojim je povrijedjen zakon, a povreda moze biti razlog za obnovu postupka, odnosno za ponistavanje, ukidanje ili mijenjanje rjesenja, duzan je bez odgadjanja da o tome obavijesti organ nadlezan za pokretanje postupka i donosenje rjesenja.

CETVRTI DIO

XVII - IZVRSENJE RJESENJA I ZAKLJUCAKA

1. Opce odredbe

Clanak 267.

(1) Rjesenje doneseno u upravnom postupku izvrstuje se posto postane izvršno.

(2) Prvostupanjsko rjesenje postaje izvršno:

1) istekom roka za zalbu, ako zalba nije izjavljena;

2) dostavom stranci, ako zalba nije dopustena;

3) dostavom stranci, ako zalba ne odgadja izvršenje;

4) dostavom stranci rjesenja kojim se zalba odbacuje ili odbija.

(3) Drugostupanjsko rjesenje kojim je izmijenjeno prvostu-panjsko rjesenje postaje izvršno kad se dostavi stranci.

(4) Ako je u rjesenju odredjeno da se radnja koja je predmet izvršenja moze izvršiti u ostavljenom roku, rjesenje postaje izvršno istekom tog roka. Ako rjesenjem nije odredjen rok za izvršenje radnje, rjesenje postaje izvršno u roku od 15 dana od dana donosenja rjesenja.

Rjesenjem ostavljeni rok za izvršenje rjesenja, odnosno propisani rok od 15 dana za izvršenje pocinje da tece od dana kad rjesenje, u smislu st. 2. i 3. ovog clanka, postane izvršno.

(5) Izvršenje se moze provesti i na temelju zakljucenog poravnanja, ali samo protiv osobe

koja je ucestvovala u zak-ljuc ivanju poravnanja.

(6) Ako se rjesenje odnosi na dvije ili vise stranaka koje u postupku ucestvuju sa istovjetnim zahtjevima, zalba koju pod-nese bilo koja od tih stranaka, sprecava izvrsnost rjesenja.

(7) Nakon isteka roka od pet godina od dana kad je rjesenje postalo izvrsno, ne moze se traziti njegovo izvrsenje.

Clanak 268.

(1) Zakljucak donesen u upravnom postupku izvrsuje se posto postane izvrsan.

(2) Zakljucak protiv koga se ne moze izjaviti posebna zalba, kao i onaj zakljucak protiv koga se moze izjaviti posebna zalba koja ne odgadja izvrsenje zakljucka, postaje izvrsan priopcenjem, odnosno dostavom stranci.

(3) Kad je zakonom ili samim zakljuckom odredjeno da zalba odgadja izvrsenje zakljucka, zakljucak postaje izvrsan istekom roka za zalbu, ako zalba nije izjavljena, a ako je izjavljena - dostavljanjem stranci rjesenja kojim se zalba odbacuje ili odbija.

(4) U ostalim slucajevima zakljucak postaje izvrsan pod uvjetima propisanim za izvrsnost rjesenja u clanku 267. st. 3, 4. i 6. ovog zakona.

(5) Odredbe ovog zakona o izvrsenju rjesenja vase i za izvrsenje zakljucka.

Clanak 269.

Izvršenje rjesenja donesenog u upravnom postupku provodi se radi ostvarivanja novcanih potrazivanja ili nenovcanih obveza.

Clanak 270.

(1) Kad postoji mugucnost da se izvrsenje provede na vise nacina i primjenom raznih sredstava, izvrsenje ce se provesti na onaj nacin i primjenom onog sredstva koje dovodi do cilja, a koje je po izvrsenika najblaze.

(2) Nedjeljom i u dane praznika kada se ne radi, kao i nocu, radnje izvrsenja mogu se provoditi samo iznimno i to ako postoji opasnost od nastanka znatne stete i ako je organ koji provodi izvrsenje izdao za to pismeni nalog.

Clanak 271.

(1) Izvršenje se provodi protiv osobe koja je obvezna da ispuni obvezu (izvršenik), odnosno njegovih nasljednika ili pravnih slijednika.

(2) Izvršenje se provodi po sluzbenoj duznosti ili na prijedlog stranke.

(3) Po sluzbenoj duznosti izvrsenje se provodi kad to nalaze javni interes. Izvršenje koje je u interesu stranke provodi se na prijedlog stranke (trazilac izvrsenja).

Clanak 272.

(1) Izvršenje rjesenja provodi se administrativnim putem (administrativno izvrsenje), a u slucajevima predvidjenim ovim zakonom- sudskim putem (sudsko izvrsenje).

(2) Administrativno izvrsenje provode organi uprave po odredbama ovog, odnosno posebnog zakona, a sudsko izvrsenje - nadlezni sud po propisima koji vase za sudsko izvrsenje.

Clanak 273.

- (1) Izvršenje radi ispunjenja nenovcanih obveza izvršenika provodi se administrativnim putem.
- (2) Izvršenje radi ispunjenja novcanih potraživanja provodi se sudskim putem. Izuzetno, izvršenje radi ispunjenja novcanih potraživanja iz primanja na temelju radnog odnosa može se provesti administrativnim putem po pristanku izvršenika.

Članak 274.

- (1) Administrativno izvršenje provodi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, ako posebnim propisom nije za to određen drugi organ.
- (2) Ako je propisano da administrativno izvršenje ne može provoditi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, a posebnim propisima nije određen organ koji je za to ovlašten, izvršenje provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem se području nalazi prebivaliste, odnosno boraviste izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim-zupanijskim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.
- (3) Administrativno izvršenje rješenja koja donose institucije koje imaju javne ovlasti, koje nisu zakonom ovlaštene da same izvršuju svoja rješenja, dozvoljava i provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem području se nalazi prebivaliste, odnosno boraviste izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim-zupanijskim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.
- (4) Organi unutarnjih poslova dužni su da organu nadležnom za provođenje izvršenja, na njegov zahtjev, pruže pomoć u provođenju izvršenja.

Članak 275.

- (1) Da bi se moglo pristupiti izvršenju rješenja potrebno je da organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja donese po službenoj dužnosti ili na zahtjev tražioca izvršenja zaključak o dozvoli izvršenja. Zaključkom se utvrđuje da je rješenje koje se ima izvršiti postalo izvršno i određuje način izvršenja. Protiv ovog zaključka dopustena je žalba nadležnom drugostupanjskom organu.
- (2) Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja koje je doneseno u upravnoj stvari po službenoj dužnosti, organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja dužan je da donese bez odgađanja kad je takvo rješenje postalo izvršno, a najkasnije u roku od 30 dana, od dana kad je rješenje postalo izvršno, ako posebnim propisima nije drugačije određeno s tim da se taj rok može produžiti još do 30 dana.
- (3) Kad administrativno izvršenje ne provodi organ koji je rješavao u prvom stupnju, već drugi organ određen posebnim propisom, tražilac izvršenja podnosi prijedlog za izvršenje tom organu ili instituciji koja ima javne ovlasti, ako je ta institucija donijela rješenje koje se ima izvršiti. Ako je rješenje postalo izvršno, ovaj organ odnosno institucija stavlja na rješenje potvrdu da je postalo izvršno (potvrda izvršnosti) i dostavlja ga radi izvršenja organu nadležnom za izvršenje s tim što obvezno istovremeno mora predložiti i način izvršenja.
- (4) Kad se po službenoj dužnosti ima provesti izvršenje rješenja organa odnosno institucije koje imaju javne ovlasti, a nisu ovlaštene za provođenje izvršenja, oni se radi izvršenja obraćaju organu nadležnom za izvršenje na način propisan u stavku 3. ovog članka.

Članak 276.

- (1) Administrativno izvršenje koje provodi organ, koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, provodi se na temelju rješenja koje je postalo izvršno i zaključka o dozvoli izvršenja.

(2) Administrativno izvršenje koje provodi koji drugi organ provodi se na temelju rješenja na kom je stavljena potvrda izvršnosti i donesen zaključak o dozvoli izvršenja.

Članak 277.

(1) U postupku administrativnog izvršenja može se izjaviti žalba koja se odnosi samo na izvršenje, a njome se ne može pobijati pravilnost rješenja koje se izvršuje.

(2) Žalba se izjavljuje nadležnom drugostupanjskom organu. Žalba ne odgadja započeto izvršenje. U pogledu roka za žalbu i organa nadležnog za rješavanje o žalbi primjenjuju se odredbe čl. 223. do 228. ovog zakona.

Članak 278.

(1) Organ nadležan za administrativno izvršenje obavezan je po službenoj dužnosti obustaviti započeto izvršenje i provedene radnje ponistiti, ako se utvrdi da je obaveza izvršena, da izvršenje nije bilo uopće dopušteno, da je bilo provedeno prema osobi koja nije u obvezi, ili ako tražilac izvršenja odustane od svog zahtjeva, odnosno ako je izvršno rješenje ponisteno ili ukinuto.

(2) Administrativno izvršenje će se odgoditi ako se utvrdi da je u pogledu izvršenja obaveze dozvoljen poček, ili je umjesto privremenog rješenja koje se izvršuje doneseno rješenje o glavnoj stvari koje se razlikuje od privremenog rješenja. Odgadjanje izvršenja odobrava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

Članak 279.

(1) Novčane kazne izrečene po ovom zakonu izvršuju organi nadležni za izvršenje novčanih kazni izrečenih za prekršaje.

(2) Novčana kazna naplaćuje se u korist Federacije ili kan-tona-z upanije ili općine odnosno grada, zavisno od toga čiji je organ izrekao kaznu.

Članak 280.

(1) Kad se ima provesti sudsko izvršenje rješenja donesenog u upravnom postupku, organ čije se rješenje ima izvršiti stavlja na rješenje potvrdu izvršnosti (članak 275. stavak 3.) i dostavlja ga radi izvršenja sudu nadležnom za izvršenje.

(2) Rješenje doneseno u upravnom postupku koje sadrži potvrdu izvršnosti jeste temelj za sudsko izvršenje. To izvršenje provodi se po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

(3) Neosnovanu potvrdu izvršnosti ukinut će rješenjem organ koji je potvrdu stavio i to rješenje odmah dostaviti sudu nadležnom za izvršenje.

2. Izvršenje nenovčanih obaveza

Članak 281.

Izvršenje radi ostvarenja nenovčanih obaveza izvršenika provodi se preko drugih osoba ili prinudom.

a) Izvršenje preko drugih osoba

Članak 282.

(1) Ako se izvršenikova obveza sastoji u izvršenju radnje koju može izvršiti i druga osoba, a izvršenik je ne izvrši uopće ili je ne izvrši u cijelosti, ova radnja će se izvršiti preko druge osobe, na trošak izvršenika. Izvršenik mora biti na to prethodno pismeno opomenut.

(2) U takvom slučaju organ koji provodi izvršenje može zaključkom naložiti izvršeniku da unaprijed položi iznos koji je potreban za podmirenje troškova izvršenja, a da se obracun naknadno izvrši. Zaključak o polaganju ovog iznosa je izvršan.

b) Izvršenje prisilom

Članak 283.

(1) Ako je izvršenik dužan da nešto dopusti ili da trpi, pa postupi protivno toj obvezi, ili ako je predmet izvršenja

izvršenikova radnja koju ne može umjesto njega da izvrši druga osoba, organ koji provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjavanje obveze izricanjem novčanih kazni.

(2) Organ koji provodi izvršenje najprije će zaprijetiti izvršeniku primjenom prisilnog sredstva ako svoju obvezu ne

izvrši u ostavljenom roku. Ako izvršenik u toku tog roka poduzme koju radnju protivno svojoj obvezi, ili ako ostavljeni rok bezuspješno proteče, zapriječeno prisilno sredstvo će se odmah izvršiti, a ujedno će se odrediti novi rok za izvršenje radnje i zaprijetiti novom, strožijom prisilnom mjerom.

(3) Prisilna novčana kazna koja se na osnovu stavka 2. ovog članka izriče prvi put ne može biti veća od 50 DM. Svaka kasnija prisilna novčana kazna može biti ponovo izrečena u istom iznosu.

(4) Naplaćena novčana kazna se ne vraća.

Članak 284.

Ako se izvršenje nenovčane obveze ne može uopće ili ne može pravovremeno provesti primjenom sredstava predviđenih u čl. 282. i 283. ovog zakona, izvršenje se, prema prirodi obveze, može provesti i neposrednom prisilom, ukoliko propisima nije drugačije određeno.

Članak 285.

(1) Kad je na temelju rješenja provedeno izvršenje, a to rješenje se kasnije poništi ili izmijeni, izvršenik ima pravo da traži da mu se vrati ono što mu je oduzeto, odnosno da se vrati u stanje koje proizilazi iz novog rješenja.

(2) O traženju izvršenika iz stavka 1. ovog članka rješava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

3. Izvršenje radi osiguranja i privremeni zaključak

a) Izvršenje radi osiguranja

Članak 286.

(1) Radi osiguranja izvršenja može se zaključkom dopustiti izvršenje rješenja i prije nego što je ono postalo izvršno, ako bi bez toga moglo biti osujeceno ili znatno otežano izvršenje nakon što rješenje postane izvršno.

(2) Ako je riječ o obvezama koje se prisilno izvršuju samo na prijedlog stranke, predlagac

mora opasnost od sprečavanja ili otežavanja ispunjenja učiniti vjerojatnim, a organ može izvršenje iz stavka 1. ovog članka uvjetovati davanjem osiguranja prema članku 215. stavku 2. ovog zakona.

(3) Protiv zaključka donesenog na prijedlog stranke za izvršenje radi osiguranja, kao i protiv zaključka donesenog po službenoj dužnosti, dopustena je posebna žalba. Žalba protiv zaključka kojim je određeno izvršenje radi osiguranja ne odgadja provodjenje izvršenja.

Članak 287.

(1) Izvršenje radi osiguranja može se provoditi administrativnim ili sudskim putem.

(2) Kad se izvršenje radi osiguranja provodi sudskim putem, sud postupi po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

Članak 288.

Izvršenje privremenog rješenja (članak 215.) može se provoditi samo u onom opsegu i u onim slučajevima ukoliko je dopušteno izvršenje radi osiguranja (cl. 286. i 287.).

b) Privremeni zaključak o osiguranju

Članak 289.

(1) Ako postoji ili je učinjena bar vjerojatnom obveza stranke, a postoji opasnost da će obvezana stranka raspolaganjem imovine, dogovorom s trećim osobama ili na drugi način osujetiti ili znatno otežati izvršenje te obveze, organ nadležan za donošenje rješenja o obvezi stranke može prije donošenja rješenja o toj obvezi donijeti privremeni zaključak radi osiguranja izvršenja obveze. Pri donošenju privremenog zaključka nadležni organ dužan je voditi računa o odredbi članka 270. ovog zakona i obrazložiti zaključak.

(2) Donošenje privremenog zaključka može se uvjetovati davanjem osiguranja predviđenog u članku 215. stavku 2. ovog zakona.

(3) Glede privremenog zaključka donesenog na temelju stavka 1. ovog članka, primjenjivat će se odredbe članka 286. stavak 3. i članka 287. ovog zakona.

Članak 290.

(1) Ako je pravomocnim rješenjem utvrđeno da pravno ne postoji obveza stranke za čije je osiguranje bio donesen privremeni zaključak, ili je na drugi način utvrđeno da je zahtjev za donošenje privremenog zaključka bio neopravdan, predlagac u čiju je korist privremeni zaključak donesen naknaditi će protivnoj stranci štetu koja joj je uzrokovana donesenim zaključkom.

(2) O naknadi štete iz stavka 1. ovog članka rješava organ koji je donio privremeni zaključak.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovog članka očito da je privremeni zaključak bio isposlovan iz objesti, predlagac će se kazniti novčanom kaznom do 50 DM. Protiv zaključka o kazni dopustena je posebna žalba koja odgadja izvršenje zaključka.

PETI DIO

PROVODJENJE ZAKONA I PRIJELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE XVIII - MJERE ZA PROVODJENJE ZAKONA

Članak 291.

(1) Institucije koje imaju javne ovlasti ne mogu u upravnom postupku koje one vode same primjenjivati prisilne mjere privodjenja ili dovodjenja predviđene u clanku 72. st. 3. i 4., clanku 167. stavak 3. i clanku 179. st. 1. i 2. ovog zakona.

(2) Ako se u tijeku postupka koji vodi institucija koja ima javne ovlasti utvrdi da se postupak ne moze provesti uopce ili se ne moze pravilno provesti bez primjene prisilnih mjera predviđenih u odredbama stavka 1. ovog clanka, ta institucija ce se obratiti kantonalnom - zupanijskom organu uprave nadležnom za poslove opce uprave, radi primjene te prinudne mjere, ako federalnim odnosno kantonalnim-zupanijskim zakonom nije odredjen drugi organ. Na trazenje institucije koja ima javne ovlasti, taj kantonalno- zupanijski organ je ovlasten da primijeni predviđenu prisilnu mjeru privodjenja odnosno dovodjenja, ako se utvrdi da je to neophodno radi provodjenja postupka.

(3) Ako kantonalni-zupanijski organ uprave kome se institucija koja ima javne ovlasti obratila u smislu stavka 2. ovog clanka, ne donese u roku od pet dana zakljucak o primjeni prinudne mjere, duzan je odmah obavijestiti tu instituciju, zbog cega smatra da ne treba primijeniti trazenu prinudnu mjeru privodjenja odnosno dovodjenja.

(4) U slucaju, da organ iz stavka 3. ovog clanka, ne donese u roku zakljucak o primjeni prinudne mjere ili ne obavijesti instituciju u propisanom roku o razlozima neprimjenjivanja prinudne mjere, institucija koja ima javne ovlasti moze u roku od osam dana od isteka roka iz stavka 3. ovog clanka, uloziti prigovor Federalnom ministarstvu pravde. Ovaj organ duzan je odluciti o prigovoru u roku od tri dana od prijema prigovora.

Clanak 292.

(1) U organima uprave, kao i u institucijama koje imaju javne ovlasti, ako zakonom nije drugacije odredjeno, ovlastenje za poduzimanje radnji u upravnom postupku i ovlastenje za rjesavanje u upravnim stvarima (clanak 36.) moze se dati samo osobi koja ima zakonom propisanu odgovarajucu strucnu spremu, radno iskustvo i polozen strucni ispit.

(2) Osobe iz stavka 1. ovog clanka, polazu strucni ispit prema federalnim propisima koji se odnose na polaganje strucnog ispita sluzbenika federalnih organa uprave.

Clanak 293.

(1) Rukovoditelji federalnih i kantonalnih-zupanijskih organa uprave, a u gradu - gradonacelnik i u opcini - opcinski nacelnik odnosno rukovoditelji institucija koje imaju javne ovlasti, odgovorni su za pravilnu i dosljednu primjenu ovog zakona, a narocito su odgovorni da se upravne stvari rjesavaju u zakonom propisanim rokovima. U cilju pravilnog i efikasnog rjesavanja stvari u upravnom postupku, te odgovorne osobe su obvezne poduzimati mjere da se kontinuirano osigurava i provodi strucno usavršavanje sluzbenika i drugih osoba koje rade na rjesavanju upravnih stvari.

(2) Sluzbena osoba koja je ovlastena za poduzimanje radnji u upravnom postupku odnosno koja je ovlastena za rjesavanje u upravnim stvarima, duzna je da u roku od tri dana od isteka roka za rjesavanje iz cl. 216. i 244. ovog zakona, obavijesti pismeno stranku o razlozima zbog kojih rjesenje, odnosno zakljucak nije donesen i o tome koje ce radnje poduzeti radi donosenja rjesenja odnosno zakljucka i pouciti stranku koja pravna sredstva moze koristiti. To obavjestenje se istovremeno mora da dostavi i odgovornim osobama iz stavka 1. ovog clanka radi poduzimanja mjera da se rjesenje odnosno zakljucak donese bez odlaganja.

(3) Sluzbena osoba iz stavka 2. ovog clanka koja je ovlastena da vodi upravni postupak odnosno da rjesava upravne stvari cinu tezu povredu radne duznosti, ako je njenom krivicom

doslo do neizvršenja određenih procesnih radnji u upravnom postupku, radi kojih se rješenje odnosno zaključak nije mogao donijeti u zakonskom roku.

(4) Nadležna upravna inspekcija ima pravo da zahtijeva pokretanje postupka odgovornosti kod nadležnog organa protiv rukovoditelja organa uprave odnosno rukovoditelja institucije koja ima javne ovlasti, koji propuste vršenje dužnosti iz stavka 1. ovog članka, kao i onog koji, protivno članku 292. ovog zakona, ovlasti službenu osobu za poduzimanje radnji u postupku ili za rješavanje u upravnim stvarima koja ne ispunjava propisane uvjete, kao i disciplinski postupak protiv osoba iz stavka 3. ovog članka.

Članak 294.

(1) U gradu - gradonačelnik, a u općini - općinski načelnik, obvezni su jedanput godišnje podnijeti pismeni izvještaj gradskom odnosno općinskom vijeću o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku od strane svih gradskih odnosno općinskih službi za upravu.

(2) Primjerak izvještaja iz stavka 1. ovog članka, istovremeno se dostavlja i kantonalnom-zupanijskom organu uprave nadležnom za opću upravu.

(3) Kantonalni-zupanijski organi uprave i upravne ustanove obvezni su da godišnji izvještaj o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku iz svoje nadležnosti podnesu kantonalno-zupanijskoj vladi, a federalni organ uprave i federalne ustanove izvještaj podnose Vladi Federacije.

(4) Kantonalni-zupanijski i federalni organi uprave obvezni su primjerak izvještaja iz stavka 3. ovog članka, dostaviti i Federalnom ministarstvu pravde, a kantonalni-zupanijski organi uprave svoj izvještaj dostavljaju i kantonalnom-zupanijskom organu uprave nadležnom za opću upravu.

(5) Kantonalni-zupanijski organ uprave nadležan za poslove opće uprave, odnosno Federalno ministarstvo pravde, izvještaj iz stavka 2. odnosno stavka 4. ovog članka, koristi za poduzimanje odgovarajućih mjera putem upravne inspekcije i drugih mjera za koje su zakonom ovlasteni radi pravilne i dosljedne primjene odredaba ovog zakona.

(6) Izvještaj iz stavka 1. odnosno stavka 3. ovog članka sadrži naročito slijedeće podatke: broj podnesenih zahtjeva od stranaka, broj pokrenutih upravnih postupaka po službenoj dužnosti, način i rokove rješavanja upravnih stvari u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku, broj poništenih odnosno ukinutih upravnih akata, broj odbacenih zahtjeva, odnosno obustavljenih upravnih postupaka, broj i vrste primijenjenih prisilnih mjera odnosno izrečenih novčanih kazni i broj nerijšenih upravnih predmeta.

Članak 295.

(1) Način iskazivanja podataka u izvještajima iz stavka 1. odnosno izvještajima iz stavka 3. članka 294. ovog zakona, za gradske, općinske i kantonalne-zupanijske organe uprave i upravne ustanove propisuje rukovoditelj kantonalnog-zupanijskog organa uprave nadležnog za opću upravu, a za izvještaj federalnih organa uprave i federalnih ustanova - federalni ministar pravde.

(2) Federalni ministar pravde propisuje, po potrebi, obrasce za pozive, dostavnice, naredjenja za privođenje odnosno dovođenje, zapisnike, zapisnike u vidu knjiga, rješenja iz članka 207. stavak 1. i članka 211. i uvjerenja iz članka 118. stavak 1. ovog zakona, kao i za druge akte u upravnom postupku za potrebe federalnih organa uprave i federalnih ustanova i federalnih institucija koje imaju javne ovlasti.

(3) Rukovoditelj kantonalnog-zupanijskog organa uprave nadležnog za opću upravu, propisuje, po potrebi, obrasce iz stavka 2. ovog članka, za potrebe kantonalnih-zupanijskih

organa uprave i upravnih ustanova, kantonalnih- zupanijskih institucija koje imaju javne ovlasti i za gradske i općinske službe za upravu.

Clanak 296.

(1) Na traženje građana, organa uprave, institucija koje imaju javne ovlasti, kao i drugih organa i institucija, Federalno ministarstvo pravde dužno je davati objašnjenja o primjeni odredaba ovog zakona.

(2) Objašnjenja o primjeni odredaba ovog zakona, Federalno ministarstvo pravde može davati i po službenoj dužnosti radi osiguranja jedinstvene primjene ovog zakona.

XIX- NADZOR NAD PROVODJENJEM OVOG ZAKONA

Clanak 297.

(1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona u federalnim organima uprave i federalnim ustanovama i drugim federalnim organima, u federalnim institucijama koje imaju javne ovlasti i u kantonalnim-zupanijskim organima uprave i gradskim i općinskim službama za upravu, u pitanjima u kojima ti organi, službe i institucije u upravnom postupku rješavaju o upravnim stvarima na temelju federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, vrši Federalno ministarstvo pravde.

(2) Nadzor nad provođenjem ovog zakona u kantonalnim-zupanijskim organima uprave i kantonalnim-zupanijskim ustanovama, i drugim kantonalnim-zupanijskim organima, u gradskim i općinskim službama za upravu, kao i institucijama koje vrše javne ovlasti na temelju kantonalnog-zupanijskog zakona, u pitanjima u kojima organi, službe i institucije u upravnom postupku rješavaju o upravnim stvarima na temelju kantonalnog-zupanijskog zakona i drugog kantonalnog-zupanijskog propisa, kao i propisa općinskog i gradskog vijeca, vrši kantonalni-z

upanijski organ uprave nadležan za poslove pravosuđa.

(3) Federalno ministarstvo pravde i kantonalni-zupanijski organ uprave nadležan za poslove pravosuđa, nadzor iz st. 1. i 2. ovog članka, nad provođenjem ovog zakona ostvaruju prvenstveno putem upravne inspekcije, kao i na drugi zakonom dozvoljen način.

(4) Organi, službe i institucije iz st. 1. i 2. ovog članka, dužni su omogućiti ostvarivanje uvida u upravno rješavanje i postupati po nalogima upravne inspekcije koja vrši nadzor i na traženje te inspekcije dostavljati .

XX - KAZNENE ODREDBE

Clanak 298.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako za rješavanje u upravnim stvarima, odnosno za poduzimanje radnji u postupku odredi osobu koja ne ispunjava propisane uvjete (članak 36. stavak 2, u svezi članka 292. stavak 1),

2) ako odbije da primi pismeni podnesak stranke ili usmeno priopćenje u zapisnik, odnosno ne izda potvrdu o prijemu podneska (članak 65. st. 1, 2. i 3),

3) ako izvrši pozivanje noću suprotno odredbi članka 71. stavak 2. ovog zakona,

4) ako se pozvana osoba prinudno privede, a u pozivu nije bila naznačena primjena te mjere (članak 72. stavak 3),

5) ako se po službenoj dužnosti ne pribavljaju podaci o činjenicama o kojima se vodi službena

evidencija ili ako

se od stranke trazi da pribavi i podnese dokaze koje brze i lakse moze pribaviti organ koji vodi postupak ili ako trazi

da stranka podnese uvjerenja koja organi nisu duzni izdavati (clanak 134. stavak 3. i clanak 135. stavak 2),

6) ako nije data mogucnost stranci da se izjasni o cinjenicama i okolnostima na kojima se zasniva rjesenje, odnosno da ucestvuje u izvodjenju dokaza ili je doneseno rjesenje prije nego sto se stranci pruzi mogucnost da se izjasni o cinjenicama i okolnostima (clanak 141. stavak 3),

7) ako na zahtjev stranke nece da izda uvjerenje ili drugu ispravu o cinjenicama o kojima vodi sluzbenu evidenciju

ili ako uvjerenje ili drugu ispravu ne izda u propisanom roku ili ne donese rjesenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje uvjerenja (clanak 169. st. 1. 2, 5. i 6),

8) ako ne postupi po zahtjevu nadleznog organa u vezi davanja isprave (clanak 166),

9) ako po zahtjevu stranke ne donese rjesenje i ne dostavi ga stranci u propisanom roku (clanak 216),

10) ako zalbu sa spisima ne dostavi drugostupanjskom organu u propisanom roku (clanak 235),

11) ako ne postupi po trazanju drugostupanjskog organa ili ako u svemu ne postupi po drugostupanjskom rjesenju ili ako rjesenje ne donese u propisanom roku (clanak 239),

12) ako na zahtjev drugostupanjskog organa ne dostavi u roku trazeno obavjestenje ili ako po nalogu drugostupanjskog organa ne donese rjesenje u propisanom roku ili ako na zahtjev drugostupanjskog organa ne prikupi trazene

podatke i ne dostavi ih u propisanom roku (clanak 243),

13) ako ne donese rjesenje po zalbi u propisanom roku (clanak 244),

14) ako ne postupi po nalogu drugostupanjskog organa ili trazeni materijal ne dostavi u roku (clanak 254. stavak 3),

15) ako onemogucava uvid u upravno rjesavanje ili ako ne postupi po nalozima nadleznog organa, odnosno upravne inspekcije koja vrshi nadzor ili nece da dostavi potrebne podatke, spise i obavjestenja na zahtjev organa odnosno upravne inspekcije (clanak 297. stavak 4).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog clanka, kaznit ce se novcanom kaznom od 300 do 1.200 KM i odgovorna osoba u

instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

Clanak 299.

(1) Novcanom kaznom od 1.500 do 6.000 KM kaznit ce se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako ne pruži zatraženu pravnu pomoć ili ako ne postupi po molbi za pomoć u određenom roku (clanak 41. st. 1. i

2),

2) ako saslušanim osobama ne pročita zapisnik ili ako onemogućiti da saslušane osobe pregledaju zapisnik (clanak 76. stavak 1),

3) ako stranci ili drugoj osobi onemogućiti razgledanje spisa ili da prepisu potrebne spise (clanak 79. st. 1. i 2),

4) ako se ne sprovodi obvezno lično dostavljanje u slučajevima predviđenim u odredbi clanka 83. stavak 1.

ovog zakona,

5) ako na zahtjev stranke nece da izda uvjerenje odnosno ne donese rjesenje o odbijanju

zahtjeva u propisanom roku (clanak 170. st. 1. i 3),

6) ako ispita kao svjedoka osobu koja bi svojim iskazom povrijedila duznost cuvanja sluzbene, drzavne ili vojne tajne (clanak 173),

7) ako ne izda pismeno rjesenje u propisanom roku (clanak 212),

8) ako izvrši prisilno privodjenje ili dovodjenje suprotno clanku 291. stavak 1. ovog zakona, odnosno ako u roku ne donese zakljucak o primjeni prinudne mjere ili u roku ne odluci o prigovoru (clanak 291. st. 3. i 4),

9) ako ne poduzima mjere za kontinuirano strucno osposobljavanje i usavršavanje sluzbenih osoba koje su

ovlastene za rjesavanje u upravnim stvarima odnosno za poduzimanje radnji u postupku ili ako ne osigurava

rjesavanje upravnih stvari u propisanim rokovima ili ako u propisanom roku ne obavijesti stranku o razlozima zbog

kojih rjesenje odnosno zakljucak nije donesen (clanak 293. st. 1. i 2).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog clanka kaznit ce se novcanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM i odgovorna

osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

Clanak 300.

(1) Novcanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit ce se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako ne izuzme sluzbenu osobu kada su ispunjeni uvjeti za izuzece (cl. 42. i 43),

2) ako ne dozvoli stranci da se koristi strucnim pomagacem (clanak 62. stavak 1),

3) ako se pozivanje osobe radi prijema pismena vrši suprotno odredbi clanka 80. stavak 2. ovog zakona,

4) ako se pismeno ne dostavlja punomocniku za primanje pismena (clanak 88. stavak 1),

5) ako ne pouci svjedoka na koja pitanja moze uskratiti svjedocenje, odnosno o kojim pitanjima vjestak moze

uskratiti vjestacenje (clanak 176. stavak 3 i clanak 185. stavak 1).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog clanka, kaznit ce se novcanom kaznom u iznosu od 150 do 600 KM i odgovorna

osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

Clanak 301.

Do pustanja u opticaj KM, novcane kazne predvidjene u odredbama cl. 298. do 300. ovog zakona mogu se placati u DEM ili u protuvrijednosti valuta koje se koriste u Platnom prometu Federacije BiH po srednjem tecaju koje objavljuje nadlezna finansijska institucija na dan placanja.

Clanak 302.

(1) Odgovornom osobom u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu, u smislu odredbe clanka 298. stavak 2, clanka 299. stavak 2. i clanka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se ruko-voditelj organa uprave, za gradske sluzbe za upravu - gradonacel-nik, a u opcinским

službama za upravu - općinski načelnik, kao i službenik u tim organima i službama koji je ovlašten za rješavanje u upravnim stvarima ili ovlašten za poduzimanje rad-nji u upravnom postupku, odnosno drugi službenik koji je zadužen da neposredno izvrši određeni posao, a nije izvršio taj

posao ili je izvršio radnju protivno datoj obvezi.

(2) Odgovornom osobom u instituciji koja ima javne ovlasti u smislu odredaba članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj institucije i druge osobe određene statutom te institucije.

XXI - PRIJELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Članak 303.

Upravni predmeti koji ne budu riješeni do dana stupanja na snagu ovog zakona, riješit će se po odredbama ovog zakona.

Članak 304.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o općem upravnom postupku i drugih propisa o upravnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ovaj zakon uskladit će se sa odredbama odgovarajućeg zakona kojeg donese Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u roku koji bude određen tim zakonom.

Članak 305.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamenta Federacije BiH

Mariofil Ljubić, v. r.

Predsjedatelj

Zastupničkog doma

Parlamenta Federacije BiH

Enver Kreso, v. r.

13

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim